Родная газета на роднай мове

ЗВЯЗДА

БЕЛАРУСКАЯ ГАЗЕТА

16 ЛІСТАПАДА 2007 г. ПЯТНІЦА

№ 218 (26083)

Кошт 440 рублёў

ВЫДАЕЦЦА З 9 ЖНІЎНЯ 1917 Г.

Увага: «прамыя лініі»!

ТРАДЫЦЫІ І СУЧАСНАСЦЬ

На ўсе вашы пытанні, якія датычацца ролі і месца народных традыцый у сённяшнім жыцці, а таксама некаторых аспектаў народнай медыцыны, адкажуць падчас «Прамой лініі» нашы пастаянныя аўтары **загадчык кафедры этналогіі і фальклору Беларускага дзяржаўнага ўніверсітэта культуры і мастацтваў кандыдат філалагічных навук Іван Іванавіч КРУК і старшы выкладчык гэтай жа кафедры Аксана Веніямінаўна КАТОВІЧ.**

Вы зможаце атрымаць адказы, калі патэлефануеце на нашу «Прамую лінію» **21 лістапада з 12.00 да 14.00 па нумарах: 292 38 92, 292 38 21. (Кантактны тэлефон для папярэдніх званкоў — 292 21 03.)**

ЗДАРОЎЕ ЖАНЧЫНЫ — ЗДАРОЎЕ НАЦЫІ

На любыя вашы пытанні, паважаныя жанчыны, адкажуць унікальныя мужчыны, аўтары ўсіх сучасных падручнікаў па акушэрству і гінекалогіі для будучых беларускіх спецыялістаў (студэнтаў і навучэнцаў) у агучанай галіне прафесар кафедры акушэрства і гінекалогіі Беларускай медыцынскай акадэміі паслядыпломнай адукацыі, доктар медыцынскіх навук **Іван Уладзіміравіч ДУДА**, дацэнт кафедры акушэрства і гінекалогіі Беларускага дзяржаўнага медыцынскага ўніверсітэта, кандыдат медыцынскіх навук **Віталь Іванавіч ДУДА**, дацэнт кафедры акушэрства і гінекалогіі Беларускай медыцынскай акадэміі паслядыпломнай адукацыі, кандыдат медыцынскіх навук **Уладзімір Іванавіч ДУДА**.

«Прамая лінія» адбудзецца **23 лістапада, у пятніцу, з 15.00 да 17.00** па нумарах: 8 (017) 292 38 92 і 292 38 21. Папярэднія пытанні можна пакінуць па нумарах 8 (017) 287 18 29 (Святлана Барысенка) і 287 18 36 (Вольга Шаўко).

Падпіска-2008

СА «ЗВЯЗДОЙ» — У НОВЫ ГОД

ПАЧАЛАСЯ ПАДПІСКА НА І КВАРТАЛ І І ПАЎГОДДЗЕ 2008 ГОДА. ПАДПІСНЫЯ ЦЭНЫ НА ГАЗЕТУ «ЗВЯЗДА» (у рублях)

Індэкс	*на 1 месяц*	*на 3 месяцы*	*на 6 месяцаў*
63850 (індывідуальны)	8800	26400	52800
63145 (індывідуальны льготны, для пенсіянераў, ветэранаў Вялікай Айчыннай вайны)	8300	24900	49800
63858 (ведамасны)	14000	42000	84000
63239 (ведамасны льготны для ўстаноў міністэрстваў культуры, адукацыі і аховы здароўя)	12800	38400	76800
ПАДПІСКА НА І КВАРТАЛ І І ПАЎГОДДЗЕ 2008 ГОДА. ПАДПІСНЫЯ ЦЭНЫ НА ГАЗЕТУ «ЗВЯЗДА» «Да запатрабавання» (праз кіёскі Мінгарсаюздруку)			
63850 (індывідуальны)	7460	22380	44760
63145 (індывідуальны льготны, для пенсіянераў, ветэранаў Вялікай Айчыннай вайны)	6990	20970	41940
63858 (ведамасны)	9938	29814	59628
63239 (ведамасны льготны для ўстаноў міністэрстваў культуры, адукацыі і аховы здароўя)	9431	28293	56586

Аляксандр ЛУКАШЭНКА:

«БЕЛАРУСЬ НЕ БУДЗЕ МЯНЯЦЬ ВЫБРАНЫ КУРС РАЗВІЦЦЯ»

Прэзідэнт Беларусі 15 лістапада разгледзеў кадравыя пытанні. Кіраўнік дзяржавы назначыў:

МАРАЗЕВІЧА Анатоля Мікалаевіча — рэктарам Акадэміі кіравання пры Прэзідэнце Рэспублікі Беларусь.

Прэзідэнт даў згоду на назначэнне:

КУРАША Віктара Іосіфавіча — намеснікам міністра культуры;

НІКАЛАЙКІНА Віктара Паўлавіча — намеснікам старшыні Віцебскага аблвыканкама;

ГІШКЕЛЮКА Пятра Аляксандравіча — старшынёй Браслаўскага райвыканкама;

ШАЎЧУКА Мікалая Мікалаевіча — старшынёй Полацкага райвыканкама;

КАЧАНАВАЙ Наталлі Іванаўны — старшынёй Навапалацкага гарвыканакама;

БУДКЕВІЧА Васіля Антонавіча — кіраўніком адміністрацыі Кастрычніцкага раёна г. Віцебска;

БАРЫСЕНКІ Валянціна Васільевіча — намеснікам старшыні Гомельскага аблвыканкама;

ЯРМАША Пятра Арсеньевіча — старшынёй Мінскага райвыканкама;

ТАБАНЮХАВА Алега Міхайлавіча — намеснікам старшыні Мінскага гарвыканкама;

ВАСІЛЬЕВА Барыса Анатольевіча — кіраўніком адміністрацыі Фрунзенскага раёна г. Мінска;

ФАМІНА Ігара Аляксеевіча — дырэктарам Дэпартамента цэнавай палітыкі Міністэрства эканомікі;

ЯКУБОВІЧА Паўла Вацлававіча — генеральным дырэктарам дзяржаўнага вытворчага аб'яднання электраэнергетыкі «Белэнерга»;

ШЛЫКАВА Уладзіміра Віктаравіча — генеральным дырэктарам вытворча-гандлёвага рэспубліканскага ўнітарнага прадпрыемства «Белмедтэхніка»;

ЦЮЦЮНОВА Анатоля Дзмітрыевіча — генеральным дырэктарам адкрытага акцыянернага таварыства «Керамін»;

ДУДКІНА Анатоля Канстанцінавіча — Беларускім транспартным пракурорам;

РАКЕВІЧА Аляксандра Іванавіча — начальнікам упраўлення Генеральнай пракуратуры Рэспублікі Беларусь па барацьбе з карупцыяй і арганізаванай злачыннасцю.

Кіраўнік Адміністрацыі Прэзідэнта Генадзь Нявыглас падкрэсліў, што ўсе кандыдаты адбіраліся на конкурснай аснове ў адпаведнасці з прынцыпамі кадравай работы, якая праводзіцца ў нашай краіне.

Аляксандр Лукашэнка звярнуў увагу на неабходнасць павышэння аўтарытэту Акадэміі кіравання пры Прэзідэнце Рэспублікі Беларусь. «Акадэмія кіравання павінна быць лепшай навучальнай установай краіны. Мы рыхтуем тут кіраўніцкую эліту», — падкрэсліў ён. Беларускі лідар дадаў, што мае намер часцей сустракацца з калектывам ВНУ і студэнтамі.

Гэта вырашэнне кадравых пытанняў было звычайным, планавым мерапрыемствам. Разам з тым кіраўнік дзяржавы зрабіў некалькі важных стратэгічных заяў на доўгатэрміновую перспектыву, якія адносяцца да дзейнасці кіраўнікоў усіх узроўняў улады ў краіне.

(Заканчэнне на 2-й стар.)

Падрабязнасці

ЮБІЛЕЙНАЕ МАГІЛЁЎСКАЕ ДЗІЦЯТКА

Фота БЕЛТА.

6 лістапада ў Магілёве нарадзілася Вераніка Гаўрылава — 370-тысячная жыхарка абласнога цэнтра. Пра гэта «Звязда» паведаміла ў мінулым выпуску «Краіны здароўя.

Новая магілёўская славутасць важыць амаль 4 кілаграмы, мае рост 53 сантыметры і цяпер пераважна есць і спіць. «Сярэднестатыстычнае немаўля!» — ласкава ўсміхаецца яе маці Наталля. «Прыгажуня!» — упэўнены замілаваныя магілёўцы.

Бацькі Веранікі цярпліва адказваюць на шматлікія пытанні журналістаў, але прызнаюцца, што не прывыклі да такой увагі. Гаўрылавы — звычайная магілёўская сям'я. 33-гадовая Наталля працуе настаўніцай малодшых класаў у сярэдняй школе № 22, 35-гадовы Уладзімір — майстрам на прадпрыемстве «Магілёўхімвалакно». Іх старэйшаму сыну Ігару 12 гадоў.

Магілёўцы Наталля і Уладзімір сустрэліся на навагодняй вечарыне і разам сустрэлі 1994 год. Больш маладыя людзі не развітваліся. Закаханыя хутка зразумелі, што ім добра разам. Наступны Новы год Наталля і Уладзімір сустрэлі ўжо мужам і жонкай. Гаўрылавы жывуць у міры і згодзе ўжо 13 гадоў.

— Мы вельмі хацелі дачку, і моцна спадзяваліся на нараджэнне дзяўчынкі, — расказвае Наталля. — І вельмі ўзрадаваліся навіне, што Вераніка стала 370-тысячнай жыхаркай нашага горада. Нас столькі людзей за гэтыя дні павіншавалі! Усе рады за нас! Дзякуй!

Малая выпісана разам з маці з радзільнага аддзялення Магілёўскай гарадской бальніцы хуткай дапамогі і цяпер гадуецца дома, пад апекай сваякоў выязджае на нядоўгія прагулкі і праходзіць агляды ўчастковых педыятра і медсястры.

Вераніка набірае вагу і сілы, каб браць удзел ва ўрачыстай цырымоніі рэгістрацыі нараджэння, якая адбудзецца на наступным тыдні ў Палацы грамадзянскіх абрадаў. У ёй возьмуць удзел кіраўніцтва горада, сябры і калегі Гаўрылавых, магілёўскія артысты.

Усе рыхтуюць для Веранікі падарункі. Напрыклад, арганізатары Міжнароднага фестывалю «Свет мёду і здароўя», які цяпер гасцюе ў Магілёве, вырашылі ўручыць 100-кілаграмовую бочку мёду — каб была здаровай і радавала магілёўцаў сваёй усмешкай.

Ад Магілёўскага гарвыканкама Гаўрылавы атрымаюць галоўны прыз: грашовую прэмію ў 1000 базавых велічынь — больш за 30 млн рублёў. Гэтыя грошы будуць вельмі дарэчы: нядаўна маладая сям'я пабудавала 3-пакаёвую кватэру за крэдытныя сродкі. Аддаваць іх трэба было б аж 40 гадоў, а цяпер ёсць магчымасць часткова разлічыцца з доўгам.

Бацькі, безумоўна, рады грашоваму падарунку, але гавораць, што для іх самае галоўнае, каб дзяўчынка расла здаровай і была шчаслівай. А будучае ўсё пакажа.

Дарэчы, магілёўскія ўлады абяцаюць такім жа чынам ушаноўваць і кожнага наступнага 10-тысячнага жыхара абласнога цэнтра. Так што сем'і, дзе нарадзяцца новыя, так бы мовіць, юбілейныя дзеці, таксама атрымаюць прэміі. Верагодна, што гэта адбудзецца не ў такім ужо далёкім будучым: нараджальнасць у Магілёве павялічваецца.

Ілона ІВАНОВА.

Грошы

БЕЛАРУСЫ НАБЫЛІ АМАЛЬ $3 МІЛЬЯРДЫ 790 МІЛЬЁНАЎ

Сёлета беларусы абмянялі ў банках краіны значна больш замежнай валюты на рублі, чым летась, пра што сведчаць даныя, якія карэспандэнту нашай газеты прадаставілі ў Нацыянальным банку Беларусі.

Так, паводле інфармацыі прэс-сакратара галоўнага банка краіны Міхаіла Журавовіча, аб'ём прапанаванай насельніцтвам на ўнутраным валютным рынку ў студзені—верасні гэтага года СКВ склаў каля 3 млрд 463 млн долараў ЗША, што больш у параўнанні з адпаведным мінулагоднім перыядам на 40 працэнтаў. А вось попыт з боку людзей на замежную валюту вырас усяго на 28,6 працэнта: беларусамі за 9 месяцаў куплена каля 3 млрд 789 млн долараў. У цэлым з пачатку года чыстая купля насельніцтвам валюты за кошт наяўных сродкаў і безнаяўных пералічэнняў склала каля 333 млн долараў, што на 148,5 млн долараў, або на 30,8 працэнта, менш, чым за такі ж леташні перыяд.

Як вынікае з апошніх даных галоўнага банка па дэпазітах насельніцтва, яны за 10 месяцаў істотна папоўніліся — у пераразліку на нацыянальную валюту рублёвыя і інвалютныя дэпазіты павялічыліся амаль на 2 трлн рублёў, або на 25,1 працэнта. Гэта пры тым, што згодна з Асноўнымі напрамкамі грашова-крэдытнай палітыкі на 2007 год, прадугледжваўся прырост дэпазітаў беларусаў за ўвесь год максімум на 2 трлн рублёў. За студзень—кастрычнік рублёвыя ўклады ўзраслі амаль на 1 трлн рублёў (на 17,9 працэнта), а ў замежнай валюце — больш як на 463 млн долараў ЗША (на 39,9 працэнта).

Такім чынам, на пачатак гэтага месяца агульная сума дэпазітаў грамадзян дасягнула амаль 9,8 трлн рублёў: у нацыянальнай валюце яны склалі каля 6,3 трлн рублёў, а ў замежнай — у эквіваленце больш за 1,6 млрд долараў.

Ігар ШЧУЧЭНКА.

КУП «МИНСКИЙ ОБЛАСТНОЙ ЦЕНТР УЧЕТА НЕДВИЖИМОСТИ»

проводит открытый аукцион по продаже обращенного в доход государства объекта незавершенного строительства (без консервации) в составе: административное здание, производственный корпус молочного завода, расположенного по адресу: г. Смолевичи, ул. Социалистическая, 54. Начальная цена —1345016 460 бел. руб. Подробное извещение опубликовано в газете «Звязда» от 30.08.2007 г. Порядок проведения аукциона оговорен в условиях его проведения. Аукцион состоится 04.12.2007г. в 12.00 по адресу: г. Минск, ул. Чкалова, 5, к. 321. Заявление на участие и необходимые документы принимаются по 03.12.2007г. до 17.00 по адресу: г. Минск, ул. Чкалова, 5, к.326.

Контактный телефон (8 017) 224 61 34.
Наш сайт в Интернете: www.rlt .by.

БЕЛИНВЕСТБАНК

сообщает, что 6 декабря 2007 года в помещении Центрального банка по адресу: г. Минск, пр-т Машерова, 29 в 11.00 проводится внеочередное общее собрание акционеров банка в заочной форме.

Повестка дня собрания:

1. О процедурных вопросах.
2. О внесении изменений в Устав ОАО «Белинвестбанк».
3. Об оказании безвозмездной (спонсорской) помощи.

Лица, имеющие право на участие в собрании и желающие принять в нем участие, могут обратиться за получением бюллетеней для голосования и иной информации в банк или его филиалы до 3 декабря 2007 года.

Адреса филиалов банка и телефоны для справок:

224030, г. Брест, ул. Советская, 50, тел./факс (8-0162) 23-08-36
210015, г. Витебск, ул. Ленина, 22/16, тел./факс (8-0212) 29-75-46
246050, г. Гомель, ул. Советская, 7, тел./факс (8-0232) 74-11-45
230023, г. Гродно, ул. Мицкевича, 3, тел./факс (8-0152) 72-02-13
220002, г. Минск, пр. Машерова, 29, тел. (8-017) 289-28-26, 334-45-98
220004, г. Минск, ул. Коллекторная, 11, тел./факс (8-017) 217-30-66
220004, г. Минск, ул. Мельникайте, 2, тел./факс (8-017) 203-93-96
212030, г. Могилев, ул. Первомайская, 29-а, тел./факс (8-0222) 22-03-35

Заполненные бюллетени для голосования следует направлять в Центральный банк по адресу 220004, г. Минск, пр-т Машерова, 29 либо в региональные филиалы по вышеуказанным адресам.

Правление ОАО «Белинвестбанк».

Лицензия Национального банка Республики Беларусь на осуществление банковской деятельности № 3 от 27.10.2006

КУП «МИНСКИЙ ОБЛАСТНОЙ ЦЕНТР УЧЕТА НЕДВИЖИМОСТИ» ПО ПОРУЧЕНИЮ КОМИССИИ ПО РАБОТЕ С ИМУЩЕСТВОМ, ОБРАЩЕННЫМ В ДОХОД ГОСУДАРСТВА, ПРИ БОРИСОВСКОМ РАЙИСПОЛКОМЕ

проводят открытый аукцион по продаже обращенного в доход государства гаража № 153 общ. пл. 52,4 кв.м, расположенного: г. Борисов, ул. 50 лет БССР. Начальная цена 9687900 бел. руб. Задаток 10 % от начальной цены перечисляется на р/с №3012020200010 в Октябрьском отделении ОАО «БПС-Банк», МФО 153001357, КУП «Минский областной центр учета недвижимости», УНП 690324015. Оплата за объект осуществляется в течение 2 месяцев и 25-ти дней с даты проведения торгов. Объект продается без условий. Порядок проведения аукциона оговорен в условиях его проведения. Аукцион состоится 18.12.2007 г. в 15.00 по адресу: г. Борисов, ул. Чапаева, 6, к. 215. Заявления на участие и необходимые документы принимаются по 17.12.2007 г. до 17.00 по адресу: г. Минск, ул. Чкалова, 5, к. 326.

Контактные телефоны (8 017) 224 61 34, (8 0177) 73 93 27.
Сайт в Интернете: www.rlt.by

По чутках і аўтарытэтна

Увесці абавязковае дэкларыванне даходаў, якія накіроўваюцца на будаўніцтва жылля, пакуль не плануецца

Днямі ў пэўных выданнях прайшла пагалоска аб тым, што нібыта рыхтуецца нейкі дакумент аб магчымым абавязковым дэклараванні асабістых даходаў, якія накіроўваюцца на будаўніцтва і набыццё жылля.

Пракаментаваць гэту інфармацыю згадзіліся пастаянныя эксперты «Звязды» старшыня Беларускай асацыяцыі «Нерухомасць» Мікалай ПРАСТАЛУПАЎ і начальнік галоўнага ўпраўлення падаткаабкладання фізічных асобаў Міністэрства па падатках і зборах Беларусі Галіна РАДЗЮКЕВІЧ.

— Заклікі з падобнай ініцыятывай сапраўды існуюць з боку сталічных функцыянераў, якія разлічваюць такім чынам паскорыць адкат цэнаў на другасную нерухомасць Мінска, — патлумачыў навіну Мікалай Прасталупаў. — З другога боку, уявіце, хто будзе дэклараваць, што ў яго ёсць 100 тысяч долараў для набыцця двухпакаёвай кватэры? Калі гэта адбудзецца, то ў дакументах пры ажыццяўленні здзелак будзе адна сума, а непасрэдна прадаўцу будзе выплачвацца ўжо зусім іншая. Такімі адміністрацыйнымі метадамі магчыма толькі часова «замарозіць» высокія цэны на жыллёвую нерухомасць, а кардынальна вырашаць праблему трэба іншымі эканамічнымі шляхамі. Падобныя абмежавальныя схемы ўжо існавалі раней, аднак пакупнікі і прадаўцы ўсё роўна адшуквалі шляхі ўзаемаразлікаў з захаваннем сваіх інтарэсаў. Спадзяюся, што дзяржава не пойдзе на такі эксперымент, каб зноў заганяць людзей у «шэрыя» схемы.

— Магчыма, падобнае новаўвядзенне было б мэтазгодна зрабіць, бо сапраўды ў сферы будаўніцтва жылля цяпер абарочваюцца даволі аб'ёмныя фінансавыя сродкі, крыніцы якіх не заўсёды цалкам празрыстыя. У нас і сёння існуе механізм адраснага кантролю, калі ў грамадзян могуць запатрабаваць маёмасную дэкларацыю, каб высветліць адпаведнасць расходаў з рэальнымі даходамі, — паведаміла рэдакцыі Галіна Радзюкевіч. — Разам з тым зазначу, што пакуль у гэтым накірунку намі нічога новага не распрацоўваецца. Больш таго, нават у планах на змяненне падатковага заканадаўства на наступны год абавязковае дэклараванне даходаў, якія накіроўваюцца ў сферу будаўніцтва жылля, не прадугледжана.

Сяргей КУРКАЧ.

ПАМЯТНЫХ МАНЕТ СТАНЕ БОЛЬШ

Як паведаміў карэспандэнту «Звязды» прэс-сакратар Нацыянальнага банка Беларусі Міхаіл Журавовіч, да канца гэтага года галоўны банк краіны плануе выпусціць у абарачэнне дадаткова шэраг памятных манет.

Яшчэ да новага года пабачаць свет дзве манеты з серыі «Казкі народаў свету» — «Алісіны прыгоды ў дзівоснай краіне» і «Аліса ў залюстроўі». У рамках гэтай серыі ўжо выпушчана шэсць найменняў памятных манет. Выпуск залатых манет з устаўкамі з брыльянтаў (Ліса, Сокал-падарожнік) працягне манета «Воўк». Улічваючы наяўнасць попыту на еўрапейскім рынку на сярэбраныя памятныя манеты з устаўкамі камянёў «Сваро́ўскі», будуць адчаканены 2 сярэбраныя манеты з гэтымі камянямі — «Воўк» (з эскізам, ідэнтычным залатой памятнай манеце «Воўк»), а таксама — «Ваўкі».

У рамках шырокамаштабнай навуковай праграмы, якая праводзіцца па даследаванні Арктыкі і Антарктыкі, намечаны выпуск сярэбранай памятнай манеты «Міжнародны палярны год». А працягваючы выпуск памятных манет у рамках тэматыкі «Беларускі балет», Нацыянальны банк мяркуе выпусціць сёлета манеты «Беларускі балет. 2007». Як адзначаюць у галоўным банку, гэтая тэматыка памятных манет вельмі папулярная як на сусветным рынку, дзе прададзена больш за 12 000 манет, так і на рынку рэспублікі, на якім куплена каля 6000 памятных манет.

Ігар ГРЫШЫН.

ISSN 1990 - 763X

07218>

9 771990 763008

КУРСЫ ВАЛЮТ

Курсы замежных валют, устаноўленыя НБ РБ з 16.11.2007 г. (для б/н разлікаў)

1 долар ЗША	2 152,00
1 еўра	3 153,22
1 латвійскі лат	4 496,92
1 літоўскі літ	913,24
1 чэшская крона	118,60
1 польскі злоты	863,17
1 расійскі рубель	87,97
1 украінская грыўня	428,69

Курсы замежных валют для безнаяўных разлікаў

Цэнтрабанк РФ

USD	24,4620
10 UAH	48,2599
1000 BYR	11,3460
EUR	35,9053

Курс у гандлёвых кампаніях (на 15.11.2007 г.)

USD	2135 / 2210

Агенцтва Уладзіміра Граўцова

Падпісвайцеся на часопіс «Галоўны Бухгалтер. ГБ» на 2007 год у рэдакцыі па самай выгаднай цане. Тэлефон рэдакцыі: 209-69-01.

РОЗГАЛАС

АПОШНЯЯ ІНФАРМАЦЫЯ СУТАК

НЕ ПРАПУСЦІЎ ПЕШАХОДА — РАЗВІТАЙСЯ З ПРАВАМІ

Усяго за паўгадзіны намеснік начальніка сталічнай ДАІ падпалкоўнік Піульскі пазбавіў вадзіцельскага пасведчання дваіх кіроўцаў, якія не прапусцілі пешаходаў.

Апроч таго, як паведамілі ва ўпраўленні Дзяржаўтаінспекцыі ГУУС Мінгарвыканкама, яшчэ 8 такіх парушальнікаў былі аштрафаваныя. Такі несуцяшальны для «хамаватых» вадзіцеляў вынік мела прафілактычная акцыя «Не прапусціў пешахода — развітайся з правамі», якую правяла днямі сталічная Дзяржаўтаінспекцыя.

Дарэчы, ва ўпраўленні ДАІ Мінска паведамілі, што неўзабаве падобныя акцыі плануецца праводзіць штодзённа.

Мікола ДЗЯБЁЛА.

ФАЛЬШЫВАМАНЕТЧЫКІ ЕЎРА «АБЫХОДЗЯЦЬ» БОКАМ?..

За тры кварталы гэтага года па банкаўскай сістэме выяўлена 871 падробленая банкнота, што на 151 купюру менш у параўнанні з аналагічным леташнім перыядам, паведамілі карэспандэнту «Звязды» ў Нацыянальным банку Беларусі.

Як адзначаецца ў спецыяльна падрыхтаваным пісьме галоўнага банка, у прыватнасці, зменшылася колькасць фальшывых купюр долараў ЗША, у тым ліку і класа «супер», якія выяўляюцца найбольш цяжка. У той жа час узрасла колькасць выпадкаў вырабу і збыту банкнотаў, якія «надрукаваны» спосабам частковай падробкі, якіх аказалася 39 штук. Менш сталі падрабляць і еўра, якіх выяўлена 37 банкнотаў. Разам з тым, падкрэсліваюць у Нацбанку, па-ранейшаму працягваецца рост колькасці выяўленых падробленых банкнотаў Банка Расіі. Такіх знойдзена 120 штук, у той час як за аналагічны леташні перыяд іх было 76. Пры гэтым асноўную масу падробак (111 штук) склалі банкноты вартасцю 1000 рублёў. Некалькі павялічылася і колькасць выпадкаў вырабу і збыту падробак банкнотаў Нацбанка, большая частка якіх была прынята касірамі прадпрыемстваў гандлю, акцыянерных таварыстваў і іншых формаў уласнасці, што ажыццяўляюць рэалізацыю тавараў і паслуг за наяўны разлік. Выяўлены ж былі гэтыя фальшыўкі толькі пры пераразліку інкасаванай выручкі ў структурных падраздзяленнях Нацбанка і беларускіх банкаў.

Ігар ГРЫШЫН.

МАРШРУТЫ ЦЯГНІКОЎ БУДУЦЬ ЗМЕНЕНЫ

У сувязі з рамонтам жалезабетоннага моста праз раку Днепр у Магілёўскай вобласці маршруты і графік цягнікоў 19—21 лістапада будуць зменены, паведамілі ў пасажырскай службе Беларускай чыгункі.

Цягнікі будуць хадзіць па абходным маршруце праз Калінкавічы, а не праз Магілёў. Пры гэтым час іх праходжання павялічыцца на дзве і больш гадзіны. Некаторыя цягнікі будуць адменены. У іх ліку Гомель—Мінск, Гомель—Магілёў, Гомель—Калінкавічы, Гомель—Санкт-Пецярбург. Цягнікі будуць адпраўляцца раней за ўстаноўлены час. Супрацоўнікі Беларускай чыгункі загадзя папярэджваюць усіх пасажыраў аб змяненнях графіка і маршрутах праходжання пасажырскіх саставаў. Рамонт жалезабетоннага моста праз Днепр прадоўжыцца 27—29 лістапада. У гэтыя дні графік руху цягнікоў будзе таксама зменены.

Вольга БЯЛЯЎСКАЯ, БЕЛТА.

УКРАЛІ... БІЯТУАЛЕТ

Кінагрупа, якая здымае фільм непадалёк ад пасёлка Сапоцкін, арандавала ў адной гродзенскай фірмы біятуалет. Але аднойчы раніцай яго на сваім месцы не ўбачылі.

Аказалася, што вока на яго паклаў 27-гадовы мясцовы жыхар. Моцна выпіўшы, малады чалавек позна ўначы перавёз прыбіральню на бартавым «УАЗе» з неахоўваемай здымачнай пляцоўкі ў свой хлеў. Аператыўнікі па слядах ад колаў выйшлі на злодзея, але ён так і не здолеў патлумачыць, на што разлічваў.

Барыс ПРАКОПЧЫК.

Минский городской центр недвижимости

ОАО «ПАРИТЕТБАНК» (ПРОДАВЕЦ) СОВМЕСТНО С УП «МИНСКИЙ ГОРОДСКОЙ ЦЕНТР НЕДВИЖИМОСТИ» (ОРГАНИЗАТОР АУКЦИОНА)

проводят открытый аукцион

по продаже помещений транспортного назначения (машиномест) в подземной гостевой автостоянке, расположенных по адресу: г. Минск, ул. Гамарника, 9/3.

Номер лота	Номер машиноместа	Общая площадь, кв. м		
1	1	12,8	15 238 080	1 523 808
2	2	11,9	14 166 653	1 416 665
3	3	11,9	14 166 653	1 416 665
4	4	11,9	14 166 653	1 416 665
5	5	11,9	14 166 653	1 416 665
6	6	12,0	14 285 700	1 428 570
7	7	12,0	14 285 700	1 428 570
8	9	12,2	14 523 795	1 452 380
9	13	12,2	14 523 795	1 452 380
10	16	12,5	14 880 938	1 488 094
11	17	12,5	14 880 938	1 488 094
12	20	12,5	14 880 938	1 488 094
13	21	12,5	14 880 938	1 488 094
14	22	12,5	14 880 938	1 488 094
15	27	12,5	14 880 938	1 488 094
16	28	12,5	14 880 938	1 488 094
17	29	11,7	13 928 558	1 392 856
18	30	11,7	13 928 558	1 392 856
19	37	9,6	11 428 560	1 142 856
20	38	9,6	11 428 560	1 142 856
21	39	9,6	11 428 560	1 142 856
22	40	9,6	11 428 560	1 142 856
23	41	9,6	11 428 560	1 142 856
24	42	9,6	11 428 560	1 142 856
25	43	9,6	11 428 560	1 142 856
26	44	9,6	11 438 560	1 143 856
27	45	10,6	12 619 035	1 261 904
28	46	10,2	12 142 845	1 214 285

Начальная цена каждого лота указана без учета НДС.

Задаток в размере 10 процентов от начальной цены лота перечисляется на расчетный счет УП «Минский городской центр недвижимости» № 3012024570010 в филиале ОАО «Белпромстройбанк» по Минской области, г. Минск, код 153001331, УНП 190398583. Договор купли-продажи между продавцом и покупателем подписывается в течение 3 календарных дней с даты проведения аукциона. Оплата объекта осуществляется в течение 5 календарных дней с даты подписания договора купли-продажи. Аукцион состоится 26 ноября 2007 года в 11.00 по адресу: г. Минск, ул. К. Маркса, 39, зал аукционов. Заявления на участие в аукционе и необходимые документы принимаются по 23 ноября 2007 года до 16.45 по адресу: г. Минск, ул. К. Маркса, 39, каб. 6.

Телефоны для справок: 227 48 36, 227 40 22 —
УП «Минский городской центр недвижимости»

«БЕЛАРУСЬ НЕ БУДЗЕ МЯНЯЦЬ ВЫБРАНЫ КУРС РАЗВІЦЦЯ»

(Заканчэнне. Пачатак на 1-й стар.)

Прэзідэнт падкрэсліў, што сёння Беларусь перажывае адказны перыяд.

«Пасля нядаўняй нарады са службовымі асобамі, даволі рэзкай, я гэтага не скрываю, беларускія апазіцыянеры і некаторыя расійскія СМІ пачалі «крычаць» аб тым, што Лукашэнка, маўляў, не можа прызнаць, што ён дапусціў памылку ў плане стратэгіі развіцця нашай краіны. У чым жа гэта памылка? Нібыта не тую эканоміку ствараем. Трэба было, маўляў, прыватызаваць, прадаць, раздаць — гэта было б правільна. Для асобных расіян вельмі важна, каб мы гэтым шляхам пайшлі, таму што грошай у іх — «мора», і ім хацелася б скупіць гэты кавалак зямлі разам з тымі прадпрыемствамі, якія тут знаходзяцца», — сказаў Аляксандр Лукашэнка.

«Хачу заявіць: мы не збіраемся мяняць той курс, які выбралі. У краіне абсалютна няма ніякай крытычнай сітуацыі. Хоць аб'ектыўная прычына для таго, каб гэта сітуацыя склалася, была. Усё ж такі нам $2,5 млрд за год трэба было выкласці за энерганосьбіты, за нафту і газ. Цяжка сабе ўявіць, якая эканоміка можа вытрымаць такі ўдар? Тым больш — эканоміка, якая расце і якая яшчэ не памацнела. Гэта быў недружалюбны крок з боку нашых братоў-расіян. Але мы пражылі год і не палі», — заявіў кіраўнік дзяржавы.

«Чаму тым не менш такі быў тон з боку Прэзідэнта ў адносінах да ўрада? Таму што мы гэтыя мільярды павінны былі кампенсаваць за кошт павышэння цэнаў на нашу прадукцыю і нарошчвання яе продажу. Гэта прэтэнзія да ўсіх: чаму сядзім і чакаем?» — задаў рэзоннае пытанне Аляксандр Лукашэнка.

Кіраўнік дзяржавы адзначыў, што задача, пастаўленая ў пачатку года перад эканомікай краіны, была выканана толькі часткова, з-за чаго склалася адмоўнае сальда знешнегандлёвага балансу.

Прэзідэнт асабліва падкрэсліў, што цяпер склалася ўнікальная сітуацыя, калі попыт на беларускую прадукцыю вельмі вялікі.

«Асабліва на прадукцыю сельскай гаспадаркі, прамысловасці. Хто перашкаджае больш вырабляць і прадаваць? Ніхто! Хто перашкаджае некалькі большую цану ўзяць за гэту прадукцыю? Таксама ніхто. Я ж не гавару, што ў нас павінна быць сусветная цана — нам да яе яшчэ далёка. Насельніцтва, вядома, разумее: рост цэнаў на малако, хлеб і іншыя тавары ідзе не таму, што ў нас не хапае прадукцыі. А таму, што ў краінах вакол Беларусі цэны выраслі. Калі нам у сябе не павышаць цану, а ў Расіі будуць у 2,5 раза тавары даражэйшыя, адбудзецца тое, што было 7-8 гадоў таму, калі з нашай краіны ўсё вывезлі. Пачаўся ўжо адток прадуктаў харчавання. З'явіліся спекулянты: тут купляюць — у Расіі перапрадаюць. І ў свеце, у Еўропе таксама цэны ўзняліся», — адзначыў кіраўнік дзяржавы.

Пры гэтым Прэзідэнт заўважыў, што рост цэнаў у Беларусі павінен быць кампенсаваны людзям павышэннем пенсій і зарплат. «Сёння мы можам спакойна зніveліраваць сітуацыю, — перакананы Аляксандр Лукашэнка. — Але самае галоўнае, што ёсць попыт на прадукцыю сялян, адзенне, абутак, будматэрыялы, прадукцыю машынабудавання — за ёю чэргі стаяць. І гэтым трэба скарыстацца, вырабіць больш і прадаць даражэй, прывезці ў краіну валюту. Для ўнутранага спажывання мяса-малочнай прадукцыі нам хапае. Але аказалася, што ў нас не так шмат лішкаў мяса і малака, як гэта планаваў урад. Таму цяпер трэба зрабіць максімум, бо такая спрыяльная сітуацыя будзе прадаўжацца не бясконца, а год-два».

Перад прадстаўнікамі ўлады на месцах пастаўлена задача сканцэнтраваць намаганні на стварэнні новых рабочых месцаў у малых гарадах і ў сельскай мясцовасці, своечасова вырашаць і дакладна кантраляваць пытанні, звязаныя з жыллёва-камунальным сектарам, сацыяльным абслугоўваннем, у першую чаргу — па дзіцячых садах, школах, медустановах, Дамах культуры.

Аляксандр Лукашэнка таксама звярнуў увагу на тое, што ў будучым годзе ў Беларусі адбудзецца важная палітычная кампанія — парламенцкія выбары, забеспячэнне якіх у адпаведнасці з заканадаўствам ляжыць на органах улады.

Кіраўнік дзяржавы асабліва спыніўся на некаторых аспектах, што датычацца выканання яго даручэння аб навядзенні парадку на зямлі.

«Я даў такое даручэнне, а ў нас пачалі рабіць, як заўсёды: і агароджы, і частаколы, і лазні, і яшчэ нейкія пабудовы пачалі бульдозерамі зносіць. Але тут трэба акуратна разабрацца: законна людзі штосьці зрабілі або не. Ёсць мясціны, дзе людзі дзесяцігоддзямі, стагоддзямі жылі на беразе таго ж возера. Не будзем жа мы рэзаць гэта ўсё па жывому. Трэба разумна да гэтага падысці: бывае, што чалавек купіў дом, паставіў альтанку замест хлява. Некаторыя чыноўнікі гавораць: маўляў, хлеў быў тут — гэта нармальна, а альтанку нельга — яе трэба знесці. У той жа час некаторых чыноўнікаў, якія пад Мінскам і вакол буйных гарадоў асталяваліся, абыходзяць бокам — яны ж, маўляў, начальнікі. Праверка выканання прыродаахоўнага заканадаўства павінна служыць народу. Наводзьце парадак, усё павінна быць справядліва. Прадстаўнікі ўлады на месцах за гэта адказваюць. Нікому не дадзена права ўзводзіць асабнякі і яшчэ на 10 метраў палі забіваць і штосьці на вадзе будаваць. Калі ў некага ёсць лішнія грошы — мы адвядзём месца, там і будуйце», — падкрэсліў Прэзідэнт.

Па-ранейшаму актуальнай застаецца праблема эканоміі рэсурсаў. «Навядзіце на месцах парадак у выкарыстанні цеплавой і электраэнергіі. Трэба эканоміць і разлічваць толькі на сябе», — сказаў Аляксандр Лукашэнка.

У полі зроку кіраўнікоў гар- і райвыканкамаў павінны пастаянна знаходзіцца пытанні рэалізацыі праграмы адраджэння вёскі і развіцця сельскай гаспадаркі. «Удзяляйце ўвагу людзям. Цяпер настае перыяд большай самастойнасці. Прымайце рашэнні, дзейнічайце. Не чакайце, што нехта зверху вам штосьці скажа. Бяздзейнасць там, дзе трэба вырашаць важныя пытанні, вам ніхто не даруе», — рэзюмаваў Прэзідэнт.

Прэс-служба Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь.

МАЛЫЯ ГАРАДЫ: НОВЫЯ МАГАЗІНЫ І ПРАЦОЎНЫЯ МЕСЦЫ

У чэрвені была зацверджана Дзяржаўная комплексная праграма развіцця рэгіёнаў, малых і сярэдніх гарадскіх пасяленняў Беларусі. Што ў выніку рэалізацыі праграмы павінна змяніцца ў жыцці малых гарадоў у бліжэйшы час?

— У дзяржаўным бюджэце прадугледжаны асобны радок на фінансавую дапамогу юрыдычным асобам і індывідуальным прадпрымальнікам у малых і сярэдніх гарадах, — нагадала Таццяна ЛАПУЦКАЯ, начальнік аддзела прагназавання і планавання дэпартамента па прадпрымальніцтву Міністэрства эканомікі.

У 38 гарадах, дзе недастаткова развіта інфраструктура, створаны Цэнтры падтрымкі прадпрымальніцтва, і яшчэ ў 10-і — Інкубатары малога прадпрымальніцтва. Першыя аказваюць кансультацыйныя паслугі (за 9 месяцаў гэтага года імі скарысталіся больш за 30 тысяч чалавек), праводзяць семінары па вядзенні бізнэсу. Інкубатары на льготных умовах прадастаўляюць памяшканні, абсталяваныя для вядзення бізнэсу, і аказваюць іншыя паслугі (тэлефон, Інтэрнэт, банкаўскія цэнтры). Сёння на інкубатарах размешчаны 199 малых прадпрыемстваў.

Для папулярызацыі прадпрымальніцкага руху ў нашай краіне Мінэканомікі штогод ладзіць конкурс «Лепшы прадпрымальнік года», выставу-кірмаш рамёстваў у вёсцы Камарова і «Горад майстроў» у Віцебску падчас правядзення «Славянскага базару».

— Самае галоўнае для бізнэсу — пачатковы капітал, — прызналася Таццяна Лапуцкая. — Сёлета ў рамках нашай праграмы было прадугледжана аказанне фінансавай падтрымкі банкамі краіны ў памеры 1 трлн беларускіх рублёў. Па выніках 9 месяцаў банкі выдалі больш за 1 трлн 600 млн беларускіх рублёў у выглядзе крэдытаў, займаў і іншай формы фінансавай падтрымкі.

Сёлета быў прыняты шэраг нарматыўных актаў, якія закліка ны садзейнічаць развіццю малога бізнэсу: па спрашчэнні падаткаабкладання, спрашчэнні перадачы дзяржаўнай маёмасці і па льготе на перарэгістрацыю індывідуальных прадпрымальнікаў у прыватныя ўнітарныя прадпрыемствы.

— На прадпрыемствах, якія размешчаны ў малых і сярэдніх гарадах Беларусі будзе створана 620 новых працоўных месцаў, — паведаміў намеснік начальніка ўпраўлення прамысловасці, будаўнічых матэрыялаў і канструкцый Міністэрства архітэктуры і будаўніцтва Аляксандр ФІЛІПАЎ.

Інвестыцыйныя праекты датычацца ў асноўным вытворчасці будаўнічых матэрыялаў. З ліку найбольш важных — новыя лініі па вытворчасці цэменту ў Крычаве і Касцюковічах, якія павінны быць уведзены ўжо ў снежні гэтага года. Новыя магутнасці ўведзены на шклозаводзе «Нёман» у гарадскім пасёлку Бярозаўка і на заводзе жалезабетонных вырабаў у Мікашэвічах. У бліжэйшыя гады ў тых жа Мікашэвічах будуць павялічаны магутнасці па вытворчасці шчэбню. У Бярозе запланавана перааснашчэнне і адкрыццё дадатковых ліній на двух прадпрыемствах: на Бярозаўскім камбінаце сілікатных вырабаў і на «Бярозабудматэрыялах». На Гомельшчыне ў гарадскім пасёлку Касцюкоўка будзе вырабляцца звыштонкае і звыштоўстае шкло. У Краснасельску, Крычаве і Касцюкоўцы будуць мадэрнізавацца вытворчасці цэменту. У Мінскай вобласці ў гарадскім пасёлку Радашковічы ўжо ажыццяўляецца некалькі інвестыцыйных праектаў...

У Дзяржаўную комплексную праграму развіцця рэгіёнаў увайшлі таксама два прадпрыемствы канцэрна «Белбіяфарм» — гэта прадпрыемства ў Драгічыне і Нясвіжскі завод медыцынскіх прэпаратаў. Агульная сума інвестыцый — 28 млрд 250 млн беларускіх рублёў.

— Гэта дазволіць драгічынскаму заводу скараціць імпартныя закупкі кукурузнага крухмалу і патакі на суму 2 млн долараў штогод, — патлумачыў начальнік упраўлення перспектыўнага развіцця канцэрна «Белбіяфарм» Мікалай ГАЎРЫЛЮК. Дадаткова будзе створана 41 працоўнае месца на абодвух прадпрыемствах.

У гандлі штогод плануецца дадаткова адкрываць не менш за 80 аб'ектаў плошчай 60—100 кв.м, у якіх будзе створана 150 новых працоўных месцаў. Сёлета ў малых і сярэдніх гарадах было пабудавана 44 міні-магазіны.

Плануецца таксама штогод адкрываць 30 крам з сучасным абсталяваннем і тэхналогіяй абслугоўвання пакупнікоў. Беларускі рэспубліканскі саюз спажывецкіх таварыстваў «Белспажыўсаюз» плануе набываць штогод не менш за 1 тысячу сучасных халадзільнікаў для крамаў у малых і сярэдніх гарадах.

У інвестыцыйную праграму ўключаны тры праекты, якія рэалізуюць арганізацыі спажывецкай кааперацыі. Гэта тэхнічнае пераабсталяванне мясаперапрацоўчай вытворчасці Столінскага райпа, якое павінна быць завершана да канца 2007 года, мадэрнізацыя Кіраўскага кансервавага завода, якая павінна быць завершана ў наступным годзе, і тэхнічнае перааснашчэнне Маларыцкага хлебазавода.

Вольга МЯДЗВЕДЗЕВА.

АДВЁРТКА ЗАМЕСТ ФІНКІ

Дзевяцікласнік адабраў сумку з дакументамі і асабістымі рэчамі ў прахожага, пагражаючы яму... адвёрткай.

Пацярпелы ад нечаканасці проста страціў мову, а школьнік не губляў часу — выхапіўшы ў збянтэжанага мужчыны з рук пакет, кінуўся ўцякаць. Аднак далёка збегчы не ўдалося — яго хутка затрымалі. Здабычу — грошы, асабістыя рэчы і дакументы пацярпелага — вярнулі законнаму ўладальніку.

Алена ХАРЛАМАВА,
«Мінск-Навіны».

У энергабалансе Беларусі да 2020 года ядзернае паліва зойме каля 14—16 працэнтаў

Аб гэтым паведаміў учора намеснік дырэктара РУП «Белндпіэнергапрам» Уладзімір БАБРОЎ.

Паводле яго слоў, уключэнне новых відаў паліва ў баланс Беларусі дасць магчымасць у значнай меры скараціць долю прыроднага газу. Цяпер яна складае каля 80 працэнтаў, а да 2020 года павінна скараціцца да 50—60 працэнтаў. Пры гэтым доля ядзернага паліва ў балансе беларускай энергасістэмы пры выпрацоўцы электраэнергіі складзе каля 26 працэнтаў. Згодна з папярэднімі разлікамі тарыфы на электраэнергію ў Беларусі ў 2020 годзе ў параўнанні з 2015-м знізяцца на 10—15 працэнтаў, сказаў Уладзімір Баброў.

Кошт ядзернага паліва сёння значна таннейшы ў параўнанні з арганічным, а запасы на станцыі можна рабіць на некалькі гадоў наперад.

У сваю чаргу намеснік старшыні Прэзідыума Нацыянальнай акадэміі навук Уладзімір Цімашпольскі адзначыў, што з уводам двух энергаблокаў атамнай электрастанцыі да 2020 года ядзернае паліва ў паліўна-энергетычным балансе Беларусі сладзе каля 4 мн. туп. Акрамя таго, у баланс будзе ўключана каля 4 млн. туп вугалю. Выкарыстанне мясцовых відаў паліва ўзрасце да 6,5 млн туп. Такім чынам, да 2020 года пры паліўна-энергетычным балансе 40 млн т умоўнага паліва сумарна будзе замешчана 14,5—15 млн туп паліва. «Гэтага дастаткова, каб Беларусь стала менш энергазалежнай», — падкрэсліў Уладзімір Цімашпольскі.

Пры выбары партнёра для будаўніцтва АЭС Беларусь у большай ступені схіляецца да расійскіх вытворцаў, паведаміў ён.

У ліку асноўных патэнцыяльных пастаўшчыкоў абсталявання для АЭС разглядаюцца амерыкана-японская кампанія «Вестынгхаўс-Ташыба», франка-германская «Арэва» і расійская кампанія «Атамбудэкспарт». «Усе гэтыя кампаніі могуць прадаставіць праекты, якія задавальняюць нашы патрабаванні», — сказаў Мікалай Груша. Разам з тым, паводле яго слоў, расійскае абсталяванне па тэхніка-эканамічных параметрах нічым не саступае замежным аналагам, а па кошту некалькі таннейшае. Неабходна таксама ўлічваць агульнасць нарматыўна-тэхнічнай, тэхналагічнай базы Расіі і Беларусі. Акрамя таго, важным фактарам з'яўляецца магчымасць атрымання адпаведных крэдытаў у рамках Саюзнай дзяржавы, а таксама пытанні, звязаныя з арганізацыяй навучання персаналу для будучай АЭС. У той жа час канчатковае рашэнне пакуль не прынята.

Як паведамлялася, у адпаведнасці з указам кіраўніка дзяржавы генеральным праекціроўшчыкам будаўніцтва АЭС у Беларусі вызначана РУП «Белндпіэнергапрам». Яно будзе заключаць на аснове перагавораў з падрадчыкамі дагаворы на выкананне праектна-каштарыснай дакументацыі, а таксама дагаворы на выкананне інжынірынгавых работ (паслуг) па выбару пляцоўкі будаўніцтва АЭС, распрацоўку абгрунтавання інвестыцый будаўніцтва і тэндэрнай дакументацыі.

БЕЛТА.

МЗС Беларусі ўручыла ноту паслу ЗША ў сувязі з дзеяннямі амерыканскай адміністрацыі адносна «Белнафтахіма»

Аб гэтым заявіў на брыфінгу прэс-сакратар МЗС Андрэй ПАПОЎ.

Ён адзначыў, што сёння ў беларускае знешнепалітычнае ведамства была выклікана пасол ЗША Карэн Сцюарт. Адбылася яе сустрэча з намеснікам міністра замежных спраў Віктарам Гайсёнкам. Беларусь выказала рашучы пратэст у сувязі з дзеяннямі амерыканскай адміністрацыі. Намеснік міністра акцэнтаваў увагу на тым, што ўрад ЗША, прыняўшы аднабаковае рашэнне, парушыў мемарандум аб гарантыі бяспекі ў сувязі з далучэннем Беларусі да Дагавора аб нераспаўсюджванні ядзернай зброі. У гэтым дакуменце ЗША ў абмен на адмову Беларусі ад валодання ядзернай зброяй абавязаліся не прымяняць да нашай краіны меры эканамічнага прымушэння ў мэтах падпарадкавання Беларусі інтарэсам Амерыкі.

У ноце таксама гаворыцца, што ўрад ЗША парушыў дзеючае паміж Беларуссю і ЗША пагадненне аб гандлёвых адносінах. ЗША абавязаліся палепшыць доступ беларускіх тавараў і паслуг на амерыканскі рынак, ствараць для іх аптымальныя камерцыйныя магчымасці.

Згадваецца таксама тая акалічнасць, што прымяненне мераў эканамічнага націску па палітычных матывах з'яўляецца непрымальным з пункту гледжання міжнароднага права. Акрамя таго, шэраг рэзалюцый ААН асуджаюць аднабаковыя эканамічныя меры як сродак палітычнага і эканамічнага прымушэння.

Адначасова ў ходзе сустрэчы Віктара Гайсёнка з Карэн Сцюарт беларускі бок рашуча запатрабаваў, каб ЗША неадкладна вярнулі актывы і маёмасць законнаму ўладальніку, якім з'яўляецца канцэрн «Белнафтахім». Таксама запатрабаваў зняць усе абмежаванні на гандлёва-эканамічныя аперацыі канцэрна ў ЗША. Беларускі бок пры гэтым зняў з сябе ўсе фінансавыя і іншыя абавязацельствы, якія ўзніклі або могуць узнікнуць на тэрыторыі ЗША і за яе межамі ў сувязі з рашэннямі амерыканскага Мінфіна адносна «Белнафтахіма», і ўсклаў іх на ўрад ЗША. Андрэй Папоў праінфармаваў журналістаў, што ў Вене на чарговым пасяджэнні Савета АБСЕ выступіў прадстаўнік Беларусі ў гэтай арганізацыі пасол Аляксандр Сычоў. Ён таксама зрабіў заяву па гэтаму пытанню.

БЕЛТА.

Дзецям да 16-ці дазваляецца!

Для таго, каб наведваць паказы Мінскага міжнароднага кінафестывалю мала гадоў не бывае. І ніхто не скажа: «Дзеці да 16-ці не дапускаюцца», калі гэтыя дзеці прыйдуць паглядзець фільмы «Лістападзіка», які стартуе 16 лістапада.

Лепшы фільм «Лістападзіка» выбраць будзе не так лёгка: у праграму дзіцячага фестывалю патрапілі фільмы з 16 краінаў, нават далёкай Бразіліі, ЗША, Ірана і Кітая. Многія фільмы ўжо атрымалі прызы на розных міжнародных кінафестывалях. З расійскіх майстроў, якія пакарылі свет і нават атрымалі «Оскара», безумоўна, цікавіць Аляксандр Пятроў. Яго анімацыйныя фільмы «Мая любоў» і «Стары і мора» можна будзе паглядзець у рамках фестывалю, каб зразумець узровень сучаснай анімацыі. Беларуская анімацыя таксама вартая ўвагі, і працы нашых творцаў адзначаюцца ў іншых краінах свету. Цяпер іх трэба будзе падтрымаць дома — анімацыйныя працы «Залатыя падковы» Ірыны Кадзюковай ці «Прыгоды рэактыўнага парасяці» Аляксандра Ленкіна.

12 мастацкіх і больш чым 60 анімацыйных фільмаў змогуць паглядзець беларускія дзеці падчас фестывалю. Праўда, пашчасціць тым, хто ў гэты час вольны ад школьных заняткаў — сеансы дзіцячага фестывалю адбываюцца днём. У адрозненне ад дарослага фестывалю, на «Лістападзіку» працуе адразу тры журы — асобнае для мастацкіх карцін і для анімацыйных. Але галоўнае — глядацкае журы. Дзеці, якія прыходзяць у кіно, будуць адзначаць кожны фільм па дзесяцібальнай сістэме. Пераможа фільм, які набраў найбольшую колькасць балаў. Конкурсныя паказы мастацкіх фільмаў «Лістападзіка» адбудуцца ў кінатэатры «Піянер», анімацыйныя можна будзе паглядзець у Доме кіно.

Ларыса ЦІМОШЫК.

РЫКАШЭТ

Погляд

Міністэрства фінансаў ЗША замарозіла ўсе рахункі «Белнафтахіма» і яго прадстаўніцтваў, якія знаходзяцца пад юрысдыкцыяй ЗША. Акрамя таго, амерыканскім бізнэсменам прадпісана ўстрымацца ад кантактаў з гэтым канцэрнам. Афіцыйныя асобы патлумачылі такія нецывілізаваныя санкцыі, якія ідуць уразрэз з шэрагам міжнародных пагадненняў, выключна палітычнымі матывамі...

...Так павялося, што вялікія і моцныя звычайна, добрыя і высакародныя. На жаль, гэта правіла не спрацоўвае ў вялікай палітыцы.

Такое ўражанне, што насаджаць усім і паўсюль свае ў многім спрэчныя «каштоўнасці» — для амерыканскіх лідараў проста біялагічная патрэба. Хоць, калі ўважліва зірнуць у гісторыю, можна і разгледзець, дзе менавіта геном «правадыроў нацыі» даў збой. Сціпла можна камунікаму заўважыць, што ўся амерыканская цывілізацыя распачыналася з «дэмакратызацыі» і, дарэчы, гвалтоўнага далучэння да «каштоўнасцяў» карэннага насельніцтва дзвюх Амерык. Цяпер індзейцаў у вялікай колькасці можна ўбачыць хіба ў вестэрне...

Ужо не ў сівой мінуўшчыне, а ў XX стагоддзі не перашкодзілі «дэмакратычныя каштоўнасці» бацькам нацыі выкарыстаць ядзерную зброю супраць мірнага насельніцтва японскіх гарадоў, не спынілі бамбардзіроўкі жылых кварталаў у цэнтры Еўропы, у Афганістане, Іраку... І крывавыя хлопчыкі вяршыцелям лёсаў, будзьце ўпэўнены, не сніліся: «дзікуноў» цалкам дапушчальна кінуць на алтар амерыканскай «дэмакратыі».

Чым жа сёння дапякла Вашынгтону заакіянская спакойная мірная Беларусь? Здавалася б, ні нацыянальных, ні рэлігійных канфліктаў, ні нафты, ні газу, як у Іраку, Іране, Венесуэле ў нас няма. Ісламскіх фундаменталістаў, а тым больш тэрарыстаў мы ні тайна, ні яўна не падтрымліваем і не рыхтуем... А што па-шчанячы аддана не заглядваем у вочы і не віхляем хвастом, як гэта робяць некаторыя новыя адэпты, дык гэта яшчэ не «парушэнне правоў чалавека» і не выпад супраць агульначалавечых каштоўнасцяў. Хоць, канешне, многіх білі і за меншае...

Эканамічныя санкцыі па палітычных матывах — не новая дубінка Белага дома. Ад яе ўжо даставалася і Востраву Свабоды, і Ірану. Праўда, у выпадку з Беларуссю ёсць адзін тонкі момант, які, упэўнены, яшчэ будзе мець свае наступствы. Справа ў тым, што сваімі санкцыямі акрамя Статуту ААН, прынцыпаў міжнароднага права і СГА, адміністрацыя Буша парушыла Мемарандум аб гарантыях бяспекі ў сувязі з далучэннем Рэспублікі Беларусь да Дагавора аб нераспаўсюджванні ядзернай зброі. Згодна з ім ЗША ў абмен на адмову Беларусі ад валодання ядзернай зброяй абавязаліся не прымяняць да нашай краіны меры эканамічнага прымусу ў мэтах падпарадкавання інтарэсам ЗША...

Цяпер узгадайце, колькі дзяржаў Вашынгтон сёння ўгаворвае адмовіцца ад атамнай бомбы ці не ствараць яе ў абмен на такія ж па сутнасці «гарантыі». Прыклад з Беларуссю перад вачамі, думаю, толькі надасць ім упэўненасці. Упэўненасці ў праве моцнага і абсалютнай ілжывасці вашынгтонскіх палітыкаў. А Беларусь што — перажыве і гэты ўкус зорна-паласатай дэмакратыі. Балазе, апошнім часам на яе ўжо пачынае выпрацоўвацца стойкі імунітэт.

Ул. інф.

ГЭТЫЯ ТВАРЫ ЗАБЫЦЬ НЕЛЬГА

рэпартаж з асаблівага Дня Памяці

Ледзь чутна патрэсквалі ў руках свечкі. Дрыготкае іх полымя не-не ды і адбівалася ў вачах, напоўненых слязьмі. Нягучна вымаўляліся імёны заўпакойнай малітвы. Дзень Памяці дзяцей хоспіса традыцыйна пачынаўся з літургіі, каб яднаць думкі аб вечным і напоўніць сэрцы надзеяй на справядлівасць вышэйшых сіл. Сабраліся людзі з розных гарадоў і вёсак, тыя, каго не абмінула гора заўчаснай страты роднага дзіцяці ці ўнука, сястрычкі ці брацікa, сябра. Штогод у другую суботу лістапада калектыў медыкаў і псіхолагаў Беларускага дзіцячага хоспіса арганізуе бацькоўскія сустрэчы, каб разам узгадваць дзяцей, якія, развітваючыся з жыццём пасля цяжкіх хвароб, апошнія дні правялі ў сценах і пры падтрымцы гэтай грамадскай дабрачыннай арганізацыі.

Сумны і па-царкоўнаму размераны пералік імёнаў колішніх пацыентаў здаваўся бясконцым, быццам святар Віктар счытваў іх на бачным толькі яму абеліску. Гэтак жа, як і раней, з фотаздымкаў на стэндах у залу пазіралі дзяўчынкі і хлопчыкі (год ад году колькасць гэтых партрэтаў павялічваецца, як сведчанне няўмольнай і жорсткай рэчаіснасці чалавечага быцця). Гледзячы на ўсмешлівыя і прыгожыя тварыкі, хацелася спытацца: «Дзеці хоспіса, пра што ваша маўчанне?» Некаторых з гэтых дзяцей я пазнаю, бо не аднойчы рабіў фотарэпартажы ў дзіцячым анкалагічным цэнтры і сустракаў іх там. У такія хвіліны літаральна стыне кроў. Значыць, медыкам не ўдалося іх выратаваць, хоць спадзяванняў і надзей было нямала. Што ж, дарога праз хоспіс — гэта шлях у вечнасць.

Асабліва закрануў расповед мінскай жыхаркі пра сына, якому давялося паміраць юнаком:

— Паша быў вельмі ласкавы, добры і надзвычай сардэчны чалавек, — чулліва расказвала Ніна Камоска. — Пяць гадоў, як сына ўжо няма». Гэты час для маці быў не толькі напоўнены горам і слязьмі. Яна паспела напісаць успаміны, сабрала фатаздымкі розных часоў і зрабіла тое, што да яе ніхто ніколі не рабіў — выпусціла кнігу. І назвала яе паэтычна і светла: «Я люблю...» Вось і прыйшла жанчына на сустрэчу, як кажуць, не з пустымі рукамі.

Заснавальнік і дырэктар дзіцячага хоспіса Ганна Гарчакова лічыць, што бацькоўскія сустрэчы хоць і не праходзяць без смутку, але яны вельмі патрэбныя. У час сустрэч адбываецца неабходная псіхалагічная падтрымка (нездарма яны ладзяцца ўжо адзінаццаты год запар). Сёлетняя сустрэча прайшла пад духоўным дэвізам «Тых, каго мы любім, мы не губляем».

Анатоль КЛЯШЧУК.
Фатаздымкі зроблены у час сустрэчы і малітвы Дня памяці.
Фота аўтара.

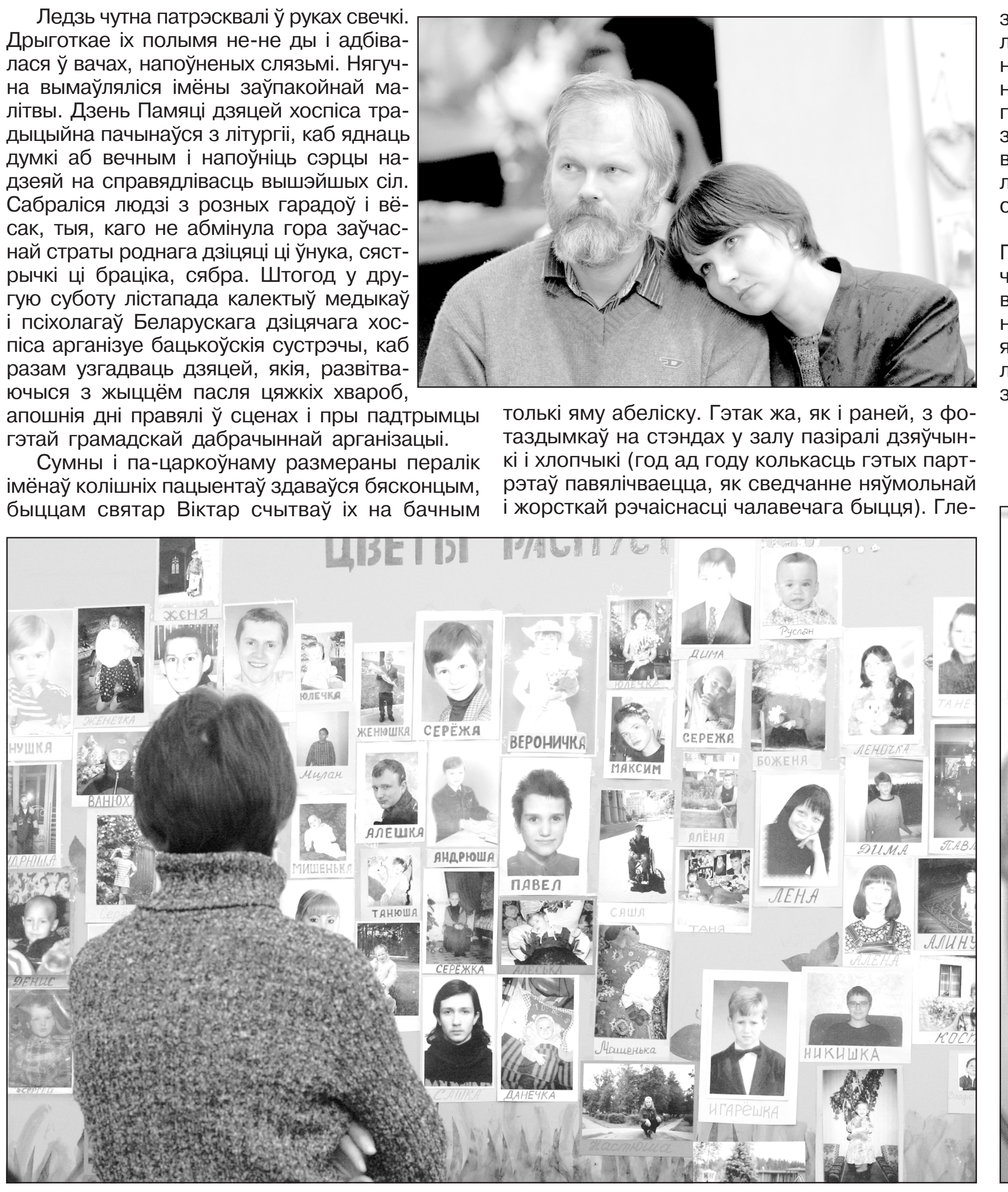

ХРОНІКА АПОШНІХ ПАДЗЕЙ

ДЛЯ ПЕРАМОГІ НАД ІРАНАМ ЗША СПАТРЭБІЦЦА ДЗЕСЯЦІГАДОВАЯ АКУПАЦЫЯ

Ракетна-бомбавы ўдар па Ірану не прынясе вынікаў, калі ЗША не ўвядуць у краіну наземныя войскі і не акупіруюць усю тэрыторыю краіны мінімум на 10 гадоў, было заяўлена на справаздачы амерыканскаму кангрэсу.

У рамках даклада на слуханнях на тэму «Рэгіянальныя і глабальныя наступствы ваеннай акцыі ЗША супраць Ірана» разгледжаны два варыянты нанясення ўдару: з дапамогай авіяцыі і сілаў спецыяльнага прызначэння. На думку экспертаў, «сцэнарый абмежаванага ўдару (першы варыянт) у лепшым выпадку адкіне іранскую ядзерную праграму на год ці два, але хутчэй за ўсё ён падштурхне іранцаў да кругласутачнай, мэтанакіраванай спробы навярстаць страчаны час. Больш шырокія ўдары, якія будуць і больш разбуральнымі, згуртуюць нацыю з насельніцтвам 70 мільёнаў, а аб'ядноўваючым фактарам стане нацыяналізм і нянавісць да Амерыкі.

Раней СМІ заяўлялі, што ваенная аперацыя ў Іране можа пачацца ўжо ў 2008 годзе да таго моманту, як Джордж Буш пакіне пасаду прэзідэнта.

ШТАТЫ АХАПІЛА ХВАЛЯ САМАГУБСТВАЎ ВЕТЭРАНАЎ ІРАКА

Злучаныя штаты ахапіла эпідэмія самагубстваў ветэранаў іракскай кампаніі. Колькасць ветэранаў вайны, якія здзейснілі самагубства, у некалькі разоў перавышае колькасць загінулых у баявых дзеяннях у гэтай краіне.

Адзін з тэлеканалаў звёў разам звесткі ветэранскіх арганізацый з розных штатаў, і прыйшоў да высновы, што ў сярэднім 17 ветэранаў за дзень зводзяць рахункі з жыццём. Баявыя страты ў Іраку складаюць 2-3 чалавекі за дзень. На кожных 100 тысяч ветэранаў-іракцаў прыпадае каля 20 выпадкаў самагубстваў, у той час як у сярэднім па краіне гэты паказчык складае толькі 8,9 выпадка. Толькі ў 2005 годзе пакончылі з сабой 6256 ветэранаў Ірака.

ПАЛІЦЫЯ АРЫШТАВАЛА ГАЛЮЦЫНАГЕННУЮ ЖАБУ

У амерыканскім штаце Місуры паліцыя арыштавала каларадскую жабу.

Земнаводнае ўтрымліваецца пад вартай у крыміналістычнай лабараторыі, а яго ўладальнік, 21-гадовы жыхар Канзас-Сіці, абвінавачаны ў валоданні наркатычным прэпаратам і пакуль выпушчаны пад залог. Каб атрымаць кайф, жабу трэба палізаць, сцвярджаюць эксперты.

ПлацдАРМ

У Беларусь будзе пастаўлены ракетны комплекс «Іскандэр»

У 1944-м у гонар заслуг артылерыстаў у барацьбе з нямецка-фашысцкімі захопнікамі ўведзена свята — Дзень артылерыі, якое адзначаецца штогод 19 лістапада ў памяць аб упершыню здзейсненым у поўным аб'ёме артылерысцкім наступленні ў ходзе Сталінградскай контрнаступальнай аперацыі. З 1964 года гэта прафесійнае свята стала адзначацца як Дзень ракетных войскаў і артылерыі. У пералік дзяржаўных святаў Беларусі Дзень артылерыі і ракетных войскаў уключаны ў 1998-м.

Напярэдадні свята з журналістамі сустрэўся начальнік ракетных войскаў і артылерыі Узброеных Сіл Беларусі Міхаіл Пузікаў. Палкоўнік паведаміў, што ў рамках Арганізацыі дагавора аб калектыўнай бяспецы ў Беларусь у перспектыве будзе пастаўлены расійскі комплекс «Іскандэр-Э». Ракетны комплекс мае дальнасць паражэння 280 км, можа дастаўляць да цэлі касетную, пранікаючую, асколачна-фугасную, а ў перспектыве і іншыя баявыя часткі. Гэта дазваляе паражаць у тым ліку сістэмы ППА і ПРА, авіяцыю на аэрадромах. Зараз таксама прымаюцца ўсе меры для мадэрнізацыі ракетных і артылерыйкіх комплексаў і сістэмаў, якія ўжо стаяць на ўзбраенні.

— Прыярытэтным накірункам з'яўляецца мадэрнізацыя асноўных аўтаматызаваных працоўных месцаў, — інфармуе начальнік РВіА.

Міхаіл Пузікаў запэўніў, што сёння ў ракетных войсках і артылерыі няма праблем з боепрыпасамі для выканання задач баявой падрыхтоўкі і іх баявога выкарыстання, а таксама з наборам кантрактнікаў (зараз гэта катэгорыя ваеннаслужачых складае 30 працэнтаў). Аднак пераходзіць толькі на кантрактны від службы пакуль ніхто не збіраецца, бо найбольш эфектыўна для падрыхтоўкі спецыялістаў спалучаць кантрактную службу з тэрміновай, пры гэтым на асноўных пасадах павінны быць прафесіяналы.

Ірына ПРЫМАК.

Навошта нам Альпы, навошта Карпаты?! Адпачнём у Сілічах!

Беларускі гарналыжны комплекс «Сілічы» рыхтуецца да адкрыцця новага зімовага сезона-2007—2008.

Фота БЕЛТА.

Праводзіцца поўная праверка спартыўнага інвентару і абсталявання. Ужо ў бліжэйшыя выхадныя трасы будуць пакрывацца штучным снегам. Нягледзячы на няўстойлівае надвор'е, курорт чакае аматараў зімовых відаў спорту. Тут працуе пункт пракату лыжнай амуніцыі, канатная дарога, крыты каток, кафэ, гасцініца і інш. Адміністрацыя комплексу абяцае, што цэны на паслугі нас прыемна здзівяць: яны застануцца такімі ж, як і летась. Наведвальнікам будуць прапанаваны новыя спартыўныя і забаўляльныя мерапрыемствы. Канчатковая напоўненасць забаўляльнага комплексу будзе праводзіцца з улікам прапаноў дачнікаў. Спартыўны комплекс «Сілічы» — цудоўная альтэрнатыва Карпатам і Альпійскім курортам. Застаецца толькі дачакацца маразоў — і ўсё на лыжы!

Ірына ДЗЯДКОЎСКАЯ.

Спорт-тайм

Крыўшэнка — у «Дынама», Пунтус — у МТЗ-РІПА

Інфармацыя пацвердзілася: экс-настаўнік чэмпіёнаў Беларусі Ігар Крыўшэнка падпісаў кантракт на тры гады з мінскім «Дынама». Больш нестандартнага пераходу ў беларускім футболе даўно не было, бо барысаўскі БАТЭ і «бела-блакітныя» — самыя прынцыповыя сапернікі на полі. Цікава, што сваю ігравую кар'еру Ігар Мікалаевіч распачаў менавіта ў сталічным «Дынама», а трэнерскую — у «Дынама»-Якуцк. Ці атрымаецца ў самага паспяховага беларускага настаўніка апошніх гадоў адрадзіць дынамаўскую славу, пакажа наступны сезон. Знаёмства Крыўшэнкі з новымі падначаленымі адбудзецца ў снежні.

Нагадаем, што на трэнерскім мосціку новы настаўнік мінчан змяніў Аляксандра Хацкевіча. А вось у мінскім МТЗ-РІПА галоўнаму трэнеру Юрыю Пунтусу вырашылі даць яшчэ адзін шанц, хоць трактаразаводцы вылецелі з тройкі прызёраў беларускага чэмпіянату.

Жукава прапусціць фінал Гран-пры

Лідар беларускай зборнай па мастацкай гімнастыцы Іна Жукава прапусціць фінал Гран-пры ў аўстрыйскім Інсбруку. Спартсменку вырашылі паберагчы з-за траўмы спіны. Перадалімпійскі год у «мастачкі» быў напружаным, бо патрэбна было заваяваць ліцэнзію на Гульні-2008. У Гран-пры возьме ўдзел брастаўчанка Любоў Чаркашына.

Внеочередное общее собрание акционеров ОАО «Белгорхимпром» состоится
29 ноября 2007 года в 13.00 по адресу:
г. Минск, пр. Машерова, 17 (в актовом зале).

ПОВЕСТКА ДНЯ:

1. Об оказании безвозмездной (спонсорской) помощи.

Регистрация акционеров с 10.00 до 12.30.

Проект решения собрания по вопросам повестки дня находится по адресу: г. Минск, пр. Машерова, 17, ком. № 616.

Справки по тел. (017) 334 77 24, Зайцева Вера Васильевна.

Заснавальнікі — установа «Рэдакцыя газеты «Звязда» і грамадскае аб'яднанне «Беларускі рэспубліканскі саюз моладзі».
Рэгістрацыйны № 12.

16 ЛІСТАПАДА 2007 г. ПЯТНІЦА № 47 (15498)

ЧЫРВОНАЯ ЗМЕНА

ЗА ДВУМА АТЭСТАТАМІ

пагоняцца 15 вучняў Бялыніцкай сярэдняй школы № 2, якія пачалі дыстанцыйнае навучанне ў элітнай маскоўскай школе. Яны ўпэўненыя, што гэта, у адрозненне ад вядомай прымаўкі, вельмі дапаможа ім у далейшым жыцці.

Упершыню ў Магілёўскай вобласці дзецям даюць шанц атрымаць два атэстаты аб сярэдняй адукацыі: адзін — беларускага ўзору, а другі — расійскага. Гэта стала вынікам супрацоўніцтва рэгіёна з Усходняй адміністрацыйнай акругай Масквы.

Гэта гісторыя пачалася некалькі гадоў таму, калі Масква і Магілёў абменьваліся дэлегацыямі, у складзе якіх былі і работнікі сферы адукацыі. Уладзіміру Котаву, дырэктару школы № 2, што ў раённым цэнтры Бялынічы, прапанавалі супрацоўнічаць з маскоўскай школай.

Школа № 792 мае вядомасць у расійскай сталіцы як эксперыментальная пляцоўка Акадэміі педагагічных і сацыяльных навук Расіі. Ужо шмат гадоў гэта школа асацыяваная пры ЮНЕСКА, і таму робіць націск на вывучэнне агульначалавечых дысцыплін — культуры, духоўных каштоўнасцяў, традыцый, рэлігіі, замежных моў.

Масквічы прапанавалі бялыніцкай школе арганізаваць дыстанцыйнае навучанне дзяцей. Цяпер гэта праграма пачала ажыццяўляцца.

— Мы атрымалі поштай расійскія падручнікі і цяпер праз Інтэрнэт — першыя заданні, — расказаў Уладзімір Котаў. — Мы дамовіліся з маскоўскімі партнёрамі, што заданні будуць прыходзіць два-тры разы на месяц, каб настаўнікі маглі выстаўляць вучням адзнакі на працягу навучальнага года. Праўда, пакуль не ведаем, паводле якой шкалы будуць з намі працаваць масквічы: 10-бальнай беларускай альбо сваёй 5-бальнай.

Выконваць заданні прадстаіць вучням ад 6-га і да 10-га класа. Адбіралі іх, канешне, з улікам узроўню ведаў — іх адзнакі не ніжэйшыя за 7 балаў. Не забыліся запытацца ў бацькоў: раз на год вучні з Бялынічаў павінны адправіцца на тыдзень у Маскву, дзе іх забяспечаць жыллём і ежай, але за праезд давядзецца плаціць самастойна. І, нарэшце, самае галоўнае — жаданне вучыцца.

— Гэта для мяне зусім не забава, а сур'ёзная справа, — цвёрда сказала вучаніца 10 «Б» класа Маша Атрошкіна. — Канешне, вучоба ў яшчэ адной школе запатрабуе часу, але я свядома іду на гэта. Час для вучобы я заўсёды знайду, бо трэба ўжо думаць пра паступленне ў ВНУ. Што ж, меней буду глядзець тэлевізар, але гэта таго каштуе.

Маша плануе звязаць сваё жыццё з медыцынай, а яе аднакласніца Насця Селівестрава — з матэматыкай і інфарматыкай. Насця стала першай у Бялыніцкім раёне па алімпіядзе па інфарматыцы. Дзяўчынкі лічаць камп'ютарнае навучанне вельмі цікавай справай і гатовыя прымаць маскоўскія заданні на хатніх компах.

— Мне гэта цікава, — гаворыць Насця. — Расія — усё ж такі іншая краіна, і мне хочацца даведацца, як і чаму там вучаць. Думаю, што справлюся з расійскай праграмай. Я пагледзела падручнікі, але нічога надта цяжкага там не знайшла. Будзем працаваць.

Уладзімір Котаў і яго калегі з расійскімі падручнікамі таксама пазнаёміліся. Яны гавораць, што адрозненне ад беларускай праграмы ёсць: часам і аб'ём большы, і матэрыял больш складаны.

— Трэба паспрабаваць, — лічыць дырэктар. — І няхай там планка будзе вышэй, гэта падгоніць імкненні бялыніцкіх дзяцей. Як у спорце больш карысна сустрэцца з моцным сапернікам і атрымаць вопыт, так і ў вучобе. Я ў маскоўскай школе наведаў адкрытыя ўрокі і мяркую, што нашы вучні адолеюць расійскія заданні. Толькі каб у іх было жаданне.

У вучаніц 8 «В» класа аж вочы гараць ад імкнення хутчэй прыступіць да маскоўскіх заданняў і пераканаць усіх аднакласнікаў, што іх недарэмна выбралі для ўдзелу ў праграме дыстанцыйнага навучання.

— Нас толькі чацвёра з усяго класа, і астатнія, мне падаецца, крыху зайздросцяць, але яшчэ больш ганарацца намі, — расказвае Таня Пятрушэня.

— Расійскія падручнікі нас не спалохалі, — падхоплівае Света Абломава. — З алгебрай, мяркую, справімся, а вось з літаратурай будзе складаней: там у праграме ёсць творы расійскіх і замежных пісьменнікаў, якія мы не вывучаем і не ведаем.

— Нагрузка, канешне, падвоіцца, але трэба так арганізаваць жыццё, каб і вольны час заставаўся, — зусім па-даросламу правільна тлумачыць Каця Харытонава. — Затое мы ў Маскву паедзем для таго, каб пазнаёміцца з настаўнікамі і павучыцца на месцы, а гэта ж столькі знаёмстваў з новымі цікавымі людзьмі! Ды і веды нам у жыцці спатрэбяцца.

— Я хачу стаць перакладчыцай, а ў маскоўскай праграме ёсць англійская мова, — паведаміла Марына Цохціева. — Мне будзе лягчэй. Таму што закончыць дзве школы — гэта ўдвая больш шанцаў паступіць у прэстыжны інстытут.

Маскоўскі атэстат аб сярэдняй адукацыі сапраўды дае дадатковыя магчымасці абітурыентам. Дарэчы, усе выпускнікі школы № 792 становяцца студэнтамі вышэйшых навучальных устаноў — цалкам 100 працэнтаў. Гэтая школа заключыла дамовы з дзесяццю вядомымі маскоўскімі ВНУ, і беларускім выпускнікам школы таксама абяцаюць пры паступленні калі не ільготы, то хоць бы падтрымку. Усё ж такі гэта першы падобны эксперымент: супрацоўніцтва расійскай сталічнай сярэднеадукацыйнай установы і беларускай школы, якая месціцца ў раённым цэнтры. Прычым гэта супрацоўніцтва не на ўзроўні прыемных сустрэч, экскурсій і абмену вопытам, а ў самой справе навучання дзяцей.

— Мы ўсе спадзяёмся, што нешта атрымаецца, — падбадзёрвае сваіх вучняў Уладзімір Котаў. — І нехта з бялыніцкіх дзяцей скарыстае свой шанц і паступіць у маскоўскую ВНУ. Такога ў нашай школе яшчэ не было. Безумоўна, можа, і не ўва ўсіх атрымаецца і нехта адступіць. Але ў любым выпадку паспрабаваць трэба. І настаўнікам, і дзецям гэта цікава.

Ілона ІВАНОВА.
Бялыніцкі раён.

ТАЛЕНТАМ І ПРАЦАВІТАСЦІ — ПАДТРЫМКА

Віноўнікамі ўрачыстасці на юбілейнай, дзесятай цырымоніі ўручэння стыпендый імя Аляксандра Дубко Гродзенскага аблвыканкама былі дваццаць школьнікаў, дзевяць студэнтаў трох універсітэтаў, а таксама дзесяць навучэнцаў каледжаў і вучылішчаў. Гэта пераможцы і прызёры абласных і рэспубліканскіх алімпіяд, конкурсаў, спартакіяд і фестываляў. Памер стыпендыі, якая выплачваецца аднаразова, склаў каля 400 тыс. рублёў.

З моманту заснавання стыпендыі абласнога выканаўчага камітэта за высокія дасягненні ў вучобе, творчасці і спорце (з 2001 года яна носіць імя Аляксандра Дубко) лаўрэатамі сталі 170 школьнікаў і 63 студэнты, а сёлета ўпершыню ўзнагародзілі навучэнцаў сярэдніх спецыяльных і прафесійна-тэхнічных навучальных устаноў. Раўняцца ёсць на каго. Да прыкладу, адзін з першых стыпендыятаў Аляксандр Паплаўскі сёння выкладае фізіку і астраномію ў Беларускім дзяржаўным педагагічным універсітэце імя М. Танка і выбраны членам Каралеўскага Брытанскага астранамічнага таварыства.

Барыс ПРАКОПЧЫК.

«Fest-ART.by»: давайце знаёміцца...

Учора на базе Нацыянальнага цэнтра мастацкай творчасці дзяцей і моладзі адбылося ўрачыстае адкрыццё Рэспубліканскага фестывалю творчасці замежных студэнтаў «Fest-ART.by».

На сёння ў беларускіх вышэйшых навучальных установах навучаецца каля 7 тысяч іншаземцаў з 72 краін СНД, Балтыі і далёкага замежжа. Святочныя мерапрыемствы з удзелам беларускіх і замежных студэнтаў сталі добрай традыцыяй і праводзяцца ўжо ў рамках Міжнароднага дня студэнта.

Фестываль творчасці замежных студэнтаў расцягнецца на цэлы месяц (у рамках якога будзе прадстаўлена шырокая геаграфія і стракатая палітра творчай дзейнасці беларускіх і замежных студэнтаў), а падвядзенне вынікаў і ўзнагароджанне самых актыўных удзельнікаў адбудзецца 14 снежня ў Беларускім таварыстве сяброўства і культурных сувязяў з замежнымі краінамі.

Надзея НІКАЛАЕВА.

Здароўе, мода, стыль

Беларускія дызайнеры змаглі паспрачацца за званне лепшага ў стварэнні мадэляў вопраткі з лёну.

Пра карысць адзення з лёну вядома даўно, але першае, што ўяўляецца — простая кашуля. На фестывалі «Лён-2007», што прайшоў у рамках Беларускага тыдня моды, нават самыя закаранелыя скептыкі паглядзелі на лён з іншага боку. Буйства колераў, лёгкія тэкстуры, смелыя позіркі на класічныя рэчы — усё гэта панавала ў калекцыях адзежы з лену беларускіх дызайнераў. Кожны мог знайсці мадэль на свой густ ад класікі да экстрэмальнага мадэрна, аднак усе калекцыі аб'ядноўвалі цудоўны дызайн і модныя напрамкі. Намаганнямі беларускіх дызайнераў беларуская льняная вопратка добра прадаецца за мяжой. Ім паспяхова ўдаецца ўлівацца ў сусветны модны трэнд. Застаецца толькі спадзявацца, што вясной і мы паспеем набыць льняную абноўку ад беларускага куцюр'е.

Фота Вольгі ЛАСКІ.

Вучымся і працуем

ТЭОРЫЯ БЕЗ ПРАКТЫКІ, ШТО СУП БЕЗ СОЛІ

Ты студэнт як мінімум трэцяга курса Белдзяржуніверсітэта? Працаваць над курсавымі работамі табе ў радасць? Без навукі не ўяўляеш свайго жыцця? Стыпендыі на месяц не хапае, а бацькам палёгку хочацца зрабіць? Тады не губляй дарэмна час — паспрабуй уладкавацца лабарантам у сваёй ВНУ.

Зараз у БДУ працуе 99 студэнтаў: 57 з іх займаецца навукай, астатнія 42 з'яўляюцца лабарантамі-сакратарамі на кафедрах, лабарантамі ва ўніверсітэцкім спартыўным комплексе, садоўнікамі, дворнікамі...

— Усякая праца ў павазе, — перакананы старшыня ўпраўлення кадраў Белдзяржуніверсітэта Алег Клімковіч. — Ды і капейка лішняй не бывае. Тым больш студэнту. Мы заўсёды рады маладым людзям, якія добра вучацца і мараць папоўніць прафесарскі састаў свайго ўніверсітэта (многія, выбраўшы пасаду лабаранта, пасля заканчэння 5-га курса, як правіла, застаюцца працаваць у сваёй альма-матэр).

— Працуюць у нас студэнты лабарантамі на кафедрах, пачынаючы з трэцяга курса, — расказвае намеснік старшыні кіравання кадраў па навуковых падраздзяленнях Ларыса Багданава. — Бо на працягу першых двух гадоў навучання ідзе акліматызацыя студэнта, ён мае час для выбару тэмы, якая яго цікавіць. Але некаторыя выкладчыкі не згодны з такім падыходам: яны лічаць, што ў многіх студэнтаў цяга да навукі знікае да трэцяга курса.

— Уявім, што я студэнтка-трэцякурсніца і хачу стаць лабарантам. Ларыса Міхайлаўна, што мне трэба зрабіць для рэалізацыі свайго жадання?

— Калі студэнт захацеў уладкавацца на працу, яму патрэбна ўзяць даведку з дэканата, якая сведчыць аб поспехах у вучобе, знайсці куратара (ім можа быць выкладчык, старэйшы выкладчык, дацэнт, прафесар, навуковы супрацоўнік), прайсці тэхніку бяспекі. Дарэчы, не абавязкова працаваць на сваім факультэце. Калі ёсць жаданне, а галоўнае вольнае месца, то накіроўваем студэнтаў на іншы факультэт.

Паводле слоў Ларысы Багданавай, згодна з дзеючым працоўным кодэксам з кожным студэнтам-лабарантам заключаецца працоўны дагавор. Акрамя гэтага, новы работнік ставіцца на персаніфікаваны ўлік і яму выдаецца страхавое пасведчанне. Гэта вельмі зручна: такім чынам студэнт можа мець працоўную кніжку. Па заканадаўству студэнты дзённай формы навучання могуць працаваць выключна на паўстаўкі, гэта чатыры гадзіны ў дзень. Пачатак рабочага дня залежыць ад змены, у якую вучыцца студэнт.

— А пасада інжынера даступная для студэнта?

— Да інжынера ж, у адрозненне ад лабаранта, іншыя патрабаванні: сярэдняя ці вышэйшая адукацыя, якой у студэнта часцей за ўсё няма. Але з любой сітуацыі ёсць выйсце. Студэнт пятага курса можа на перыяд вытворчай практыкі ўладкавацца на працу інжынерам на поўную стаўку і атрымліваць за гэта грошы.

— І які заробак маюць такія студэнты?

— Паўстаўкі лабаранта і інжынера на сённяшні дзень складаюць — 90 272 беларускія рублі плюс дзесяць працэнтаў за стаж работы ў галіне адукацыі (ад 0 да 5 гадоў). Калі студэнт добра працуе, яму могуць устанавіць надбаўку.

Акрамя пастаяннай занятасці (дагавор падпісваецца на вучэбны год (летам выкладчыкі ідуць у водпуск), а пасля працягваецца), маецца яшчэ адна форма — часовыя навуковыя калектывы. У гэтым выпадку афармляецца не працоўны, а грамадзянска-прававы дагавор (кароткачасовы для вырашэння канкрэтных задач).

У цэнтры інфармацыйных тэхналогій зараз працуе лабарантам аспірант Віктар Кочын, — паведаміла мне Ларыса Міхайлаўна.

Не раздумваючы, накіравалася ў галоўны корпус універсітэта, дзе і пазнаёмілася з Віктарам.

— Лабарантам стаў на 4 курсе. Да гэтага таксама не сядзеў склаўшы рукі. Пасля 2 курса летам ездзіў працаваць у ЗША, пасля 3 курса — працаваў у вылічальным цэнтры, — расказвае Віктар. — Я заўсёды добра вучыўся, таму пытання наконт аспірантуры не ўзнікала. Лічу, што кожны павінен рабіць тое, што ў яго лепш атрымліваецца. Мне пашанцавала з навуковым кіраўніком. Менавіта Юрый Іосіфавіч Варатніцкі параіў мне ўладкавацца ў цэнтр інфармацыйных тэхналогій. У студэнцкія гады я працаваў тут над сваімі курсавымі і дыпломнай работай. Зараз жа працую над кандыдацкай, тэма якой звязана з сеткамі перадачы дадзеных.

Віктар пераканаўся, што тэорыя без практыкі, як суп без солі — есці можна, але нечага не хапае. Таму тым студэнтам, якія цікавяцца навукай, зыходзячы з уласнага вопыту, хлопец раіць практыкавацца лабарантамі на кафедрах факультэта.

Надзея ДРЫЛА.

Акцыя

«Суд над тытунём»

Пад такой назвай прайшло цэнтральнае мерапрыемства, праводзімае ў межах кампаніі «Не курэнню!» Беларускім рэспубліканскім саюзам моладзі і Рэспубліканскім цэнтрам гігіены, эпідэміялогіі і грамадскага здароўя.

15 лістапада, у Міжнародны дзень адмаўлення ад курэння ля Беларускага Нацыянальнага тэхнічнага ўніверсітэта ў Мінску адбыўся суд над тытунём. Падчас акцыі кожны жадаючы мог абмяняць цыгарэту на цукерку, забіць цвік у муляж цыгарэты, атрымаць інфармацыйныя буклеты і лістоўкі аб праблемах курэння з парадамі, як пазбавіцца ад шкоднай звычкі. Завяршылася мерапрыемства масавым знішчэннем цыгарэт, якія прапусцілі праз мясарубкі.

У межах кампаніі «Не курэнню!» тэматычныя маладзёжныя акцыі прайшлі па ўсёй краіне. Тэрытарыяльныя структуры БРСМ на базе сваіх пярвічак арганізавалі лекцыі, семінары, дыспуты, выпуск маладзёжных радыёперадач, конкурсы малюнкаў, фотаработ, сачыненняў на тэму барацьбы з курэннем.

Іна АРЭХАВА.

Зборная Беларусі

РЫБАК, які «вудзіць» медалі

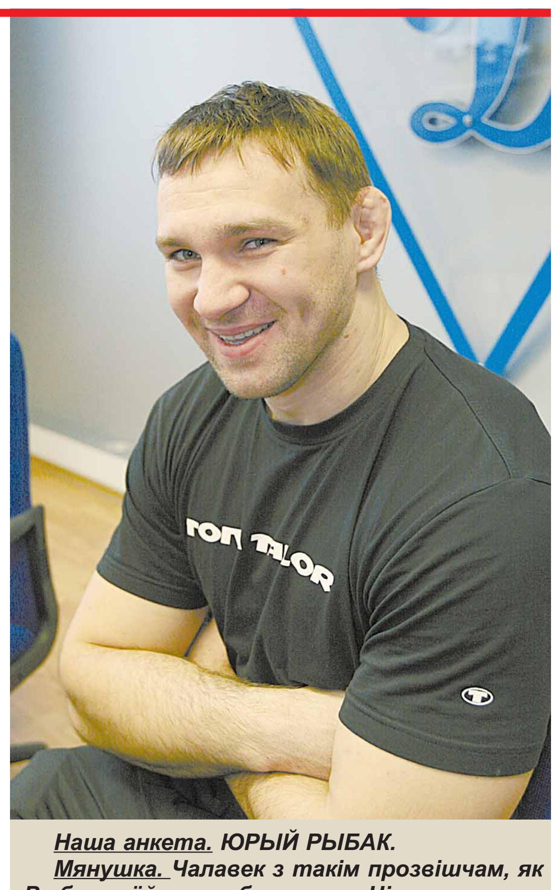

Наша анкета. **ЮРЫЙ РЫБАК.**
Мянушка. ***Чалавек з такім прозвішчам, як Рыбак, у ёй патрэбы не мае. Цікава, што на рыбалку спартсмен ездзіў вельмі даўно, а звычайна «вудзіць» не рыбу, а медалі.***
Захапленні. ***Разгадванне крыжаванак і чытанне гістарычнай літаратуры. З аўтараў аддае перавагу Валянціну Пікулю.***
Адпачынак. ***На пытанне, якому б віду адпачынку ён перш за ўсё аддаў бы перавагу, адказаў: «Адпачыць, выспацца».***
Мара. ***Быць больш побач з сям'ёй і вызначыцца на Алімпіядзе.***

У які ўжо раз даводзіцца шкадаваць, што самба не алімпійскі від спорту. Беларус Юрый Рыбак ужо тройчы станавіўся мацнейшым у свеце ў гэтым відзе адзінаборстваў. На спаборніцтвах жа па дзюдо лепшае дасягненне прапаршчыка спартыўнай каманды ўнутраных войскаў МУС — другое месца на планетарным форуме-2007. Нехта не зразумее: навошта ўдзельніку Алімпіяды ў Афінах разрывацца на два франты, калі лепш сканцэнтравацца на алімпійскім відзе спорту — дзюдо. На гэты пункт гледжання ў Юры свае аргументы.

— У перадалімпійскі год я, зразумела, больш увагі ўдзяляю дзюдо, а так мне зусім не цяжка выступаць і ў кімано, і ў самбісцкай куртцы. Праблема толькі ў тым, што мне патрэбны час, каб пераключыцца з самба на дзюдо і наадварот. У нашай камандзе не я адзін і самбіст, і дзюдаіст. Для мяне ўсе мае медалі і па самба, і па дзюдо аднолькава дарагія, хоць самба не алімпійскі від спорту.

Такая адданасць самба прыносіць сваю карысць: на сёлетнім чэмпіянаце свету жыхар Дзяржынска заваяваў сваё чарговае «золата» і ў складзе беларусаў заняў першае агульнакаманднае месца. «Турнір сабраў рэкордную колькасць самбістаў, але я на сабе не адчуў ніякіх змен. Гэта ж не першыя мае спаборніцтвы», — дзеліцца ўражаннямі пераможца.

У гісторыі беларускага дзюдо ўжо ёсць алімпійскі чэмпіён — Ігар Макараў, а мець яшчэ аднаго, вядома ж, не пашкодзіць. Аднак, каб не сурочыць, загадваць нічога не стану. Юрый расказаў, што ўжо бываў у Кітаі, дзе пройдзе Алімпіяда, краіна яму не надта спадабалася, але спаборнічаць там можна будзе. У сваёй цяжкай вагавой катэгорыі (больш як 100 кілаграмаў) ён адчувае сябе ўтульна. Аднак часам даводзіцца сябе абмяжоўваць у ежы: «Я не магу абысціся без булачак, — прызнаецца Юрый. — Я наогул аматар салодкага». На пытанне, што ж ён можа прыгатаваць сам, адразу выпальвае — «Чай!». Гатаваць у яго сям'і ёсць каму. З задавальненнем спартсмен прыязджае ў вёску да сваёй бабулі — на бліны з малаком і іншую смакату.

Магчыма, таму што яму даводзіцца бываць у раз'ездах па розных краінах на ўсялякіх спаборніцтвах і па самба, і па дзюдо, Юрый Рыбак вельмі цэніць дом: «Па натуры я не тусоўшчык, а дамасед, ды і няма чаго блытацца, калі я ўжо сямейны чалавек. Лепш з сям'ёй правесці вольны час, пахадзіць разам па магазінах». У спартсмена дзве дачкі і аддаваць дзяўчынак у дзюдо ці самба бацька не збіраецца, бо лічыць гэта не жаночым заняткам.

— Мая старэйшая дачка займаецца ў музычнай школе, вучыцца іграць на гітары, — з гонарам кажа Юрый, — а малодшая любіць глядзець як бацька трэніруецца. Яна мая галоўная балельшчыца. Дарэчы, днямі мы пісалі з дачкой ліст Дзеду Марозу, каб ён прынёс падарункі на Новы год (*усміхаецца*). Я сам з задавальненнем прывожу дзецям падарункі, звычайна лялькі і салодкае, з краін, дзе праходзяць спаборніцтвы.

Калі ж размова заходзіць аб жонцы, Юрый характарызуе яе як свой надзейны тыл: «Яна і гатуе, і ўтульнасць дома стварае, і хатнія праблемы вырашае, і на школьныя сходы ходзіць». Рыбак не загадвае, ці звяжа сваё жыццё з сілавымі структурамі, калі «завяжа» са спортам. Зараз у яго іншая мара — паехаць на летнія Алімпійскія гульні ў Кітай і выступіць там на высокім узроўні. Ёсць і сямейныя планы, але аб іх ён не стаў расказваць, бо гэта вельмі асабістае.

Ірына ПРЫМАК.
Фота Вольгі ЛАСКІ.

ПРАГА ЯЗДЫ

Фактычна з пачатку года матацыклы і ўсё, што з імі звязана, знаходзіцца ў поле зроку супрацоўнікаў ДАІ і ўчастковых інспектараў міліцыі Гродзеншчыны. У сельскай мясцовасці праводзіліся падворныя абходы. Такім шляхам выяўляліся безгаспадарныя, незарэгістраваныя, а таксама матацыклы, якія працяглы час не эксплуатуюцца, і іх уладальнікі, якія не мелі права кіравання. Ахвотнікі выкарысталі магчымасць атрымання права кіравання шляхам здачы экзаменаў у ДАІ экстэрнам. У Гродне і райцэнтрах сярод матацыклістаў арганізоўваліся конкурсы вадзіцельскага майстэрства, пераможцы якіх таксама атрымалі адпаведныя пасведчанні.

Колькасць здарэнняў, якія за дзевяць месяцаў па вобласці здзейснілі матацыклісты, у параўнанні з мінулым годам зменшылася амаль на трэць (на 31,1 працэнта). А ў Гродзенскім раёне першая і адзіная за гэты перыяд падобная аварыя здарылася 20 красавіка. У той дзень у вёсцы Новая Гожа падлетак, які не меў праву, кіраваў «Дняпром» і наехаў на земляны насып. Пацярпеў яго юны аднавясковец. 31 кастрычніка юнак, які не меў праваў, па дарозе Гродна—Гожа—мяжа Літоўскай Рэспублікі ездзіў без шлема на матацыкле «Мінск». Ля вёскі Крынічнае стаў разварочвацца. Не пераканаўшыся ў бяспецы гэтага манеўра, ён сутыкнуўся з аўтапоездам «Вольва». Пацярпелы памёр на месцы здарэння.

Каментуючы гэты факт, намеснік начальніка ўпраўлення ДАІ УУС аблвыканкама Анатоль Клімаў паведаміў, што загінулы тройчы затрымліваўся за рулём нецвярозым (у 2004, 2006 і 2007 гадах). Раней ён жа здзейсніў ДТЗ. Апошні раз сёлета ў жніўні гэты малады чалавек, які кіраваў сваім матацыклам у нецвярозым стане, быў затрыманы шляхам праследавання. Патрабаванні супрацоўнікаў ДАІ аб спыненні руху ён праігнараваў і, даімчаўшыся да сваёй хаты, уехаў у хлеў, які быў адчынены. Высветліць, каму матацыкл належыць, перашкодзіла маці. Месяц таму з гора-вадзіцелем меў размову замацаваны за тэрыторыяй Гожскага сельсавета інспектар ДПС ДАІ. Юнак запэўніў, што матацыкл не эксплуатуе, аднак прад'явіць яго для агляду ўсё роўна адмовіўся.

Алег ДУК, старшы інспектар ДАІ УУС Гродзенскага аблвыканкама.

Шукаем будучых профі

ЖУРНАЛІСЦКІЯ КАДРЫ ДЛЯ ВІЦЕБШЧЫНЫ

Кадравыя праблемы ў мясцовых СМІ па-ранейшаму застаюцца не да канца вырашанымі — толькі палова штатных супрацоўнікаў рэдакцый мае спецыяльную журналісцкую адукацыю. Гэтае пытанне было асноўным на семінары, які адбыўся ў Віцебску. Сустрэча выкладчыкаў факультэта журналістыкі БДУ, прадстаўнікоў Міністэрства адукацыі і Міністэрства інфармацыі, кіраўніцтва Віцебскага аблвыканкама, рэдактараў рэгіянальных, гарадскіх і раённых газет дазволіла скаардынаваць працу педагогаў і практыкаў па пошуку журналісцкіх талентаў у глыбінцы.

Сімвалічна, што гэтае мерапрыемства адбылося неўзабаве пасля выдатнай юбілейнай даты — 75-годдзя прафесійнай журналісцкай адукацыі ў Беларусі. Створаны ў 1932 годзе Камуністычны інстытут журналістыкі (КІЖ) да вайны рыхтаваў кіруючых работнікаў для газет, часопісаў, радыё, выдавецтваў. Сёння Вучоны Савет БДУ ўжо зацвердзіў рашэнне аб рэарганізацыі ў 2008 годзе факультэта журналістыкі ў Інстытут журналістыкі.

Дэкан факультэта журналістыкі БДУ, дацэнт Сяргей Дубовік адзначыў, што павялічыўся конкурс, на ўсіх аддзяленнях вучацца былыя выхаванцы школ і клубаў юных журналістаў, створаных пры рэдакцыях многіх мясцовых газет. Разам з тым мэтанакіраваная праца па забеспячэнні «раёнак» кадрамі толькі пачынаецца. Нявырашанай пакуль што праблемай застаецца замацаванне маладых спецыялістаў у райцэнтрах. Сёння на бюджэтнае аддзяленне факультэта журналістыкі набіраем 105 чалавек, яшчэ 40 — на завочнае. Гэта няшмат, калі ўлічваць, што колькасць толькі друкаваных СМІ ў рэспубліцы дасягае амаль 1300. Зразумела, што большасць нашых выпускнікоў знаходзяць сабе працу ў беларускай сталіцы, у глыбінку размяркоўваюцца літаральна адзінкі. Але і тыя маладыя спецыялісты, якія ўліліся ў штаты раённых газет, маюць праблемы з жыллём, атрымліваюць невысокія зарплаты.

Інстытут журналістыкі, які будзе створаны мае мэтай вырашыць вострыя кадравыя праблемы ў рэгіёнах. З 1 верасня 2008 года адкрываецца новая спецыяльнасць — WEB-журналістыка. Факультэт перападрыхтоўкі кадраў будзе рыхтаваць спецыялістаў з журналісцкім дыпломам на базе вышэйшай адукацыі. Адным з істотных рэзерваў можа стаць набор на трэці ці чацвёрты курс студэнтаў з іншых факультэтаў, якія праявілі літаратурныя здольнасці. Не трэба скідваць з рахунку і такую форму, як мэтавы набор на стацыянар па заяўках мясцовых СМІ, магчымасць набыць журналісцкую адукацыю на завочнай форме навучання.

Літаральна ў лютым 2008 года будзе адкрыты аўдыторны корпус па вуліцы Кальварыйскай, дзе студэнтаў і журналістаў-практыкаў чакаюць добра абсталяваныя аўдыторыі, вучэбныя лабараторыі з сучаснай аўдыё- і відэатэхнікай. У праекце новага будынка прадугледжана нават месца для работы асобнага тэлеканала ў складзе БДУ, які будзе мець адукацыйны напрамак.

Праблему ўдасканалення газетна-часопісных кадраў, сацыяльнай сталасці будучых журналістаў закранулі ў сваіх выступленнях саветнік міністра адукацыі, прафесар В. Іўчанкаў, начальнік Упраўлення ідэалагічнай работы Віцебскага аблвыканкама М. Кузьміч, галоўны спецыяліст упраўлення друкаваных СМІ і знешніх сувязяў Міністэрства інфармацыі А. Шычко, намеснік старшыні Беларускага саюза журналістаў Р. Сакалоўскі, загадчык кафедры перыядычнага друку факультэта журналістыкі БДУ, дацэнт А. Своpаб. Аб супрацоўніцтве рэдакцый газет з творчымі клубамі юных журналістаў расказалі галоўны рэдактар «Полацкага весніка» В. Часнавіцкая, галоўны рэдактар «Новой газеты» (г. Наваполацк) П. Бурдыка, галоўны рэдактар газеты «Лепельскі край» У. Шаўчэнка.

Намеснік дэкана па рабоце з абітурыентамі, дацэнт Н. Зубчонак, загадчык кафедры тэлебачання і радыёвяшчання, дацэнт В. Булацкі, намеснік дэкана па творчых сувязях са СМІ, дацэнт А. Градзюшка сустрэліся ў памяшканні школы № 45 з будучымі абітурыентамі. На Дзень адчыненых дзвярэй сюды прыйшлі больш як 150 школьнікаў старэйшых класаў горада Віцебска.

Пётр ДАРАШЧОНАК, загадчык кафедры гісторыі журналістыкі і літаратуры БДУ, дацэнт.

Выпрабавана на сабе

Знаёмствы на вуліцы

Да нядаўняга часу не думаў, што ёсць такія людзі, для якіх складае праблему з кімсьці пазнаёміцца на вуліцы. Чаму да нядаўняга часу? Справа ў тым, што аднойчы ўбачыў свайго знаёмага за цікавым заняткам. Сяргей сядзеў у Інтэрнэце на сайце знаёмстваў. Аказваецца, ён размясціў сваю аб'яву разам з фатаздымкам. Праўда, фатаздымак быў не яго, а нейкага іншага хлопца, можа, кіназоркі. Але пытанне не ў гэтым. Здзівіла мяне тое, што малады хлопец, поўны сілаў і энергіі, сядзеў за камп'ютарам і шукаў сабе сяброўку па Сеціве. Не, гэта, па-мойму, ужо мяжа ўсяму.

Пытаюся ў яго:

— Чаму не хочаш пазнаёміцца ўжывую?

— Ведаеш, у мяне ёсць комплексы. Апошні час я часта сядзеў за камп'ютарам, а зараз сутыкнуўся з такой праблемай, што не магу нармальна мець зносіны з людзьмі. Не, магу, вядома, але не так, як раней. Я неяк перастаў адрозніваць віртуальны свет ад рэальнага. А Інтэрнэт — гэта выдатны спосаб знайсці суразмоўцу.

Словы майго сябра вельмі здзівілі мяне. Мы яшчэ трохі пагаварылі, і прыйшлі да высновы, што гэту сітуацыю трэба карэнным чынам змяняць. Нельга сядзець у Інтэрнэце і мець нармальныя зносіны з чалавекам. Сяргей быў са мной цалкам згодны. Толькі вось зрабіць з сабою ён нічога не мог. Штодзённае праседжванне за камп'ютарам дало аб сабе ведаць.

— Але што рабіць? — спытаў Сяргей.

— Ісці на вуліцу і знаёміцца з дзяўчатамі, — адказаў я.

Сяргей быў у поўным шоку, але ўсё ж такі прыслухаўся да маёй парады. Праз некалькі дзён мы зноў сустрэліся. Мяне хвалявала адно пытанне: «Як справы ў Сяргея?».

Ведаеце, мой сябар не мог пахваліцца нейкімі значнымі поспехамі. Так, ён спрабаваў знаёміцца з дзяўчатамі на вуліцы, але жаданага выніку гэтыя дзеянні не прыносілі. «Значыць, ён нешта няправільна робіць», — падумаў я. Але — што? Гэта нам трэба было яшчэ высветліць.

МЕРКАВАННЕ ПРЫГОЖАЙ ПАЛОВЫ ЧАЛАВЕЦТВА

Аб усім па парадку. Спачатку трэба было высветліць наступнае пытанне: ці падабаюцца самім дзяўчатам знаёмствы на вуліцы? Ці прымаюць яны такі спосаб знаёмства? Можа, іх гэта раздражняе... Для гэтага я правёў невялікае апытанне. Вось што з гэтага атрымалася.

Аліна:

— На вуліцах прынцыпова не знаёмлюся. Адзін раз да мяне прыставаў нецвярозы хлопец. Мне было прыкра. З тых часоў ніколі на вуліцы не знаёмлюся.

Марына:

— Па вялікім рахунку я не супраць знаёмстваў на вуліцы. Але прыкра, што большая палова тых, хто прыстае на вуліцы — гэта п'яныя людзі. Пасля выпіўкі яны адважнымі становяцца. Я не пераношу п'яных. Сама не п'ю і вельмі не люблю, калі п'юць іншыя. У людзей пасля выпіўкі мяняюцца паводзіны. Чалавек як быццам ужо не з'яўляецца самім сабою. Дык вось, нават калі да мяне падышоў бы цвярозы малады чалавек, у падсвядомасці ўсплывае столькі негатыву ад мінулых спроб знаёмстваў...

Аляксандра:

— Вулічнае знаёмства мае мала перспектыў. Хоць мой блізкі сябар пазнаёміўся са сваёй будучай жонкай на транспартным прыпынку. Пазнаёміўся. Сталі сустракацца і пажаніліся.

Оля:

— Я не супраць знаёмстваў на вуліцы. Толькі вось іншае пытанне: хто і як знаёміцца? Калі да мяне падыдзе сімпатычны хлопец і арыгінальна пачне гутарыць са мной, тады чаму б і не. Але часцей за ўсё падыходзяць знаёміцца тыя, хто мне не цікавы. Такога я не прымаю. Самае галоўнае — гэта арыгінальнасць і непаўторнасць. Не варта пачынаць знаёмства з заезджаных фраз. Пытацца ў дзяўчыны, каторая гадзіна, па-мойму, ужо не арыгінальна.

Такім чынам, падвядзём вынікі таго, што было сказана прадстаўніцамі прыгожай паловы чалавецтва. Дзяўчаты, па вялікім рахунку, не супраць знаёмстваў на вуліцы, толькі вось гэта трэба рабіць арыгінальна. Не варта ўжываць штампаваныя фразы.

МЕРКАВАННЕ МОЦНАЙ ПАЛОВЫ ЧАЛАВЕЦТВА

Ну што ж, а зараз давайце пазнаем «мужчынскі» пункт гледжання на гэтае пытанне.

Антон:

— Я супраць знаёмстваў на вуліцы. Чаму? Сам не ведаю. Магчыма, па той прычыне, што ў мяне няма такой неабходнасці. Ніколі ні з кім не знаёміўся на вуліцы.

Сяргей:

— Знаёмствы на вуліцы? Гэта частка майго жыцця. Увесь час з кімсьці знаёмлюся, заводжу гутарку. У мяне па жыцці прынцып: завесці гутарку з чалавекам, які знаходзіцца за паўтара метра ад мяне. Не магу прапусціць магчымасць пазнаёміцца з прыгожай дзяўчынай. Часцей за ўсё такія знаёмствы непрацяглыя, але ўсё роўна прыемна пагутарыць. Самае галоўнае — гэтае пачуццё меры.

РАЗБОР ПАЛЁТАЎ

Навошта я прывёў усе гэтыя меркаванні? — спытаеце вы. Гэта я зрабіў для таго, каб паказаць, што па вялікім рахунку знаёмства на вуліцы прымаюць як дзяўчаты, так і хлопцы. Толькі тут ёсць адзін нюанс. Справа ў тым, што ў сучасным грамадстве прынята лічыць, што першым завесці гутарку павінен хлопец. Калі першай пачне знаёміцца дзяўчына, то гэта выкліча пэўную падазронасць. Таму хлопцам не варта доўга думаць. Не, думаць трэба ў любым выпадку, толькі вось не варта «тармазіць». Менавіта таму ў гэтым матэрыяле знаёмствы будуць разгледжаныя з таго пункту погляду, што першым павінен праяўляць ініцыятыву хлопец.

ШТО ГАВАРЫЦЬ?

Спачатку варта адказаць на адно пытанне: мэта вашага знаёмства. Памятаеце выказванне з твора «Аліса ў краіне цудаў»: перш чым залезці кудысьці, падумай, як ты адтуль вылезеш? І калі вы ведаеце адказы на ўсе гэтыя пытанні, вам і пазнаёміцца будзе значна прасцей. У любога знаёмства павінна быць мэта, якая вызначае і яго месца, і час, і спосаб... Прычым мэта можа быць не абавязкова меркантыльная або адкрыта паляўнічая.

Па такім жа прынцыпе вы вызначаеце, што вы будзеце гаварыць. Тут усё залежыць ад вас. Адны імкнуцца быць вельмі арыгінальнымі, другія пускаюць у ход традыцыйныя пытанні: «Дзяўчына, а не падкажаце, каторая зараз гадзіна?», «Падаецца, мы дзесьці ўжо сустракаліся?»... Гэта ўжо вырашаць вам, што гаварыць, з якога пытання пачаць гутарку. Самае галоўнае — гэта проста прытрымлівацца сваёй інтуіцыі. Не трэба спрабаваць пускаць у ход нейкія фразы, вычытаныя са шпіёнскага рамана або пачутыя па ТБ. Прыдумайце штосьці сваё. Выявіце выназодлівасць. Скажыце штосьці такое, што вы сапраўды хочаце сказаць. Гаварыце ад чыстага сэрца. Вывяжыце словы, якія насамрэч прыйдуць вам у галаву. Напрыклад, вы хочаце загаварыць з дзяўчынай, таму што не можаце адвесці погляд ад яе шыкоўных чорных валасоў. Скажыце ёй, што вы вырашылі пазнаёміцца з ёй менавіта па гэтай прычыне. Калі вы бачыце дзяўчыну з прыгожай усмешкай, ад якой у вас па целе разліваецца цяпло, скажыце ёй: «Ад вашай усмешкі мне становіцца цёпла».

У шматлікіх выпадках вас выручае надзейная, апрабаваная фраза. Аднак арыгінальны, нечаканы падыход можа апынуцца куды больш пацешным і займальным.

ЗАЛАТЫЯ ПЫТАННІ

Так, лепш усяго пачынаць знаёмства з арыгінальнага пытання. Але для многіх з'яўляецца суперзадачай прыдумаць гэтае пытанне. Менавіта для такіх людзей прывяду спіс дзяжурных пытанняў. Пры вялікім жаданні яго можна прадоўжыць. Але варта памятаць, што адно і тое ж пытанне падыдзе не да кожнай сітуацыі.

У вас няма аспірыну? (Гэтае пытанне выкліча спагаду.)

Добры дзень. (Прамалінейна і непасрэдна.)

Мой гальштук не з'ехаў на бок? (Маладзіцы любяць папраўляць гальштукі.)

Тут ёсць кніга, якая вам спадабаецца? (У кнігарні.)

Якога колеру вашы вочы? Яны такія прыгожыя. (Для дзяўчат заўсёды важны колер вачэй.)

Вы — Міс Беларусь? Я бачыў вашу фатаграфію ў газеце.

Вы не размяняеце дзесяць долараў?

Вы не француженка? Вы такая загадкавая.

Я вас ужо дзесьці бачыў.

Дазвольце дапамагчы вам. Я паднясу ваш чамадан.

Вы — фотамадэль?

Дзе вы набылі гэтае цудоўнае паліто?

Скажыце, я мог бачыць вас у Стамбуле?

Дзе тут паблізу добры рэстаран?

Няўжо ў такой прыгожай дзяўчыны, як вы, сёння няма кавалера?

Так, вядома, усе гэтыя пытанні добрыя. Але мне больш за ўсё падабаюцца наступныя дзве фразы: «Я пішу кнігу аб тым, як знаёміцца з дзяўчатамі, і хацелася б задаць вам некалькі пытанняў» або «Вы займаецеся другое месца па прыгажосці ва ўсім свеце». Яна заўсёды даведаецца, хто займае першае месца. Напэўна, што гэта крыху лепш за дзяжурныя фразы. Выкарыстайце іх толькі ў тым выпадку, калі не прыдумаеце нічога больш прыдатнага.

ПОСПЕХІ СЯРГЕЯ

А што з Сяргеем? — спытаеце вы. Усё роўна было выдатна. Зараз яму не складае цяжкасці падысці да дзяўчыны, якая стаіць на аўтобусным прыпынку, і загаварыць з ёй. Усё роўна ад таго, самае галоўнае, каб гутарка не скончылася пасля некалькіх фраз. Праўда, у Сяргея ўжо няма такой неабходнасці знаёміцца на вуліцы. Справа ў тым, што ён знайшоў сваю другую палавінку. Гэта адбылося абсалютна выпадкова. Яго выбранніцай стала яго аднагрупніца Насця.

ВЫСНОВЫ

Знаёмствы на вуліцы — гэта вельмі суб'ектыўная рэч. Не кожны прымае такі спосаб знаёмства. Хтосьці проста сарамяецца, хтосьці навучаны горкім вопытам... Але, пагадзіцеся, ва ўсім гэтым ёсць і станоўчыя бакі. Напрыклад, так можна знайсці шмат новых сяброў. Зрабіце першы крок.

Сяргей ДЗЕВЯТОЎСКІ.

Віктар БАКА:

«МАЕ КАРЦІНЫ ЯК АЎТАМАБІЛІ «ФЕРАРЫ...»

Віктар БАКА і Людміла КАВАЛЕВІЧ.

З маладым мастаком-дызайнерам Віктарам Бакам мы пазнаёміліся ў начным клубе «Шайба». У той вечар святкавалі Хэлоўін. У шматлікіх наведвальнікаў былі вельмі цікавыя ўборы. Але з агульнага натоўпу вылучалася адна пара. Ён быў у гарнітуры фараона, а яна — Клеапатры. Гарнітуры былі проста шыкоўныя. Адразу ж кідалася ў вочы, што ўборы зробленыя прафесіяналам. Галоўны прыз дастаўся менавіта ім: Віктару Баку і Людміле Кавалевіч. Я, вядома ж, не мог не пацікавіцца, хто зрабіў гэтыя выдатныя ўборы. Аказалася, што сам Бака. І больш таго, ён з'яўляецца мастаком-дызайнерам. Чым не падстава пазнаёміцца бліжэй.

Такім чынам, Віктар Бака. Таленавіты 22-гадовы мастак, якому могуць пазайздросціць многія вядомыя майстры выяўленчага мастацтва. Аб такіх як Віктар гавораць: «Таленавіты ад Бога». Малады мастак займаецца ландшафтам, інтэр'ерам, канструюе сцэнічныя і гістарычныя касцюмы. У Віктара вялікія планы на будучыню, якімі ён і падзяліўся з намі.

— Усё адбылося выпадкова, — расказвае Віктар. — Першая мая праца, якую ацанілі, была зроблена ў дзіцячым садку. З пластыліну я зрабіў фігуру, якая адрознівалася ад работ іншых дзяцей. Мая маці думала тады яшчэ, што я стану музыкам. Але мне падабалася маляваць. Прагрэс быў ужо ў другім класе. Ледзь пазней паступіла замова з газеты намаляваць ілюстрацыі. Менавіта тады бацькі вырашылі, што я павінен вучыцца ў мастацкай школе. Мне там падабалася. Менавіта ў мастацкай школе я знайшоў людзей, якія падзялялі мае погляды, тут было шмат маіх аднадумцаў. Праўда, не ўсе. Некаторыя зайздросцілі мне.

— Табе дапамагае адукацыя, якую ты атрымаў?

— Вядома, адукацыя мне дапамагае. Я лічу, што любая дробязь карысная ў жыцці. Шмат чаго люблю рабіць, не спыняюся на чымсьці адным. У дзяцінстве захапляўся мадэляваннем самалётаў на аматарскім узроўні. Памятаю, мне захацелася заняцца рамонтам. Але не звычайным рамонтам, а інтэр'ерам. Я лічу, што ва ўсім, за што бярэцца чалавек, трэба дамагацца дасканаласці. Праўда, не заўсёды ўсё атрымліваецца з першага разу. Менавіта таму спачатку трэба прадумаць тэхналогію, як ты гэта ўсё зробіш, а потым ужо ўдасканаліць тое, што пачынаў рабіць. Бо ў кожнага з нас мноства ідэй. Але не ўсе ўвасабляюцца ў жыццё. А чаму? Ды таму, што калі ты пачынаеш маляваць, то ў цябе можа не хапіць майстэрства. Ты, напрыклад, не бачыў мора. Думаеш, як яго лепш намаляваць. З часам знаходзіш свой вобраз мора. Я не раблю ніякіх абстракцый, фармальных кампазіцый. Узяць той жа «Квадрат» Малевіча. Гэта таксама фармальная кампазіцыя. Але многія людзі бачаць у гэтай карціне нешта вечнае, незвычайнае.

— А што ты бачыш у гэтай карціне?

— Кожны мастак па-рознаму думае. На першы погляд у гэтай карціне, акрамя квадрата, больш нічога няма. Аказваецца, што ёсць. Гэта неацэнная ідэя. Яна была першай. Прычым любая першапачатковая ідэя заўсёды неацэнная. Менавіта на яе абапіраюцца іншыя людзі. Нездарма ж гавораць, што ўсё геніяльнае проста.

—Ты адносіш сябе да ліку мастакоў-рэалістаў?

— Так, я мастак-рэаліст. Але ва ўсім імкнуся знайсці разыначку. Нельга сказаць, што я малюю толькі тое, што бачу. Не, заўсёды імкнуся занесці ў свае працы тонкую задумку. Бо можна проста намаляваць нейкі прадмет, а можна ўкласці вызначаную ідэю ў сваю працу. Усе мастакі празмерна ўважлівыя, яны прыкмячаюць усе дробязі, на якія звычайны чалавек не зверне ўвагі. Бывае такое, што ты бачыш якую-небудзь прыгожую рэч і думаеш, як бы яе намаляваць. Але тут жа ў галаву лезуць думкі аб тым, што раптам у мяне так не атрымаецца намаляваць. Але з іншага боку гэта можа атрымацца яшчэ лепш, чым у жыцці.

— Творчасць якіх мастакоў паўплывала на тваё станаўленне?

— Мне заўсёды падабалася, як маляваў Шышкін. У яго атрымоўвалася выдатна перадаваць колер. У карціны нашмат больш пераваг у параўнанні з той жа фатаграфіяй. Мастак можа перадаць колеры такімі, якія яны і ёсць у жыцці. А вось фатографу ў гэтым плане нашмат складаней.

Большасць мастакоў, чыя творчасць мне падабаецца, пісалі карціны ў эпоху Адраджэння. Той жа Леанарда да Вінчы. Ён, як і я, любіў рабіць усё. Прычым не толькі маляваць. Ён не займаўся тым, што шукаў сябе, а проста нешта рабіў. Ён спрабаваў сябе ў розных сферах. Але вядомым стаў у якасці мастака. А чаму так? Справа ў тым, што ён не баяўся эксперыментаваць, быць у чымсьці першым.

Фрэска.

Па вялікаму рахунку мне сімпатызуе творчасць шматлікіх мастакоў. Часам бывае такое, што цябе закране нейкая праца. І толькі тады паглядзіш хто яе аўтар. У тых мастакоў, якія мне падабаюцца, я бяру самае лепшае, тое, што мне па душы.

— Сучасны мастак-дызайнер можа зарабіць сабе на годнае жыццё?

— Калі захоча, то так. Міф аб бедных мастаках не адпавядае рэчаіснасці. Праўда, адны стварэннем карцін зарабляюць грошы, а іншыя — проста атрымліваюць задавальненне ад сваіх работ. Шматлікія мастакі паставілі стварэнне карцін на канвеер. Але самае галоўнае, што многія з іх дасягнулі вызначанага прафесійнага ўзроўню і зараз стаяць на месцы. Навошта ім самаўдасканальвацца, расці, калі іх карціны і так добра купляюць. Асабіста я не стаўлю перад сабой мэту спадабацца абсалютна ўсім людзям. Мае карціны будуць як аўтамабілі «Ферары». Яны прыгожыя, але ў той жа час і дарагія. На іх трэба яшчэ зарабіць. Гэта машына тваёй мары, яна каштуе вялікіх грошай, але ты ж не сумняваешся, што гэта класная рэч. Так і мае карціны, не кожны зможа іх набыць. Хутчэй за ўсё не з-за вялікага кошту, а з-за невысокай культурнай адукацыі.

— Ты ствараеш уражанне паспяховага чалавека, мастака. А ці былі ў цябе творчыя крызісы?

— Вядома ж, былі. Праблема большасці мастакоў заключаецца ў тым, што яны практычна заўсёды знаходзяцца ў падушаным стане. Нават у мяне, аптыміста па жыцці, бываюць моманты творчага крызісу. Для большасці ж мастакоў дрэнны настрой з'яўляецца нармальным станам. Менавіта таму яны так нікім і не становяцца ў гэтым жыцці.

— Віктар, ты падзяляеш меркаванне, што сапраўдныя мастакі — гэта людзі з абвостранай адчувальнасцю на недасканаласць і жорсткасць свету?

— Хутчэй за ўсё так яно і ёсць. Магу меркаваць па сабе. Кожны мастак бачыць крыху больш, чым любы іншы чалавек. Магчыма, мы ўсё прымаем бліжэй да сэрца. Кожны мастак павінен умець не толькі ствараць, але і руйнаваць.

— Шматлікія мастакі любяць падарожнічаць. Ты належыш да іх ліку?

— Проста люблю падарожнічаць, хадзіць у паходы, любавацца прыродай. Хачу наведаць шматлікія краіны, праўда не ўсе. У афрыканскія краіны нізашто не паеду. Хоць ніколі не гавары ніколі. Вельмі жадаю паездзіць па Еўропе, пабываць у Японіі. Не супраць папрацаваць за мяжой, дзе шануецца мастацтва. Бо нездарма ж там такія прыгожыя будынкі, якія захаваліся дагэтуль.

— Як вызначыць, ці сапраўды таленавіты мастак, як ён аб сабе гаворыць? Бо мастацтва — гэта суб'ектыўная рэч...

— Калі карціна падабаецца многім, то, мабыць, гэта таленавіты мастак. А калі праца падабаецца толькі табе, то хутчэй за ўсё гэта не ас сваёй справы, а проста чалавек, які малюе. Калі карціна падабаецца большасці людзей, якія разумеюць мастацтва, то тады можна гаварыць аб таленце мастака. Я не арыентуюся на большасць людзей. У апошні час у нас з'явілася шмат мастакоў, якія раней займаліся абсалютна іншымі справамі, былі далёкія ад мастацтва. А тут ім захацелася паспрабаваць сябе ў чымсьці новым. Чаму б не паспрабаваць сябе ў ролі мастака. Бо, сапраўды, мастацтва — гэта суб'ектыўная рэч. На адну і тую ж карціну можа быць некалькі поглядаў. Асабіста я жыву стварэннем карцін, мне гэта падабаецца.

— Ты атрымліваеш задавальненне, калі глядзіш на свае карціны?

— Часам. Праўда, часта бачыш, што твая праца атрымалася не так, як было задумана першапачаткова. Калі бачыць у сваёй карціне ўсё толькі выдатнае, то ў цябе ўжо няма росту. А калі бачыць усё толькі дрэннае, значыць, яна наогул не атрымалася. У кожнай са сваіх карцін я заўважаю недахопы. Гэта адбываецца таму, што на момант яе напісання я думаў зусім па-іншаму, чым зараз. Многае я намаляваў бы зусім інакш. З часам прыходзіць майстэрства. Толькі гэта адбываецца ў тым выпадку, калі мастак стала працуе. У маім пакоі вісіць фрэска. Штораз, калі намалюю нешта новае, падыходжу да яе і думаю, што зараз многае зрабіў бы інакш. Не, на той момант мяне ўсё задавальняла. А зараз ужо не.

— Што табе больш за ўсё падабаецца маляваць: прыроду, людзей...

— Мне падабаецца маляваць практычна ўсё. Так, мне вельмі падабаецца прырода. Але ў маіх работах ёсць сюжэт.

— Як мастак, якімі прыладамі ты карыстаешся? Ці ёсць у цябе нейкія свае хітрасці для стварэння карцін?

— Вядома ж, ёсць. Але на тое яны і хітрасці.

— А колькі часу ідзе на стварэнне адной карціны?

— Па-рознаму. Можна намаляваць вялікую карціну на ўсю сцяну за тыдзень. А маленькую карціну можаш маляваць месяц. Усё залежыць ад тэмы.

— Табе прасцей стварыць уласную карціну або зрабіць рэпрадукцыю?

— Вядома ж, стварыць уласную карціну. Хоць многія лічаць, што зрабіць рэпрадукцыю нашмат прасцей. Не, гэта памылковае меркаванне. Мастакі — гэта творчыя людзі. Часам яны карыстаюцца ідэямі іншых людзей. Не тое, што ўзяў і змаляваў цалкам. А проста ўзяць за аснову тэхніку, думкі... Можна ўсё гэта вывучыць, і тады ў цябе атрымаецца нешта сваё. Я таксама пішу пад замову копіі вядомых карцін, якія потым выстаўляю для продажаў у гатэлях.

— Якія ў цябе планы на будучыню?

— Мне падабаецца маляваць фрэскі, рабіць гарнітуры, займацца інтэр'ерам. Справа ў тым, што мая маці з'яўляецца таленавітым мастаком і дызайнерам. У яе свой дызайн-цэнтр. І ў будучыні, бо мае ідэі і жаданні пераплятаюцца з ідэямі і планамі маці, мы плануем адкрыць вялізны дызайн-цэнтр, у якім будуць задзейнічаныя ўсе віды дызайну, якія можна толькі прыдумаць: ад слоікаў для кансервавання да эксклюзіўных мадэляў машын. Не, гэта не значыць, што ўсім гэтым я буду займацца адзін. У мяне будзе штат працаўнікоў: дызайнеры, мастакі, інжынеры, эканамісты... Не хачу спыняцца на чымсьці адным. Мне хочацца, каб увесь дызайн быў з маім почыркам.

Сяргей ДЗЕВЯТОЎСКІ.

Аўтастоп

ЛЕГЕНДЫ І ПАДАННІ КРАКАВА

ПРА КАМЯНІ

На зямлі існуе шмат месцаў, якія славяцца сваёй таямнічасцю. Сем з іх атрымалі сусветную вядомасць, дзякуючы камню чакрам. Па некаторых чутках, валодае ён магічнай сілай і абараняе мясцовых жыхароў ад бедаў і няшчасцяў. Адзін з такіх камянёў, па легендзе, знаходзіцца ў Кракаве, былой сталіцы Польскага Каралеўства. Можа, па гэтай прычыне, горад стаў адным з самых папулярных месцаў сярод турыстаў.

У 1978 годзе, калі ствараўся першы спіс ЮНЕСКА, у яго ўвайшлі 12 аб'ектаў, у тым ліку і Кракаў. Зараз па шматлікіх апытаннях, гэты горад разам з Прагай займае першыя прыступкі турыстычных рэйтынгаў. Але прапаную не занадта верыць такім выказванням. Прыгажосць таго ці іншага месца залежыць ад шматлікіх фактараў: фінансаў, надвор'я, пары года, фізічнага стану і г.д. Тым не менш, Кракаў годны таго, каб аддаваць яму верхнія прыступкі. Як і раней, горад застаецца культурнай, гістарычнай і рэлігійнай сталіцай Польшчы.

Існуе некалькі спосабаў дабірацца да Кракава з Беларусі. Я і мае сябры аддаём перавагу аўтастопу. З Мінска не так складана злавіць машыну прамым рэйсам да Брэста. Адзіная праблема, з якой сутыкаюцца ў гэты перыяд года вандроўнікі, — працягласць дня! Каб не губляць часу на «Варшаўскім мосце» (пагранічны пункт аўтатранспарту), чакаючы пакуль мытнікі дагледзяць вас і машыну, прапаную перасекчы мяжу на цягніку «Брэст—Цярэспаль». Ходзіць ён часта, да таго ж гэта добры шанец выкрасці гадзіны дзве часу для аўтастопнага прабегу па Польшчы.

Што датычыцца Польшчы, то тут будзьце гатовыя да нязручнасцяў. Заходняя наша суседка не самая лепшая краіна для аўтастопераў. Тут яшчэ некалькі гадоў таму дабрынёй кіроўцаў карысталіся махляры і бандыты. Зараз праблема такая адышла, але палякі пасёння распавядаюць страшныя гісторыі пра дарожных маньякаў. Мала хто хоча падбіраць «галасуючых», асабліва ноччу!

УВАГА, МЫТНЫ КАНТРОЛЬ!

Перасякаючы мяжу, будзьце ўпэўнены, што ўсё добра з дакументамі і ўмовамі знаходжання ў замежнай краіне. Справа гэта насамрэч сур'ёзная. Адной з прычынаў, па якой могуць не ўпусціць у Польшчу, — недастатковая колькасць грошай. Я сутыкнуўся менавіта з такой праблемай. Трэба мець 100 долараў са страхоўкай (без апошняй — 300$!) на дзень знаходжання. Я не меў ні першай ні другой сумы. Ехаў на 5 дзён! Разлічваў на тое, што мытнікі не будуць правяраць грошы. Але, на жаль... У выніку, я апынуўся ў пакоі для парушальнікаў мяжы, дзе давялося правесці 40 хвілін пад пільным кантролем супрацоўнікаў польскай мытні. Апярэджу падзеі і скажу, што працягнуць сваё падарожжа я здолеў. Толькі добрая акторская гульня і поўны спакой дазволілі дасягнуць поспеху. Галоўнае ў такой сітуацыі — не разгубіцца і трымацца свайго. Выйсце са складанага становішча — справа выключна індывідуальная. Так што прыдумайце самі, як выкручвацца на выпадак падобных падзей.

ІЛЬГОТЫ НЕ ДЛЯ БЕЛАРУСКІХ СТУДЭНТАЎ!

На жаль, праблемы на мытні збілі ўвесь графік падарожжа. Ноч застала нас на шашы пад Люблінам. Знайшліся людзі, якія параілі ісці на вакзал, дзе а першай гадзіне адпраўляецца цягнік да Кракава. Дрэннае надвор'е вымусіла нас пайсці на такі крок.

У Польшчы вельмі добра наладжана сістэма руху цягнікоў. Прамых рэйсаў не так многа: трэба рабіць перасадкі. Але наступнага цягніка доўга чакаць не прыходзіцца.

Яшчэ адзін цікавы факт: купляецца адзін білет з улікам усіх перасадак і колькасцю чалавек, якія замацаваны за гэтым білетам. Таму трэба сур'ёзна падысці да выбару кандыдата, які будзе захоўваць агульнае права на праезд да канца паездкі.

Што датычыцца льгот, то на іх разлічваць дарэмна. Беларусы-студэнты не маюць права на «ulgowy» праезд. Нас злавілі праваднікі і спрабавалі высадзіць з вагона, але наша недасведчанасць і дрэннае валоданне мовай вымусілі пайсці супрацоўнікаў чыгункі на ўступкі. Нам прапанавалі проста даплаціць.

ДЗЕ ПЕРАНАЧАВАЦЬ?

У іншым горадзе заўсёды сутыкаешся з праблемай жылля. Калі не падумаць аб гэтым да паездкі, то ёсць рызыка застацца без начлегу, хіба што... здымаць пяцізоркавы нумар. Тут нават адназоркавы не кожнаму па кішэні. Найлепшы варыянт знайсці студэнцкі інтэрнат. Звычайна там здаюцца пакоі для турыстаў. Але і яны ўсе занятыя на выхадныя. Праз Інтэрнэт можна прыкінуць мажлівыя варыянты да ад'езду.

Пошукі жылля не такая лёгкая справа. Можна згубіць шмат часу ўпустую. Нам пашчасціла. Мы прыбылі ў Кракаў а сёмай гадзіне і знайшлі пакой у інтэрнаце, але двухмесны. Наша кампанія складалася з пяці чалавек! Камусьці прыйшлося начаваць на падлозе. Як варыянт, можна зняць жыллё ў кракаўчан. Прапануюцца сапраўдныя хатнія ўмовы, нават сняданак! Але і кошт адпаведны.

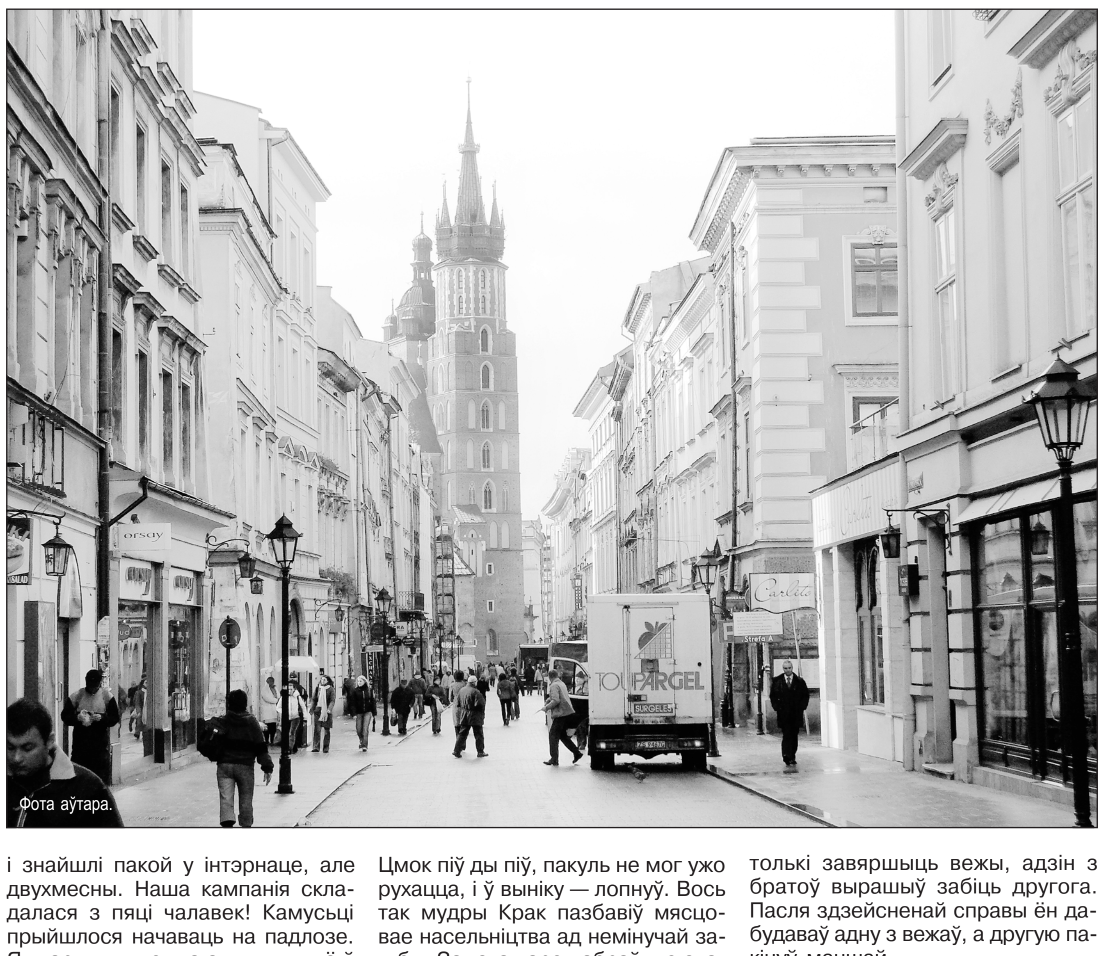

Фота аўтара.

І ЗНОЎ ЛЕГЕНДЫ!

Пачатак свайго існавання славуты польскі горад вядзе ад легендарнага князя Крака (Кракуса). Згодна з паданнем, на Вавельскім пагорку ў пячоры, там дзе зараз высіцца каралеўскі замак, жыў Цмок. Аднойчы мясцовая моладзь па сваёй дурноце раззлавала пачвару, не даўшы ёй як след выспацца. Прачнуўшыся галодным, Цмок першай справай пачаў шукаць, чым пачаставацца. Для сытнага абеду выдатна падышлі тутэйшыя жыхары. Тады людзі вырашылі забіць разззлаванага звера, але нават самыя мужныя хлопцы ўцякалі пры выглядзе пачвары. Доўга яшчэ лютаваў Цмок па краі, пакуль не знайшоўся адзін мудры лекар па імені Крак. Ён узяў скуру ягняці, напіхаў у яе смалу і серу, а ўвечары пакінуў гэтую «ядзерную» сумесь на Вавельскім пагорку. Калі Цмок прачнуўся пасля ночы, ён з'еў прыгатаваны пачастунак. Гэта выклікала нясцерпныя мукі. Пачвара вырашыла затушыць вогненны боль вадою з Віслы, але нічога не дапамагала. Цмок піў ды піў, пакуль не мог ужо рухацца, і ў выніку — лопнуў. Вось так мудры Крак пазбавіў мясцовае насельніцтва ад немінучай загубы. За гэта народ абраў яго сваім князем, пабудаваў на ўзгорку замак, вакол якога хутка раскінуўся горад. Назву мястэчку далі ў гонар выратавальніка — Кракаў!

ГОРАД-МУЗЕЙ

Паглядзець у Кракаве сапраўды ёсць што. Наўрад ці хопіць выхадных, каб пазнаёміцца з цэлым горадам, але з асноўнымі славутасцямі можна.

Каралеўскі замак, ці Вавель — сімвал і жамчужына Кракава. Гэта не толькі рэзідэнцыя дынастый Пястаў і Ягелонаў, але таксама апошні супакой манархаў і знакамітых дзеячаў дзяржавы. Гісторыя замка — гэта гісторыя ўсяго польскага народа.

Папулярнасцю карыстаецца старое месца. Тут знаходзіцца адна з самых вялікіх плошчаў у Еўропе, на якой раскіданы архітэктурныя славутасці: дамы заможных гараджан, гандлёвыя рады, гадзіннікавая вежа, помнік Адаму Міцкевічу. Ёсць тут і знакаміты Марыяцкі касцёл — яскравы прыклад готыкі. Адна з дзвюх вежаў храма вышэй за іншую, з чым звязана цікавая гісторыя. Касцёл будавалі два браты архітэктары, і кожны хацеў праславіцца. Калі работа была амаль скончана і заставалася толькі завяршыць вежы, адзін з братоў вырашыў забіць другога. Пасля здзейсненай справы ён дабудаваў адну з вежаў, а другую пакінуў меншай.

Кожную новую гадзіну з вежы Марыяцкага касцёла можна пачуць гукі трубы, у памяць аб загінулым трубачы, які ў час татарскага нашэсця абвясціў жыхарам горада аб небяспецы. Зараз гэтая мелодыя — пазыўныя польскага радыё.

Акрамя вышэйазначаных славутасцяў прапаную наведаць габрэйскі раён Казімеж і курган Касцюшкі. Прыцягваюць увагу турыстаў у летні перыяд Планты. Гэта зялёныя масівы вакол старога горада. Калісьці на іх месцы былі ўмацаваныя сцены, але пры Габсбургах іх зруйнавалі, каб жыхары не змаглі схавацца ад гаспадароў. Пра былыя ўмацаванні зараз нагадвае толькі барбакан — старажытны ўваход у горад.

НА ЗАКАНЧЭННЕ

Спатрэбіцца выдаць кнігу, каб апісаць усе гістарычныя аб'екты Кракава. На жаль, фармат газеты не дазваляе гэтага зрабіць. Параю адно: прыязджайце самі і пабачце ўсё на свае вочы! Я палюбіў гэты горад. Зусім няма неабходнасці кідаць у Віслу грош, каб вярнуцца сюды ізноў. Паверце, вы зробіце гэта і без манетак!

І на заканчэнне яшчэ адна парада: не правакуйце мясцовых футбольных фанатаў!

Уладзіслаў КУЗЬМІН.

Пекінская «капуста»

Джэкі Чан гатовы да Алімпіяды

Вядомы галівудскі акцёр Джэкі Чан, які ўжо выпусціў некалькі сольных альбомаў, запісаў афіцыйную песню летніх Алімпійскіх гульняў у Пекіне. Яна называецца «Мы гатовы». Аўтарам тэкста і музыкі з'яўляецца Пітэр Кам, які ў мінулым годзе атрымаў Сярэбранага мядзведзя за лепшую музыку да фільма «Ізабела» на Берлінскім кінафестывалі. Запіс алімпійскай песні заняў тры гадзіны.

Кулінарны рэкорд

У гонар Алімпіяды-2008 кітайскі повар па мянушцы Абін (сапраўднае імя ЦзянЛіньшэн) прыгатаваў за 100 хвілін больш як 2 тысячы курэй-грыль. Гэты рэкорд быў устаноўлены на прафесійным фестывалі ў Наньніне. Арганізатары фэсту плануюць падаць заяўку на ўключэнне гэтага дасягнення ў Кнігу рэкордаў Гінеса.

Кітайцы злучылі раку і веславальны канал

Улады Кітая разглядаюць праекты па змяненні рэчышчаў рэк паўднёвай часткі краіны, а таксама прымаюць меры па ачыстцы паўночных рэк. Арганізатарам Алімпіяды-2008 ужо ўдалося змяніць плынь ракі Вэнь-Юй, вырыўшы 13-кіламетровы канал да ракі Чаобэй, якая злучаецца з алімпійскім веславальным каналам. Ён быў спецыяльна пабудаваны да Алімпіяды падобны на возера выцягнутай формы. У апошнія дзевяць гадоў рэчышча ракі Чаобэй было сухім. Праект каштаваў 57 мільёнаў долараў.

Большасць валанцёраў — моладзь

Аргкамітэт АГ-2008 зарэгістраваў больш за 560 тыс. жадаючых стаць валанцёрамі на Алімпійскіх і Паралімпійскіх гульнях. Заяўкі пачалі прымаць з 28 жніўня мінулага года. Больш паловы дабравольцаў — жыхары Пекіна. 98 працэнтаў складаюць мужчыны і жанчыны ва ўзросце маладзей за 30 гадоў.

Ірына АНАТАВА.

ПАНЯДЗЕЛАК, 19 ЛІСТАПАДА

5.35, 16.40 Серыял «Трымай мяне мацней».
6.20, 7.05, 8.10 «Добрай раніцы, Беларусь!».
6.45, 7.45, 18.50, 0.50 Зона Х.
7.00, 8.00, 9.00, 12.00, 13.00, 15.00, 16.00, 18.00, 19.00, 23.55 Навіны.
7.30, 8.25 «Дзелавое жыццё».
8.20 Гатуем разам!
8.30 У свеце матораў.
9.05 Камедыя «Мужчына павінен плаціць».
10.50, 17.40 Серыял «Каханне як каханне-2».
12.10 Драма «Без сведак».
14.00 Здароўе.
14.30 Nota Bene.
15.15, 19.20 Навіны рэгіёна.
15.30 Зорны старт. Дзённік дзіцячага Еўрабачання.
15.40 «Культурныя людзі».
16.10 Час кіно.
19.35 Час спорту.
20.00 Ток-шоў «Ход у адказ». «Азартныя гульні».
21.00 Панарама.
21.45, 2.05 Серыял «Медыум».
22.45 Баявік «Механік».

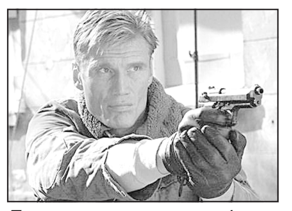

Былы спецназавец, які ваяваў у Афганістане, працуе механікам і не ведае, што хутка, не дзесьці далёка, а тут, у Расіі, смерць увярвецца ў яго дом.

0.35 Дзённік XIV ММКФ «Лістапад-2007».
0.55 Дак. серыял «Загадкавыя мясціны».
1.40 Серыял «Клава, давай!».

6.00, 7.00, 7.30, 8.00, 8.30, 9.00, 11.00, 13.00, 16.00, 18.00, 20.30, 23.05, 3.00, 5.00 Нашы навіны.
6.05 «Пакуль усе дома».
7.05 «Наша раніца».
9.05 Контуры.
10.10 «Дыханне планеты».
10.40 «Ералаш».
11.05, 13.05, 16.10, 18.15, 21.00, 23.20, 3.20 Навіны спорту.
11.10 Серыял «Не радзіся прыгожай».
12.00 «Малахаў+».
13.10 Серыял «Мая цудоўная няня».
13.40 «Дэтэктывы».
14.10 «Прыгоды Джэкі Чана».
14.30 «Кантрольная закупка».
15.00 «Лаліта. Без комплексаў».
16.15 Камедыя «Формула кахання».
18.20 «Дзеля смеху».
18.55 «Чакай мяне».
20.00 Час.
21.05 Ток-шоў «Выбар».
22.00 Серыял «Дыверсант».
23.25 «Дак. дэтэктыў».
0.00 Тэорыя неверагоднасці. «Уся праўда аб IQ».
0.45 «Фабрыка зорак «дома».
1.15 Серыял «Адысея».
2.10 Серыял «Абаронца».
Тэхнічная прафілактыка з 3.30 да 5.00.
5.05 «Няхай гавораць».

6.45, 14.20 Мультсерыял «Новыя прыгоды Віні-Пуха».
7.05 «Ранішняя падзарадка».
8.10 Добрыя навіны.
8.40 Невытлумачальна, але факт.
9.35 У гэты дзень.
9.40, 16.35 Гадзіна суда з Паўлам Астахавым.
10.30 Свята далёкай зоркі. Уладзімір Жданаў.
11.00, 17.30 Серыял «Жанчына з водарам кавы».
12.00 Усё аб бяспецы.
12.30 Слова пісьменніка.
13.05 «Школа рамонту».
14.00 Тэлебарометр.
14.45 Пазакласная гадзіна.
14.55 Нянька спяшаецца на дапамогу.
15.20 Ядзім дома.
18.35 Навіны культуры.
18.50 Серыял «Каменская-3».
20.00 Калыханка.
20.20 Беларуская часінка.
21.30 Баявік «Шызафрэнія».
0.10 Хакей. Формула гульні.

6.00, 7.30, 10.30, 13.30, 16.30, 19.30, 22.30 «24 гадзіны».
6.10, 17.20 «Міншчына».
6.20 «З чаго пачынаецца раніца».
7.50 «Прачніся і спявай».
8.25 «Вялікае снеданне».
9.00 «Тыдзень».
10.00 «Спартыўны тыдзень».
10.40 «Культурнае жыццё».
11.05 Серыял «Рэбека».
12.00, 18.25 Серыял «Зацьменне».
13.00 «Ёсць кантакт».
13.50, 23.00 «Крутыя рабяты». Народнае шоў.
14.45 Мультсерыял «Магутныя рэйнджары. Касмічны патруль «Дэльта».
15.10 Серыял «Элен і рабяты».
15.50 «Народжаныя ў СССР».
16.50 «Бабскі бунт».
17.30 «Званая вячэра».
20.05 «СТБ-спорт».
20.15 «Добры вечар, малы».
20.30 Маст. фільм «Птушка шчасця».
22.55 «Закон і крымінал».
23.10 «Сталічны футбол».
23.40 «Гучная справа».
0.30 «Ваенная тайна».

4.00, 5.00, 6.00, 7.00 Зараджайся!
4.30, 14.00 Серыял «ОБЖ».
5.30 Вясельныя вар'яцтвы.
6.30 Удачная пакупка.
7.30, 18.10 Серыял «Амапола».
8.30, 11.30, 14.30, 17.30, 20.30 «Навіны Садружнасці».
8.45 «Казахстан: старонкі гісторыі».
9.00 Спецыяльны рэпартаж.
9.30 Хіт-экспрэс.
10.30 Серыял «Раксалана».
12.00, 22.25 Студыя 60х90.
12.15, 22.30 Маст. фільм «Бомба».
13.45 Урокі англійскай мовы.
15.00 Дак. серыял «Лепшая сусветная дваццатка».
16.00 «Гадзіна суда». Справы сямейныя.
17.00 Цацкі для дарослых.
19.15 «Цік-так».
19.30 «Агульны інтарэс».
20.00 Рэспубліка — сёння.
21.00 Серыял «Крымінальны красворд».
22.00 Акцэнты.

7.00, 23.20 «Навіны кіно».
7.10 «На рыбалку з Юрыем Заслаўскім».
7.25, 23.30 «Метэапрагноз».
7.30 Маст. фільм «Вікторыя і Альберт».
9.00 «Клуб 700».
9.30 «К-відза для дзяцей».
9.50 Серыял «Горац».
11.00 Маст. фільм «Сенсацыя».
13.00 «Дзённы тэлечат».
16.30 «Жыццё, поўнае радасці».
17.00 Мультпарад.
17.10 Серыял «Зорныя вароты».
18.30 Серыял «Нябачнае жыццё раслін». «Падарожнікі». 1-я частка.
18.55 «К-гульня».
19.00 «Мой любімы гадаванец».
19.30 «Зялёны дом».
19.45, 21.10 «Распродаж. Навінкі. Акцыі».
19.50 Серыял «Нікіта».
20.45 «Вечарніца».
21.00 «К-відза» для ўсёй сям'і.
21.15 Інфармбюро «Міжнароднае».
21.15 Трылер «Дванаццаць малпаў».

7.00 Добрай раніцы, Расія!
9.05 «Няспетая песня Ганны Герман».
10.00 «Рэвізор».
10.30 «Спецыяльны карэспандэнт».
11.00, 14.00, 17.00, 19.00 Весткі.
11.30, 14.15, 17.30 Мясцовы час. Весткі—Масква.
11.50 «Фіціль».
12.50 Серыял «Пецярбургскія тайны».
13.50, 16.50, 18.50, 23.00 Весткі—Беларусь.
14.30 Камедыя «Алекс і Эма».
16.00 Серыял «Скрадзеныя пацалункі».
17.45 Серыял «Анёл-ахоўнік».
19.50 Добрай ночы, малыя!
20.00 Серыял «Калі яе зусім не чакаеш».
21.00 Серыял «Бандыцкі Пецярбург-9».
22.00 Серыял «Закон Мерфі-3».
23.10 Весткі+.
23.30 «Мой сярэбраны шар. Яўген Урбанскі».

6.00 «Сёння раніцай».
8.00, 10.00, 13.00, 16.00, 19.00, 22.00 Сёння.
9.00 «Агляд».
9.30 «Надзвычайнае здарэнне». Агляд за тыдзень.
10.20 «Кулінарны паядынак».
11.15 «Кватэрнае пытанне».
12.15 «Следства вялі...».
13.30 Маст. фільм «Прастыя людзі».
15.00 «Асабліва небяспечны!».
15.30, 18.25 «Агляд. Надзвычайнае здарэнне».
16.30 Серыял «Вяртанне Мухтара-2».
19.40 Серыял «Оперы. Хронікі забойнага аддзела-2».
20.50 Серыял «Апошняе падарожжа Сіндбада».
22.30 Серыял «Марскія д'яблы».
23.35 «Крымінальная Расія».

5.00 Канал «Настрой».
7.30 Выбары-2007.
7.45, 14.20, 18.50 «Гісторыя дзяржавы Расійскай».
7.50 Маст. фільм «Рускае поле».
9.45 Дэтэктыў «Ноч з нязнаёмкай».
10.15, 13.50, 0.25 Пятроўка, 38.
10.30, 13.30, 16.30, 19.30 Падзеі.
10.50 «Пастскрыптум».
11.55 «Доказы віны». «Дзень нараджэння».
12.45 Лінія абароны.
14.00, 17.05 Дзелавая Масква.
14.30 «У цэнтры падзей».
15.30 Новая «Часінка».
16.45 Выбары-2007. Тэледэбаты.
17.15 «Запрашае Барыс Ноткін». Нані Брэгвадзе.
17.50 Серыял «Расплата за грахі».
18.55 «Рэальныя гісторыі». «Жанчына за рулём».
20.05 Серыял «Зацьменне».
21.05 Серыял «Каменская».
22.10 Момант ісціны.
23.05 Падзеі. 25-я гадзіна.
23.35 Г. Гальштэйн і «Саксафоны Санкт-Пецярбурга».
0.45 Серыял «Чыста англійскае забойства».
2.25 Серыял «Адна справа на дваіх».
3.20 Камедыя «Жаніцьба Бальзамінава».

9.30, 14.15, 19.00, 21.45, 1.15, 2.15 Футбол. Еўра-2008.
9.45, 12.30 «Ралі Ірландыі».
10.15 Мотаспорт на выхадных.
10.30 Аўтагонкі.
11.30 Санны спорт.
13.00, 20.00, 22.00 Футзала. Чэмпіянат Еўропы.
14.30 Футбол. Еўра-2008. **14.30, 17.15** — Нарвегія—Турцыя; **15.30, 19.15** — Шатландыя—Італія; **16.30** — Нідэрланды—Люксембург; **18.15** — Уэльс—Ірландыя.
21.30 Вось гэта дзіва!!!
23.30 Байцоўскі клуб.

ФІЛЬМ ДНЯ
СТБ 20.30 «ПТУШКА ШЧАСЦЯ» (РАСІЯ, 2007 г.)

У дружны жаночы калектыў прыходзіць новы намеснік дырэктара. З'яўленне гэтага сэрцаеда інтрыгуе супрацоўніц і ператварае офіс у развернуты вулей.

Рэжысёр — Таццяна Канаева. **У ролях:** Святлана Кручкова, Лідзія Байрашэўская, Аляксандра Кулікова, Пётр Сямак.

АЎТОРАК, 20 ЛІСТАПАДА

5.35, 16.50 Серыял «Трымай мяне мацней».
6.20, 7.10, 8.10 «Добрай раніцы, Беларусь!».
6.30, 7.05 Прэс-агляд.
6.45, 7.45, 17.50, 0.40 Зона Х.
7.00, 8.00, 9.00, 15.00, 16.00, 18.00, 23.55 Навіны.
7.30, 8.30 Дзелавое жыццё.
8.20 Гатуем разам!
8.35 Час спорту.
Тэхнічная прафілактыка з 9.05 да 15.00.
15.15, 18.10 Навіны рэгіёна.
15.30, 1.40 Серыял «Клава, давай!».
15.50 Серыял «Прыіск». 1-я серыя.
18.25 Футбол. Адборачны матч чэмпіянату Еўропы U-21. Беларусь—Сербія.
20.30 Сфера інтарэсаў.
21.00 Панарама.
21.45, 2.05 Серыял «Медыум».
22.40 Маст. фільм «11.14».
0.25 Дзённік XIV ММКФ «Лістапад-2007».
0.50 Дзень спорту.
1.00 Дак. серыял «Загадкавыя мясціны».

6.00, 7.00, 7.30, 8.00, 8.30, 9.00, 11.00, 13.00, 16.00, 18.00, 20.30, 23.15, 3.00, 5.00 Нашы навіны.
6.05, 15.00 «Лаліта. Без комплексаў».
7.05 «Наша раніца».
9.05 Чакай мяне.
10.00 «Модны прыгавор».
11.05, 13.05, 16.10, 18.15, 21.00, 23.30, 3.20 Навіны спорту.
11.10 «Адзін супраць усіх».
12.00 «Малахаў+».
13.10 Серыял «Мая цудоўная няня».
13.40 «Дэтэктывы».
14.10 «Прыгоды Джэкі Чана».
14.30 «Кантрольная закупка».
16.15 Серыял «Дачка садоўніка».
17.15, 5.05 «Няхай гавораць» з Андрэем Малахавым.
18.20 «Дзеля смеху».
18.55 Серыял «Тацзянін дзень».
20.00 Час.
21.05 Серыял «Дыверсант».
23.35 «Аляксандр Абдулаў. Самы абаяльны і прывабны». Дак. фільм.
0.40 «Фабрыка зорак «дома».
1.15 Серыял «Адысея».
2.10 Серыял «Абаронца».
3.25 Серыял «Тайны Смалвіля».

6.45, 14.25 Мультсерыял «Новыя прыгоды Віні-Пуха».
7.05 «Ранішняя падзарадка».
8.10, 15.55 Ядзім дома.
8.45, 18.50 Серыял «Каменская-3».
9.35 У гэты дзень.
9.40, 17.35 Гадзіна суда з Паўлам Астахавым.
10.30 Хакей. Формула гульні.
11.05, 16.35 Серыял «Жанчына з водарам кавы».
12.10 Дак. фільм «Парыж Тулуз-Латрэка».
13.05 Школа рамонту.
14.05 ПРАсоўванне+.
14.50 Пазакласная гадзіна.
15.05 Невытлумачальна, але факт.
18.35 Навіны культуры.
20.00 Калыханка.
20.20 Беларуская часінка.
21.30 «Спорт-кадр».
22.00 «Іншыя». Злачынства без узросту.
22.30 Серыял «Анатомія Грэй».
23.30 Хакей. Чэмпіянат Беларусі. Юнацтва—Керамін.

6.00, 7.30, 10.30, 13.30, 16.30, 19.30, 22.30 «24 гадзіны».
6.10, 17.20 «Міншчына».
6.20, 7.50 «З чаго пачынаецца раніца».
7.40, 15.50, 23.00 «Крутыя рабяты». Дзённік.
8.40 «Звышкухтасць: Паветра». Дак. фільм.
9.05 «Відавочна прадстаўляе: самае смешнае».
10.00 «Сталічны футбол».
10.40 «Анфас».
10.55 «Наша справа».
11.05 Серыял «Рэбека».
12.00, 18.25 Серыял «Зацьменне».
13.00 «Сталкер».
13.50 «Паветраныя гонкі». Абу-Дабі.
14.45 «Магутныя рэйнджары. Касмічны патруль «Дэльта». Мультсерыял.
15.10 Серыял «Элен і рабяты».
16.00 «Далёкія сваякі».
16.50 «Бабскі бунт».
17.30 «Званая вячэра».
20.05 «СТБ-спорт».
20.15 «Добры вечар, малы».
20.30 «Аўтапанарама».
20.50 Серыял «Салдаты 13».
22.00 «Рэпарцёр СТБ».
22.55 «Закон і крымінал».
23.15 «Гарачы лёд».
23.40 «Надзвычайныя гісторыі».
0.30 Серыял «Рэдакцыя».

4.00, 5.00, 6.00, 7.00 Зараджайся!
4.30, 14.00 Серыял «ОБЖ».
5.30 Цацкі для дарослых.
6.30 Удачная пакупка.
7.30, 18.10 Серыял «Амапола».
8.30, 11.30, 14.30, 17.30, 20.30 «Навіны Садружнасці».
8.45 Сямейны альбом.
9.00 Рэспубліка — сёння.
9.30 Ведаем рускую.
10.30 Серыял «Раксалана».
12.00, 22.25 Студыя 60х90.
12.15, 22.30 Маст. фільм «Тайны мадам Вонг».

13.45 Урокі англійскай мовы.
15.00 Дак. серыял «Доказы старажытнасці».
16.00 «Гадзіна суда». Справы сямейныя.
17.00 «Пра каханне».
19.15 «Цік-так».
19.30 Ток-шоў «Спрэчная тэрыторыя».
21.00 Серыял «Крымінальны красворд».
22.00 Акцэнты.

7.00, 18.55 «К-гульня».
7.10, 10.55, 21.00, 23.45 «Метэапрагноз».
7.15 Маст. фільм «Вікторыя і Альберт».
8.50, 19.30, 22.50 «Навіны кіно».
9.00 «Клуб 700».
9.30 «Каралі муай тай».
9.50, 19.45 Серыял «Нікіта».
10.50 Інфармбюро «Міжнароднае».
11.00 Маст. фільм «Дванаццаць малпаў».
13.00 «Дзённы тэлечат».
16.30 «Жыццё, поўнае радасці».
17.00 Мультпарад.
17.10 Серыял «Зорныя вароты».
18.30 Серыя «Жыццё раслін». «Падарожнікі».
19.00 «На рыбалку з Юрыем Заслаўскім».
19.40, 21.05 «Распродаж. Навінкі. Акцыі».
20.45 «Вечарніца».
21.10 Серыял «Кармен».
23.00 Серыял «Амазонкі».
23.50 «Начны тэлечат».

7.00 Добрай раніцы, Расія!
9.05 «Тайна сямейнага жыцця педагога Макаранкі».
10.00, 19.55 Серыял «Калі яе зусім не чакаеш».
11.00, 14.00, 17.00, 19.00 Весткі.
11.30, 14.15, 17.30, 19.30 Мясцовы час. Весткі—Масква.
11.50, 21.00 Серыял «Бандыцкі Пецярбург-9».
12.50 Серыял «Пецярбургскія тайны».
13.50, 16.50, 18.50, 23.00 Весткі—Беларусь.
14.30 «Кулагін і партнёры».
15.00 Суд ідзе.
15.55 Серыял «Скрадзеныя пацалункі».
17.45 Серыял «Анёл-ахоўнік».
19.45 «Добрай ночы, малыя!».
22.00 Серыял «Закон Мерфі-3».
23.10 Весткі+.
23.30 Да 80-годдзя рэжысёра. «Эльдар Разанаў».

6.00 «Сёння раніцай».
8.00, 10.00, 13.00, 16.00, 19.00, 22.00 Сёння.
9.10 «Наша ўсё!».
10.20 «Чыстасардэчнае прызнанне».
10.45 «Крымінальная Расія».
11.15 Серыял «Усё змяшалася ў доме».
13.25 Серыял «Урачэбная тайна».
15.20 «Асарці».
15.35, 18.25 «Агляд. Надзвычайнае здарэнне».
16.30 Серыял «Вяртанне Мухтара-2».
19.40 Серыял «Оперы. Хронікі забойнага аддзела-2».
20.50 Серыял «Апошняе падарожжа Сіндбада».
22.30 Серыял «Марскія д'яблы».
23.40 «Крымінальная Расія».

5.00 Канал «Настрой».
7.30 Выбары-2007.
7.45, 14.20, 18.50 «Гісторыя дзяржавы Расійскай».
7.50 Маст. фільм «Дом, у якім я жыву».
9.55 Дэтэктыў «Мёртвы, але сумленны».
10.15, 13.50, 23.35 Пятроўка, 38.
10.30, 13.30, 16.30, 19.50 Падзеі.
10.50, 20.05 Серыял «Зацьменне».
11.45, 21.05 Серыял «Каменская».
12.50 Момант ісціны.
14.00, 17.00 Дзелавая Масква.
14.30 Серыял «Адна справа на дваіх».
15.30 Новая «Часінка».
16.45 Выбары-2007. Тэледэбаты.
17.15 Сялянская застава.
17.50 Серыял «Расплата за грахі».
18.55 Тварам да горада.
22.10 «Скандальнае жыццё» з Вольгай Б. «Маці-адзіночка».
23.05 Падзеі. 25-я гадзіна.
23.55 Баскетбол. Кубак УЛЕБ. «Дынама» (Масква)—«Цэрвена звезда» (Бялград, Сербія).
1.05 Баявік «Выбух на світанні».
2.50 Маст. фільм.
4.25 «Капрызная прынцэса». Мультфільм.

9.30, 1.45 «Eurosport Buzz».
10.00, 12.00, 16.00, 19.00, 1.30 Футбол. Еўра-2008.
11.00, 15.00 Футзала. Чэмпіянат Еўропы.
12.15 Футбол. Еўра-2008. Шатландыя—Італія; **13.15** — Нарвегія—Турцыя; **14.15** — Уэльс—Ірландыя.
17.00 Самыя дужыя людзі планеты.
18.00, 20.15 Сумо.
21.15 Бокс.
0.00 Аўтаспорт.
0.30 «Ралі Ірландыі».
2.15 Вось гэта дзіва!!!

ФІЛЬМ ДНЯ
ПЕРШЫ 22.40 «11.14» (ЗША—КАНАДА, 2003 г.)

Узнагароды: Прэмія «DVD Exclusive» за лепшую жаночую ролю другога плана (ЗША, 2006 г.)

11.14 — ракавая мінута. Прыгоды падпіўшага вадзіцеля, кампаніі разгульных падлеткаў, занадта клапатлівага бацькі, лайдака, адной сумленнай і адной вельмі хітрай дзяўчыны сплятуцца ў клубок неверагодных падзей. Прыкрых, забаўных і страшных...

Рэжысёр — Грэг Маркс. **У ролях:** Хілары Суонк, Колін Хэнкс, Рэйчэл Лі Кук, Хенры Томас.

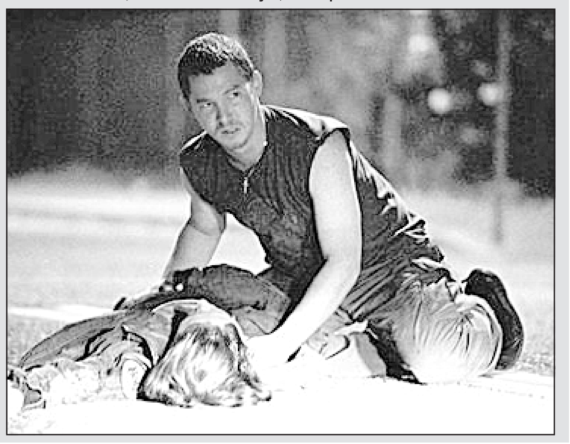

СЕРАДА, 21 ЛІСТАПАДА

5.30, 15.50 Серыял «Прыіск».
6.20, 7.10, 8.10 Добрай раніцы, Беларусь!
6.30, 7.05 Прэс-агляд.
6.45, 7.45, 18.50, 0.45 Зона Х.
7.00, 8.00, 9.00, 12.00, 13.00, 15.00, 16.00, 18.00, 19.00, 23.55 Навіны.
7.30, 8.30 Дзелавое жыццё.
8.20 Гатуем разам!
8.35 Сфера інтарэсаў.
9.05 Маст. фільм «Бессмяротны гарнізон».
10.55, 16.50 Серыял «Трымай мяне мацней».
12.10 Маст. фільм «Старшыня».
13.55 Гадзіна суда. Справы сямейныя.
14.45 Nota Bene.
15.15, 19.20 Навіны рэгіёна.
15.30, 1.50 Серыял «Клава, давай!».
17.45 Серыял «Каханне як каханне-2».
19.35 Земляное пытанне.
19.55 Серыял «Абарона супраць».
21.00 Панарама.
21.45, 2.15 Серыял «Медыум».
22.45 Трылер «Унутры маёй памяці».
0.30 Дзённік XIV ММКФ «Лістапад-2007».
0.55 Дзень спорту.
1.05 Дак. серыял «Загадкавыя мясціны».

6.00, 7.00, 7.30, 8.00, 8.30, 9.00, 11.00, 13.00, 16.00, 18.00, 20.50, 0.00, 3.00, 5.00 Нашы навіны.
6.05, 15.00 «Лаліта. Без комплексаў».
7.05 «Наша раніца».
9.05 Серыял «Тацзянін дзень».
10.00 «Модны прыгавор».
11.05, 13.05, 16.10, 18.15, 21.20, 0.15, 3.20 Навіны спорту.
11.10 «Аляксандр Абдулаў. Самы абаяльны і прывабны». Дак. фільм.
12.00 «Малахаў+».
13.10 Серыял «Мая цудоўная няня».
13.40 «Дэтэктывы».
14.10 «Прыгоды Джэкі Чана».
14.30 «Кантрольная закупка».
16.15 Серыял «Дачка садоўніка».
17.15, 5.05 «Няхай гавораць» з Андрэем Малахавым.
18.20 «Дзеля смеху».
18.50 Адборачны матч чэмпіянату Еўропы па футболе. Беларусь—Галандыя.
21.25 «Дзеля смеху».
21.50 Адборачны матч чэмпіянату Еўропы па футболе. Андора—Расія.
0.40 «Фабрыка зорак «дома».
1.15 Серыял «Адысея».
2.10 Серыял «Абаронца».
3.25 Серыял «Тайны Смалвіля».

6.45, 14.25 Мультсерыял «Новыя прыгоды Віні-Пуха».
7.05 «Ранішняя падзарадка».
8.10, 15.55 Ядзім дома.
8.45, 18.50 Серыял «Каменская-3».
9.35 У гэты дзень.
9.40, 16.35 Гадзіна суда з Паўлам Астахавым.
10.30 Лабірынты: каменныя крыжы.
10.55, 17.30 Серыял «Жанчына з водарам кавы».
12.00, 22.25 Серыял «Анатомія Грэй».
12.55 «Спорт-кадр».
13.25 «Цудоўная сямёрка».
14.50 Пазакласная гадзіна.
15.05 Бітва экстрасэнсаў.
18.35 Навіны культуры.
20.00 «Калыханка».
20.20 Беларуская часінка.
21.30 Нянька спяшаецца на дапамогу.
23.25 Баскетбол. НБА. Агляд тыдня.

6.00, 7.30, 10.30, 13.30, 16.30, 19.30, 22.30 «24 гадзіны».
6.10, 17.20 «Міншчына».
6.20, 7.50 «З чаго пачынаецца раніца».
7.40, 15.50, 23.00 «Крутыя рабяты».
8.40 «Аўтапанарама».
9.00, 20.50 Серыял «Салдаты 13».
10.00 «Гарачы лёд».
10.40 «Далёкія сваякі».
11.05 Серыял «Рэбека».
12.00, 18.25 Серыял «Зацьменне».
13.00 «Рэпарцёр СТБ».
13.50 «Чуткі. Скандалы. Сенсацыі. Расследаванні».
14.45 «Магутныя рэйнджары. Касмічны патруль «Дэльта». Мультсерыял.
15.10 Серыял «Элен і рабяты».
16.00 «Ecce homo».
16.50 «Бабскі бунт».
17.30 «Званая вячэра».
20.05 «СТБ-спорт».
20.15 «Добры вечар, малы».
20.30 «Добро пожаловать».
22.00 «Мінск і мінчане».
22.55 «Закон і крымінал».
23.10 «Рэактыўны бокс».
23.40 «Дэтэктыўныя гісторыі».
0.30 Серыял «Рэдакцыя».

Прафілактыка
14.30, 17.30, 20.30 «Навіны Садружнасці».
15.00 Планета VISION прадстаўляе...
16.00 «Гадзіна суда». Справы сямейныя.
17.00 «Следчыя і экстрасэнсы».
18.10 Серыял «Амапола».
19.15 «Цік-так».
19.30 Ток-шоў «Спрэчная тэрыторыя».
21.00 Серыял «Крымінальны красворд».
22.00 Акцэнты.
22.25 Студыя 60х90.
22.30 Маст. фільм «Асабістыя рахункі».

7.00 «Навіны кіно».
7.10, 10.55, 21.05, 22.55 «Метэапрагноз».
7.15 Маст. фільм «Каханне і галубы».
9.00 «К-відза» для дзяцей.
9.30 «Адшукваецца адпачынак».
9.50, 19.50 Серыял «Нікіта».
10.50 Музпарад.
11.00 Маст. фільм «Кармен».
13.00 «Дзённы тэлечат».
16.30 «Жыццё, поўнае радасці».
17.00 Мультпарад.
17.10 Серыял «Зорныя вароты».
18.30 «Жыццё раслін». «Якія растуць».
18.55 «К-гульня».
19.00 Дак. фільм «Шчасце дзесьці за вуглом».
19.45, 21.10 «Распродаж. Навінкі. Акцыі».
20.45 «Вечарніца».
20.55 «К-відза» для ўсёй сям'і.
21.00 Інфармбюро «Міжнароднае».
21.15 Камедыя «Смак жыцця».

23.00 Серыял «Амазонкі».
23.45 «Начны тэлечат».

7.00 Добрай раніцы, Расія!
9.05 «Кантракт са смерцю. Рудольф Нурыеў».
10.00, 19.55 Серыял «Калі яе зусім не чакаеш».
11.00, 14.00, 17.00, 19.00 Весткі.
11.30, 14.15, 17.30, 19.30 Мясцовы час. Весткі—Масква.
11.50, 21.00 Серыял «Бандыцкі Пецярбург-9».
12.50 Серыял «Пецярбургскія тайны».
13.50, 16.50, 18.50, 23.00 Весткі—Беларусь.
14.30 «Кулагін і партнёры».
15.00 Суд ідзе.
15.55 Серыял «Скрадзеныя пацалункі».
17.45 Серыял «Анёл-ахоўнік».
19.45 Добрай ночы, малыя!
22.00 Серыял «Закон Мерфі-3».
23.10 Весткі+.
23.30 «Код казначэйства».

6.00 Сёння раніцай.
8.00, 10.00, 13.00, 16.00, 19.00, 22.00 Сёння.
9.10 «Наша ўсё!».
10.20 Агляд. Выратавальнікі.
10.45 «Крымінальная Расія».
11.15 Серыял «Усё змяшалася ў доме».
13.25 Серыял «Урачэбная тайна».
15.20 «Асарці».
15.35, 18.25 «Агляд. Надзвычайнае здарэнне».
16.30 Серыял «Вяртанне Мухтара-2».
19.40 Серыял «Оперы. Хронікі забойнага аддзела-2».
20.50 Серыял «Апошняе падарожжа Сіндбада».
22.30 Серыял «Марскія д'яблы».
23.40 «З Днём нараджэння!».
0.20 «Крымінальная Расія».

5.00 Канал «Настрой».
7.30 Выбары-2007.
7.45, 14.20, 18.50 «Гісторыя дзяржавы Расійскай».
7.50 Маст. фільм «Ва ўладзе золата».
9.50 «Дэтэктыўныя гісторыі». «Дзень доўгіх нажоў».
10.15, 13.50, 0.00 Пятроўка, 38.
10.30, 13.30, 16.30, 19.30 Падзеі.
10.50, 19.55 Серыял «Зацьменне».
11.50, 20.55 Серыял «Каменская».
12.55 «У цэнтры ўвагі». «Домік у вёсцы».
14.00 «Рэзананс».
14.30, 2.05 Серыял «Адна справа на дваіх».
15.30 Новая «Часінка».
16.45 Выбары-2007. Тэледэбаты.
17.00 Дзелавая Масква.
17.15 «21 кабінет».
17.50 Серыял «Расплата за грахі».
18.55 «Доказы віны». «Барабан».
22.00 Еўра-2008. Адборачны турнір. Зборная Англіі—зборная Харватыі. У перапынку: «Падзеі».
0.20 Баявік «Болевы прыём».

3.00 Маст. фільм «Дом, у якім я жыву».

9.30, 13.00, 18.45, 19.00, 0.00, 1.00 Футбол. Еўра-2008.
9.45 Экстрэмальны спорт.
10.15 Футбол. Еўра-2008. **10.45, 15.00** — Нарвегія—Турцыя; **11.15, 14.30** — Шатландыя—Італія; **12.15** — Нідэрланды—Люксембург; **16.30** — Уэльс—Ірландыя.
13.15 Снукер.
14.15 Вось гэта дзіва!!!
17.15, 21.00 Футзала. Чэмпіянат Еўропы.
22.00, 23.10, 23.55 Выбранае па серадах.
22.05 Конны спорт.
23.15 Гольф-клуб.
23.20 Парусны спорт.
23.25 Пола.

ФІЛЬМ ДНЯ
ПЕРШЫ 22.45 «УНУТРЫ МАЁЙ ПАМЯЦІ» (ВЯЛІКАБРЫТАНІЯ—ЗША, 2003 г.)

Амнезія, якая стала следствам катастрофы, дазваляе галоўнаму герою неаднаразова пражываць нанова ключавыя моманты свайго жыцця, падарожнічаючы ў часе, і спрабаваць змяніць ход падзей і ўласны лёс.

Рэжысёр — Роланд Сузо Рыхтэр. **У ролях:** Раяан Філіп, Сара Полі, Сцівен Ры, Роберт Шон Леанард.

ЧАЦВЕР, 22 ЛІСТАПАДА

5.30, 15.50 Серыял «Прыіск».
6.20, 7.10, 8.10 Добрай раніцы, Беларусь!
6.30, 7.05 Прэс-агляд.
6.45, 7.45, 18.55, 0.45 Зона Х.
7.00, 8.00, 9.00, 12.00, 13.00, 15.00, 16.00, 18.00, 19.00, 23.55 Навіны.
7.30, 8.30 Дзелавое жыццё.
8.20 Гатуем разам!
8.35 Земляное пытанне.
9.05, 19.55 Серыял «Абарона супраць».
10.00, 16.45 Серыял «Трымай мяне мацней».
10.55, 17.40 Серыял «Каханне як каханне-2».
12.10 Маст. фільм «Старшыня».
13.30 «Канец крыніцы».
13.55 Гадзіна суда. Справы сямейныя.
14.45 Nota Bene.
15.15, 19.20 Навіны рэгіёна.
15.30, 1.55 Серыял «Клава, давай!».
19.35 «Сфера інтарэсаў».
21.00 Панарама.
21.45, 2.20 Серыял «Медыум».
22.45 Камедыя «Дзюплекс».
0.30 Дзённік XIV ММКФ «Лістапад-2007».
0.55 Дзень спорту.
1.05 Дак. серыял «Загадкавыя мясціны».

6.00, 7.00, 7.30, 8.00, 8.30, 9.00, 11.00, 13.00, 16.00, 18.00, 20.30, 23.15, 3.00, 5.00 Нашы навіны.
6.05, 15.00 «Лаліта. Без комплексаў».
7.05 «Наша раніца».
9.05 «Як пазбавіцца ад мужа-тырана». Дак. фільм.
10.00 «Модны прыгавор».
11.05, 13.05, 16.10, 18.15, 21.00, 23.30, 3.20 Навіны спорту.
11.10 «Прароцтва». Дак. фільм.
12.00 «Малахаў+».
13.10 Серыял «Мая цудоўная няня».
13.40 «Дэтэктывы».
14.10 «Прыгоды Джэкі Чана».
14.30 «Кантрольная закупка».
16.15 Серыял «Дачка садоўніка».
17.15, 5.05 «Няхай гавораць» з Андрэем Малахавым.
18.20 «Дзеля смеху».
18.55 Серыял «Тацзянін дзень».
20.00 Час.
21.05 Серыял «Дыверсант».
23.35 «Крадзенае жыццё». Дак. фільм.
0.40 «Фабрыка зорак «дома».
1.15 Серыял «Адысея».
2.10 Серыял «Абаронца».
Тэхнічная прафілактыка з 3.30 да 5.00.

6.45, 14.25 Мультсерыял «Новыя прыгоды Віні-Пуха».
7.05 «Ранішняя падзарадка».
8.10, 15.55 Ядзім дома.
8.45 Серыял «Каменская-3».
9.35 У гэты дзень.
9.40, 16.35 Гадзіна суда з Паўлам Астахавым.
10.30 Урачэбныя тайны.
11.05, 17.30 Серыял «Жанчына з водарам кавы».
12.10, 22.20 Серыял «Анатомія Грэй».
13.00 «Іншыя». Злачынства без узросту.
13.30 «Спорт, спорт, спорт...» Святлана Бурдзецкая.
14.05 Анекдот. LAD.
14.50 Пазакласная гадзіна.
15.05 Іншае жыццё.
18.35 Навіны культуры.
20.00 Калыханка.
20.20 Беларуская часінка.
21.25 Невытлумачальна, але факт.
23.15 Проста праграма.
0.00 Хакей. НХЛ. Матч тыдня.

6.00, 7.30, 10.30, 13.30, 16.30, 19.30, 22.30 «24 гадзіны».
6.10, 17.20 «Міншчына».
6.20, 7.50 «З чаго пачынаецца раніца».
7.40, 15.50, 23.00 «Крутыя рабяты».
8.40 «Добро пожаловать».
9.00, 20.50 Серыял «Салдаты 13».
10.00 «Рэактыўны бокс».
10.40 «Звышкухтасць: Паветра».
11.05 Серыял «Рэбека».
12.00, 18.25 Серыял «Зацьменне».
13.00 «Відавочна прадстаўляе: самае смешнае».
13.50 «Паспець усё».
14.45 «Магутныя рэйнджары. Касмічны патруль «Дэльта». Мультсерыял.
15.10 Серыял «Элен і рабяты».
16.00 «Новыя падарожжы дылетанта».
16.50 «Бабскі бунт».
17.30 «Званая вячэра».
20.05 «СТБ-спорт».
20.15 «Добры вечар, малы».
20.20 «Аўтапанарама».
22.20 «Асабісты інтарэс».
22.55 «Закон і крымінал».
23.15 «Сталкер».
23.40 «Сакрэтныя гісторыі».
0.30 Серыял «Рэдакцыя».

4.00, 5.00, 6.00, 7.00 Зараджайся!
4.30, 14.00 Серыял «ОБЖ».
5.30 Следчыя і экстрасэнсы.
6.30 Удачная пакупка.
7.30, 18.10 Серыял «Амапола».
8.30, 11.30, 14.30, 17.30, 20.30 «Навіны Садружнасці».
8.45 Паэзія Арменіі.
9.00 Каму на Русі жыць добра.
9.30, 19.30 Ток-шоў «Спрэчная тэрыторыя».
10.30 Серыял «Раксалана».
12.00, 22.25 Студыя 60х90.
12.15, 22.30 Маст. фільм «Фатаздымак з жанчынай і кабаном».
13.45 Урокі англійскай мовы.
15.00 Дак. серыял «Будучыня».
16.00 «Гадзіна суда». Справы сямейныя.
17.00 Дак. серыял «Джэймі ў сябе дома».
19.15 «Цік-так».
21.00 Серыял «Крымінальны красворд».
22.00 Акцэнты.

7.00 «К-
7.10, 10.55, 22.55 «Метэапрагноз».
7.15 Фільм-спектакль «На ўсякага мудраца хопіць прастаты».
8.50, 19.35 «Навіны кіно».
9.00 «Дом жывых гісторый».
9.30, 17.00 Мультпарад.
9.50, 19.50 Серыял «Нікіта».
10.50 Інфармбюро «Міжнароднае».
11.00 Маст. фільм «Смак жыцця».
13.00 «Дзённы тэлечат».
16.30 «Жыццё, поўнае радасці».
17.10 Серыял «Зорныя вароты».
18.30 «Жыццё раслін». «Якія растуць».
19.00 «Мой любімы гадаванец».
19.15 «Зялёны дом».
19.45, 21.15 «Распродаж. Навінкі. Акцыі».
20.45 «Вечарніца».
21.00 «К-гульня».
21.05 «На рыбалку з Юрыем Заслаўскім».
21.20 Маст. фільм «Кубрык».
23.00 Серыял «Амазонкі».
23.45 «Начны тэлечат».

7.00 Добрай раніцы, Расія!
9.05 «Каханне і галубы. Фестываль-57».
10.00, 19.55 Серыял «Калі яе зусім не чакаеш».
11.00, 14.00, 17.00, 19.00 Весткі.
11.30, 14.15, 17.30, 19.30 Мясцовы час. Весткі—Масква.
11.50, 21.00 Серыял «Бандыцкі Пецярбург-9».
12.50 Серыял «Пецярбургскія тайны».
13.50, 16.50, 18.50, 23.00 Весткі—Беларусь.
14.30 «Кулагін і партнёры».
15.00 Суд ідзе.
15.55 Серыял «Скрадзеныя пацалункі».
17.45 Серыял «Анёл-ахоўнік».
19.45 Добрай ночы, малыя!
22.00 Серыял «Закон Мерфі-3».
23.10 Весткі+.
23.30 Трылер «Няма дзе схавацца».

Пасля забойства сястры засталася 14-гадовая дзяўчынка. Дэтэктыў пакінуў ёй свой тэлефон і не дарэмна — яе таксама хацелі забіць.

6.00 «Сёння раніцай».
8.00, 10.00, 13.00, 16.00, 19.00, 22.00 Сёння.
9.10 «Наша ўсё!».
10.20 «Барацьба за ўласнасць».
10.50 «Крымінальная Расія».
11.15 Серыял «Усё змяшалася ў доме».
13.25 Серыял «Урачэбная тайна».
15.20 «Асарці».
15.35, 18.25 «Агляд. Надзвычайнае здарэнне».
16.30 Серыял «Вяртанне Мухтара-2».
19.40 Серыял «Оперы. Хронікі забойнага аддзела-2».
20.50 Серыял «Апошняе падарожжа Сіндбада».
22.30 Серыял «Марскія д'яблы».
23.35 «Да бар'ера!»

5.00 Канал «Настрой».
7.30 Выбары-2007.
7.45, 14.20, 18.50 «Гісторыя дзяржавы Расійскай».
7.55 Маст. фільм.
9.45 «Дэтэктыўныя гісторыі». «Паштальён прыходзіць двойчы».
10.15, 13.50, 23.30 Пятроўка, 38.
10.30, 13.30, 16.30, 19.30 Падзеі.
10.50, 20.05 Серыял «Зацьменне».
11.50 Прэс-канферэнцыя мэра Масквы Ю.М. Лужкова.
14.00, 17.05 Дзелавая Масква.
14.30, 3.40 Серыял «Адна справа на дваіх».
15.30 Новая «Часінка».
16.45 Выбары-2007. Тэледэбаты.
17.15 Права на надзею.
17.50 Серыял «Расплата за грахі».
18.55 «У цэнтры ўвагі». «Аўтастраханне: падводныя камяні».
21.05 Серыял «Каменская».
22.05 «Вуліца твайго лёсу». Рыкі Радзімы.
23.00 Падзеі. 25-я гадзіна.
23.50 «Толькі ўначы». Сваўбоны продаж зброі.
1.35 Баявік «Меч воіна».
4.25 Мультфільм «Садко багаты».

9.30 Аўтаспорт.
10.00 «Ралі Ірландыі».
11.00 Футбол. Еўра-2008. **11.00, 16.30, 19.15** — Сербія—Польшча; **12.00** — Швецыя—Латвія; **12.45, 17.15** — Кіпр—Чэхія; **13.45, 18.15** — Данія—Ісландыя; **14.30** — Беларусь—Нідэрланды.
15.00, 21.00, 0.00, 2.15 Футбол. Еўра-2008.
20.00 Сумо.
22.00 Бокс.
0.15 Байцоўскі клуб.
2.00 Вось гэта дзіва!!!

ФІЛЬМ ДНЯ
ПЕРШЫ 22.45 «ДЗЮПЛЕКС» (ЗША, 2003 г.)

Незгаральная, непатапляльная і практычна бессмяротная бабуля ператварае кватэру маладой пары ў сапраўднае поле бітвы. Даведзеныя да адчаю яе выхадкамі, муж і жонка знаходзяць самыя каварныя спосабы пазбавіцца ад старой перачніцы. Урэшце яны наймаюць кілера, які павінен забіць шкодную старую...

Рэжысёр — Дэні ДэВіта. **У ролях:** Бен Сцілер, Дру Бэрымор, Айлін Эсель, Харві Фірстайн.

ПЯТНІЦА, 23 ЛІСТАПАДА

5.30, 15.50 Серыял «Прыіск».
6.20, 7.10, 8.10 Добрай раніцы, Беларусь!
6.30, 7.05 Прэс-агляд.
6.45, 7.45. 19.35 Зона Х.
7.00, 8.00, 9.00, 12.00, 13.00, 15.00, 16.00, 18.00, 19.00, 23.10 Навіны.
7.30, 8.30 Дзелавое жыццё.
8.20 Гатуем разам.
8.35 Сфера інтарэсаў.
9.05 Серыял «Абарона супраць».
10.00, 16.45 Серыял «Трымай мяне мацней».
10.55, 17.45 Серыял «Каханне як каханне-2».
12.10 Камедыя «Сам я — вяцкі ўраджэнец».
13.55 Гадзіна суда. Справы сямейныя.
14.50 Nota Bene.
15.15, 19.20 Навіны рэгіёна.
15.30 Серыял «Клава, давай!».
19.55 Усё зоркі «Славянскага базара-2007».
21.00 Панарама.
21.45, 2.45 Серыял «Медыум».
22.45 Жорсткая размова.
23.20 Дзень спорту.
23.30 Фігуры.
0.00 Дзённік XIV ММКФ «Лістапад-2007».
0.10 Камедыя «Імянінніца».
1.50 Вось дык шоў!

6.00, 7.00, 7.30, 8.00, 8.30, 9.00, 11.00, 13.00, 16.00, 18.00, 20.30, 0.00, 3.00 Нашы навіны.
6.05, 15.00 «Лаліта. Без комплексаў».
7.05 «Наша раніца».
9.05 «Таццянін дзень». Серыял.
10.00 «Модны прыгавор».
11.05, 13.05, 16.10, 18.15, 21.00, 0.15, 3.20 Навіны спорту.
11.10 «Скрадзенае жыццё». Дак. фільм.
12.00 «Малахаў+».
13.10 Серыял «Мая цудоўная няня».
13.40 «Дэтэктывы».
14.10 «Прыгоды Джэкі Чана».
14.30 «Кантрольная закупка».
16.15 «Дачка садоўніка». Серыял.
17.15 «Няхай гавораць» з Андрэем Малахавым.
18.20 «Злачынствы стагоддзя».
18.55 Поле цудаў.
20.00 Час.
21.05 «Дзве зоркі-2».
23.30 «Наша Russia».
0.20 Драма «Прэзумпцыя невінаватасці».
Акружному пракурору, які прывык выступаць абвінаваўцам, даручаюць расследаванне загадкавай смерці яго ж палюбоўніцы.
2.25 Маст. фільм «Вечная бітва».
4.35 «Прывітанне, я ваша цётка, Таццяна Васільева».
5.20 Маст. фільм «Самы апошні дзень».

6.45, 14.30 Мультсерыял «Олівер Твіст».
7.05 Ранішняя падзарадка.
8.05 Ядзім дома.
8.40 Серыял «Каменская-3».
9.35 У гэты дзень.
9.40, 16.35 Гадзіна суда з Паўлам Астахавым.
10.30, 0.45 Казанова.
11.00, 17.30 Серыял «Жанчына з водарам кавы».
12.05 Серыял «Анатомія Грэй».
13.00 Сезон у дачы.
13.35 «Прыгоды за шырмай, або Звязаныя адной ніткай». Дак. фільм.
14.10 Анекдот. LAD.
14.55 Пазакласная гадзіна.
15.10, 18.50 Клуб былых жонак.
16.00 Усё аб бяспецы.
18.35 Навіны культуры.
19.45 Другое жыццё.
20.40 Калыханка.
20.55 «Цудоўная сямёрка».
21.40 Бітва экстрасэнсаў.
22.35 Шок-О-ЛАД.
23.35 Хакей. НХЛ. Агляд тыдня.

6.00. 7.30, 10.30, 13.30, 16.30, 19.30, 22.30 «24 гадзіны».
6.10, 17.20 «Міншчына».
6.20, 7.50 «З чаго пачынаецца раніца».
7.40, 15.50 «Крутыя рабяты».
8.40 «Аўтапанарама».
9.00 «Салдаты 13». Серыял.
10.00 «Наш дом».
10.40 «Сучасныя цуды: Аўтадызайн». Дак. фільм.
11.05 «Рэбека». Серыял.
12.00, 18.25 «Зацьменне». Серыял.
13.00 «Асабісты інтарэс».
13.50 «Схема смеху».
14.45 «Магутныя рэйнджэры. Касмічны патруль «Дэльта». Мультсерыял.
15.10 «Элен і рабяты». Серыял.
16.00 «Ёсць кантакт».
16.50 «Бабскі бунт».
17.30 «Званая вячэра».
20.05 «СТБ-спорт».
20.15 «Добры вечар, малы».
20.25 Камедыя «Неразгаданае».
У Лос-Анджэлесе сустракаюцца два амбіцыйныя чалавекі: Люк, які марыць аб кар'еры рок-музыканта, і Брыф, што жадае стаць актрысай.

22.55 «Відзьма-нявідзьма».
23.40 Баявік «Гіностра».
2.00 «Відавочца прадстаўляе: самае шакіруючае».

4.00, 5.00, 6.00. 7.00 Зараджайся!
4.30, 14.00 Серыял «ОБЖ».
5.30 Дак. серыял «Джэмі ў сябе дома».
6.30 Удачная пакупка.
7.30 Серыял «Амапола».
8.30, 11.30, 14.30, 17.30, 20.30 «Навіны Садружнасці».
8.45 Арт-рэвалюцыя.
9.00 Даведнік.
9.30 Ток-шоў «Спрэчная тэрыторыя».
10.30 Серыял «Раксалана».
12.00, 22.30 Студыя 60х90.
12.15, 22.35 Маст. фільм «Калыханка».
13.45 Урокі англійскай мовы.
15.00 Сливки общества.
16.00 Парад парадаў.
17.00 Дак. фільм «Чэ...».
17.55 Дзелавы тыдзень.
18.15 «Руская версія».
18.45 «Слава за хвіліну».
19.45 «Цік-так».
20.00 Лепшае з «Джэнтльмен-шоў».
21.00 «Бушыдо — шлях воіна».
22.00 «Паўночнікі».

7.00 «Зялёны дом».
7.15, 10.55, 21.05 «Метэапрагноз».
7.20 Маст. фільм «Афганец».
9.00 «Дом жывых гісторый».
9.30 «К-відэа» для дзяцей.
9.50, 19.50 Серыял «Нікіта».
10.40 «Музпарад».
11.00 Маст. фільм «Куб».
12.30 «Дзённы тэлечат».
16.30 «Жыццё, поўнае радасці».
17.00 Мультпарад.
17.10 Серыял «Зорныя вароты».
18.30 «Жыццё раслін», «Цвіценне».
19.00 «Падарожжа з густам».
19.30 «Навіны кіно».
19.45, 21.25 «Распродаж. Навінкі. Акцыі».
20.45 «Вечарніца».
21.00 «К-відэа для ўсёй сям'і».
21.10 «Каралі муай тай».
21.30 Баявік «Людзі ікс».
23.15 Серыял «Амазонкі».
23.55 «Начны тэлечат».

7.00 Добрай раніцы, Расія!
9.05 «Мой сярэбраны шар. Таццяна Лаўрова».
10.00 Серыял «Калі яе зусім не чакаеш».
11.00, 14.00, 17.00, 19.00 Весткі.
11.30, 14.15, 17.30 Мясцовы час. Весткі—Масква.
11.50 Серыял «Бандыцкі Пецярбург-9». Заключная серыя.
12.50 Серыял «Пецярбургскія тайны».
13.50, 16.50, 18.50, 23.00 Весткі—Беларусь.
14.30 «Кулагін і партнёры».
15.00 Суд ідзе.
15.55 Серыял «Скрадзеныя пацалункі».
17.45 Серыял «Анёлахоўнік».
19.50 Добрай ночы, малыя!
20.00 «Юрмала-2007».
20.45 Драма «Сабаказдань. Шлях самурая».
23.10 Трылер «Разведзены Джэк».

6.00 «Сёння раніцай».
8.00, 10.00, 13.00, 16.00, 19.00 Сёння.
9.10 «Наша ўсё!».
10.20 «Ліхія 90-я».
10.45 «Галоўная дарога».
11.15 Серыял «Усё змяшалася ў доме».
13.25 Серыял «Урачэбная тайна».
15.15 «Асарці».
15.25 «Агляд. Выратавальнікі».
16.30 Серыял «Вяртанне Мухтара-2».
18.25 «Агляд. Надзвычайнае здарэнне».
19.40 «Следства вялі...».
20.45 «Надзвычайнае здарэнне. Расследаванне».
21.10 «Ты — суперстар».
23.00 Фільм жахаў «Праклцце».

5.00 Канал «Настрой».
7.30 Выбары-2007.
7.50, 14.20, 18.50 «Гісторыя дзяржавы Расійскай».
7.55 «Асенні марафон». Маст. фільм.
10.00 «Дзень бусла»
10.15, 13.50, 0.00 Пятроўка, 38.
10.30, 13.30, 16.30, 19.30 Падзеі.
10.50 «Каменская». Серыял.
12.55 «У цэнтры ўвагі». «Аўтастрахаванне: падводныя камяні».
14.00, 17.05 Дзелавая Масква.
14.30, 2.15 «Адна справа на дваіх». Серыял.
15.30 Новая «Часінка».
16.45 Выбары-2007. Тэледэбаты.
17.15 Нашы любімыя жывёлы.
17.50 «Расплата за грахі». Серыял.
18.55 «У цэнтры ўвагі». «Справа добраахвотная».
20.05, 0.20, 3.05 Маст. фільм.
22.20 «Народ хоча ведаць».
23.30 Падзеі. 25-я гадзіна.

9.30, 10.45. 12.45 18.00, 19.00, 21.30, 1.00 Футбол. Еўра-2008.
9.45 Санны спорт.
10.15 Аўтаспорт.
11.45 Футбол. Еўра-2008. Беларусь—Нідэрланды: **13.45** — Сербія—Польшча; **14.45** — Швецыя—Латвія; **15.30** — Кіпр—Чэхія; **16.30** — Данія—Ісландыя.
19.30. 22.00 Футзала. Чэмпіянат Еўропы.
23.30 Самыя дужыя людзі планеты.
0.30 Экстрэмальны спорт.

ФІЛЬМ ДНЯ

НТБ 23.00 «ПРАКЛЯЦЦЕ» (ЗША—ЯПОНІЯ—ГЕРМАНІЯ, 2004 г.)

Узнагароды: музычная прэмія «BMI Film Music Award» (2005 г.)

Амерыканскі рымейк аднайменнага японскага фільма жахаў, які меў вялікі поспех ва ўсім свеце. Маладая медсястра становіцца сядзелкай паўвар'яцкай англічанкі Эмы. Але вар'яцтва Эмы выклікана не старасцю, а зданню мёртвай жанчыны, што пасялілася ў праклятым доме, у якім затаілася само зло. Цяпер праклццце будзе забіраць жыццё за жыццём, становячыся ўсё мацнейшым.

Рэжысёр — Такасі Шымізу. **У ролях:** Сара Мішэль Гелар, Джэйсан Бер, Уільям Мапатэр, Клеа ДзюВол.

СУБОТА, 24 ЛІСТАПАДА

6.30 «Знакамітыя гістарычныя асобы». «Лінкольн».
6.55 Раўнавага: асяроддзе пражывання.
7.25 Існасць.
7.50 Добрай раніцы, Беларусь!
9.00, 12.00, 15.00, 18.00 Навіны.
9.05 Здароўе.
9.40 Серыял «Дзядуля маёй мары».
10.15 Шпілька.
10.55 Тайны смак.
11.25 Ранішняя хваля.
12.10 Меладрама «Простая гісторыя».
14.00 «Першы элемент».
14.25 Алімпійская віза. На шляху да Пекіна-2008.
15.10 Навіны рэгіёна.
15.30 Мужыкі.
15.55 Nota Bene.
16.25 У свеце матораў.
16.55 Вакол планеты.
17.40 Зона Х.
18.20 «Ваша лато».
19.20 Новая хваля-2007. Канцэрт.
21.00 Панарама.
21.45 Маст. фільм «Гамлет».

Усё тое, аб чым думаў, разрываючы сэрца на часткі, дацкі прынц, усё гэта і сёння гэтак жа бударажыць розум і душу.

23.55 Дзённік XIV ММКФ «Лістапад-2007».
0.05 Paul McCartney. «Назад у свет».
1.15 Музычны плей-оф. Фінал.

7.00 «Суботняя раніца».
8.00, 9.00, 16.00, 20.30, 3.00 Нашы навіны.
9.05 Серыял «Сябры».
9.40 «Здароўе».
10.30 «Смак».
11.05 «Чароўнасць хатніх гадаванцаў». Дак. серыял.
11.40 Камедыя «Дэніс — мучыцель».
13.30 «Тэлечасопіс «Саюз».
14.00 Камедыя «Гусарская балада».
16.10, 21.00, 3.20 Навіны спорту.
16.15 «Міхаіл Ульянаў. Чалавек, якому верылі».
17.10 Цырымонія ўручэння прэміі «Гумар года».
18.55 «Адзін супраць усіх».
20.00 Вялікая палітыка.
21.05 «Ледніковы перыяд».
0.15 Маст. фільм «Падарожжа з хатнімі жывёламі».
Пасля смерці мужа Наталля, якая засталася адна з хатнімі жывёламі, мяняецца на вачах, адкрываючы для сябе новы свет. А сустрэча з Сяргеем, вадзіцелем грузавіка, напаўняе яе жыццё чаканнем кахання.
2.45 Маст. фільм «Ідэальны свет».
5.30 Маст. фільм «Рускае поле».

7.40 «Мільён пытанняў аб прыродзе».
7.55 Фільм — дзецям «Баль казак».
9.00 Свая кампанія.
10.05 Добрыя навіны.
10.45 Школа рамонту.
11.50 Урачэбныя тайны.
12.25 «Тэатр. Выбранае». Алег Корчыкаў.
13.05 Камедыя «Вэліянт».
14.15 Дак. фільм «Мядзведжая восень».
14.40 Футбол. Чэмпіянат Англіі. Прэм'ер-ліга. Ньюкасл—Ліверпуль.
16.40 «Спорт, спорт, спорт...». Алена Валчэцкая.
17.10 Гандбол. Ліга чэмпіёнаў ЕГФ. Мужчыны. Пік (Венгрыя)—БГК імя Мяшкова (Беларусь).
18.50 Драма «Адзінокі ігрок».
20.45 Анекдот. LAD.
21.15 Трылер «Джэкі Браўн».
0.00 Невытлумачальна, але факт.

6.50 «Ваенная тайна».
7.35 «Прыгоды кенгуранят». Мультсерыял.
7.55 «Афрамасквіч». Серыял.
8.55 «Наш дом».
9.25 «Вялікія мазгаломы».
10.25 «Прачніся і спявай».
11.00 «Мінск і мінчане».
11.30 «Жаданая». Серыял.
12.25 Маст. фільм «Завяшчанне прафесара Доўэля».
14.05 «Тунімалсы». Мультсерыял.
14.30 «Новыя падарожжы дылетанта».
15.00 «Народжаныя ў СССР».
15.45 «Відзьма-нявідзьма».
16.30, 19.30 «24 гадзіны».
16.40 «Фантастычныя гісторыі».
17.30 «Наша справа».
17.40 «Прыватныя гісторыі».
18.30 «Паспець усё».
20.00 «СТБ-спорт».
20.10 Маст. фільм «Дарога на Арлінгтон».
22.30 «Крутыя рабяты». Народнае шоў.
23.40 Маст. фільм «Сцэны сэксуальнага характару».
Сэкс і каханне... Хтосьці іх шукае, хтосьці ў іх мае патрэбу, хтосьці іх купляе, але ўсе мы ўдзельнічаем у гэтай гульні.
1.20 Трылер «Магутныя турбарэйнджэры».

4.00 Любімыя акцёры.
4.15, 12.15 Казка «Салавей».
6.00, 17.00 Серыял «Душачка Моніка».
6.30 Удачная пакупка.
6.45, 15.00 Дак. серыял «Хіт-парад дзікай прыроды».
7.45 «Сямейны альбом».
8.00 Мультсерыял «Прыгоды маленькай рыбкі».
8.30 «Тэра інкогніта».
9.00 «Мільён пытанняў аб прыродзе».
9.30 «Вялікая будоўля».
10.00 Мар, дзейнічай, будзь!
10.30 Ведаем рускую.
11.30, 14.30, 17.30, 20.30 «Навіны Садружнасці».
12.00 Любімыя акцёры.
14.00 Студыя 60х90.
14.10 Казахстан: старонкі гісторыі.
16.00 Аднакашнікі.
18.00 Маст. фільм «Мсціўцы: гульня на дваіх».
20.00 «Супраць мафіі».
21.00 Маст. фільм «Злодзей — паліцэйскі».
23.45 Серыял «Тайнае імя Бога».

9.00, 18.50 «Навіны кіно».
9.05 «Метэапрагноз».
9.10 «Адзінка ў кубе».
9.30, 15.00 Мультпарад.
9.55 «К-гульня».
10.00 «Каралі муай тай».
10.15 Маст. фільм «Людзі Ікс».
12.00 Маст. фільм «Апошні раз, калі я бачыў Парыж».
14.30 «Змяні свой свет».
16.30 «Адшукваецца адпачынак».
17.00 «Сямейны экран».
19.00 «Зялёны дом».
19.15, 21.00 «Распродаж. Навінкі. Акцыі».
19.20 Маст. фільм «Кароль малпаў».
20.45 «Вечарніца».
21.05 Дэтэктыў «Задыяк».
23.45 «Начны тэлечат».

7.00 Добрай раніцы, Расія!
8.15 «Уся Расія».
8.30 «Огі і прусакі». Мультсерыял.
8.50 Мультфільм.
9.00 «Ваенная праграма».
9.20 «Студыя «Здароўе».
9.55 Ранішняя пошта.
10.30 Гарадок. Дайджэст.
11.00, 14.00, 19.00 Весткі.
11.10, 14.20 Мясцовы час. Весткі—Масква.
11.20 «Суботнік».
12.00 «Гульня ўяўлення».
12.30 «Вакол свету».
13.30 «Сінеманія».
14.30 Дэтэктыў «Чатыры лісты фанеры».
16.05 Ток-шоў «Белым па чорнаму».
16.55 «Смяяцца дазваляецца».
18.30 «Рэвізор».
19.20 «Суботні вечар».
21.10 Маст. фільм «Дзевяць дзён да вясны».
23.00 Маст. фільм «Шэрая сава».

7.45, 10.00, 13.00, 16.00, 19.00 Сёння.
8.00 Серыял «Дэтэктывы з табакеркі».
8.55 «Агляд».
9.25 «Без рэцэпта».
10.20 «Галоўная дарога».
10.55 «Кулінарны паядынак».
12.00 «Кватэрнае пытанне».
13.30 «Асабліва небяспечны!».
14.00 Меладрама «Бабушкабум».
16.25 «Жаночы погляд». Ігар Саруханаў.
17.05 Меладрама «Афера».
19.40 «Прафесія — рэпарцёр».
20.20 «Праграма Максімум».
21.30 «Рускія сенсацыі».
22.30 «Ты не паверыш!».
23.30 Драма «Прытулак анёлаў».
1.45 «Рэальная палітыка».
2.20 «Мікс-Файт М-1. Баі без правілаў».

5.10 «Ва ўладзе золата». Маст. фільм.
7.00 АБВГДэйка.
7.30 Праваслаўная энцыклапедыя.
8.00 «Насякомыя». «Мухі ідуць у бой».
8.45 «Гісторыя дзяржавы Расійскай».
9.05 Казка «Чароўная лямпа Аладзіна».
10.30. 13.30, 16.30, 23.40 Падзеі.
10.50 «Рэпарцёр».
11.05 Лінія абароны.
11.50 «Сто пытанняў да дарослага». Сяргей Лазараў.
12.40 Гарадскі сход.
13.50 «Пакуты яфрэйтара Гітлера». Фільм Леаніда Млечына.
14.35 Дэтэктыў «Золата партыі».
16.45 Пятроўка, 38.
17.00 «Гарачыя кропкі халоднай вайны». «Ангола. Трыццацігадовая вайна».
18.00 «Чыста англійскае забойства». Серыял.
20.00 «Пастскрыптум».
21.10, 0.50 Маст. фільм.
23.55 «Наша музыка». Юлія Савічава.
2.40 «Востраў скарбаў». «Тайна марскога страшыдла».
4.05 «Выкрадальнікі фарбаў». Мультфільм.

9.30, 20.00 «Eurosport Buzz».
10.00, 16.00 Футзала. Чэмпіянат Еўропы.
10.45, 12.45, 0.00, 1.15, 1.30 Санны спорт.
11.30, 13.30, 17.00, 18.00 Лыжныя гонкі. Кубак свету.
15.00 Футбол. Еўра-2008.
19.00, 20.30, 22.00 Горныя лыжы. Кубак свету.
23.00, 2.45 Вось гэта дзіва!!!
23.30 Цімберспортс.
1.00, 2.30 Навіны «Еўраспорту».

ФІЛЬМ ДНЯ

РАСІЯ 23.00 «ШЭРАЯ САВА» (ЗША, 1999 г.)

Брытанец Арчы Белані лічыў сваім домам дзікія лясы Канады. Вядомы сярод мясцовых індзейцаў і паляўнічых пад імем Шэрая Сава, Арчы быў адзіночкам і сам абраў гэты шлях, небяспечны і непрадказальны. Тут ён быў гаспадаром, здольным пастаяць за сябе і прыйсці на дапамогу таму, хто папаў у бяду.

Рэжысёр — Рычард Этэнбора. **У ролях:** Пірс Броснан, Сцюарт Бік, Власта Врана, Ніл Кроетч, Серж Уд.

НЯДЗЕЛЯ, 25 ЛІСТАПАДА

6.20 Маст. фільм «Храм кахання».
8.30 Альманах падарожжаў.
9.00, 12.00, 15.00 Навіны.
9.05 Арсенал.
9.35 Серыял «Дзядуля маёй мары».
10.15 Культурныя людзі.
10.55 Дак. серыял «Сусветныя адысеі».
12.10 Камедыя «Цырк».
14.00 «Родныя людзі». «Пятнаццаць тысяч крокаў».
14.25 «Тайны забытых перамог». «Закрытае неба».
15.10 Навіны рэгіёна.
15.30 Футбол. Ліга чэмпіёнаў.
16.00 Хакей для ўсіх.
16.45 Славянскі базар у Віцебску-2007. «Выбранае».
17.50 Зорны старт. Дзённік дзіцячага Еўрабачання.
18.10 Суперлато.
19.10 Меладрама «Спакуса».

За спакусу заўсёды трэба плаціць — грэх вельмі салодкі, але ён караецца.

21.00 Панарама тыдня з Юрыем Гроеравым.
22.30 Лістапад-2007. Урачыстае закрыццё.
23,15 Трылер «Прызнанні небяспечнага чалавека».
1.15 Усе стыхіі.

7.00 «Нядзельная раніца».
8.00, 9.00, 16.00, 3.00, 5.00 Нашы навіны.
9.05 Нядзельная прапаведзь.
9.20 Серыял «Сябры».
10.00 «Бесталковыя нататкі».
10.20 Пакуль усе дома.
11.15 Фазэнда.
11.50 «Ранішняя пошта».
12.40 «Страсці па насякомых». Дак. фільм.
13.10 «Разумніцы і разумнікі».
13.50 Мультфільм «Бобік у гасцях у Барбоса».
14.00 «Хвіліна славы».
16.15, 3.10 Навіны спорту.
16.20 «Міжнародная панарама».
16.40 «Жывы лёс». Мультфільм.
18.05 Валерый Барынаў у фільме «Адзінота кахання».
20.00 Контуры.
21.05 «Дыханне планеты».
21.35 «Фабрыка зорак».
23.30 «Камедзі Клаб».
0.05 Трылер «Рамэа павінен памерці».
2.05 Камедыя «Бурклівыя старыя 2».
3.55 Камедыя «Адзін з нас».

7.00 Звон.
7.25 Мір вашаму дому.
7.35 Маст. фільм «Рачны сабака Ота».
9.00 Наша пяцёрачка.
10.05 Не ў час.
10.40 Школа рамонту.
11.45 Сезон у дачы.
12.15 «Невядомая планета». «Лікі Туніса».
12.55 Лабірынты: каменная абсерваторыя.
13.25, 23.10 «Прасоўване+».
13.45 Гаспадар.
14.20 Святло далёкай зоркі. Рыта Млодэк.
14.55 Гандбол. Кубак Кубкаў ЕГФ. Мужчыны. 1/16 фінале. СКА (Мінск)—Тульн (Аўстрыя).
16.30 «Тут. Зараз. Сёння». Алена Папова.
17.00 Жараб'ёўка адборачнага раўнда чэмпіянату свету па футболу 2010 г.
18.50 Серыял «Дзве зоркі».
19.55 Анекдот. LAD.
20.15 Тэлебарометр.
20.35 Правы чалавека.
20.50 Драма «Дом з пяску і туману».
23.45 Баскетбол. НБА. Матч тыдня.

6.25 Казка «Храбры кравец».
7.55 «Афрамасквіч». Серыял.
8.55 «Аўтапанарама».
9.25 «Відавочца прадстаўляе: самае смешнае».
10.20 «Вялікае снеданне».
11.00 «Я — падарожнік».
11.30 «Жаданая». Серыял.
12.25 Маст. фільм «Бландзінка за вуглом».
13.55 «Горад дзяцінства».
14.05 «Тунімалсы». Мультсерыял.
14.30 «Уваскрэсенне класікі».
15.30 «Відавочца прадстаўляе: самае шакіруючае».
16.30 «24 гадзіны».
16.50 «Культурнае жыццё».
17.20 «Чуткі. Скандалы. Сенсацыі. Расследаванні».
18.10 «Схема смеху».
19.00 «Аўтапанарама».
19.30 «Тыдзень».
20.30 Маст. фільм «Ворагі».

Лета 1942-га... Вайна пайшла далёка на ўсход. Падлетак спрабуе ўцячы да партызанаў. Немцы павінны яго пакараць, каб «іншым непавадна было».

22.10 «Спартыўны тыдзень».
22.40 «Чэмпіянат свету па ралі-2007». Ірландыя.
23.40 «Па поўнай праграме».
0.20 «Уцёкі». Серыял.

4.00 Любімыя акцёры.
4.15, 12.15 Камедыя «Фантан».
6.00, 17.00 Серыял «Душачка Моніка».
6.30 Удачная пакупка.
6.45, 15.00 Дак. фільм «Кельты».
7.50 Студыя 60х90.
8.00 Мультсерыял «Прыгоды маленькай рыбкі».
8.25 «У гасцях у Мінуткі».
9.00 Даведнік.
9.30 «Хіт-экспрэс».
10.30 «Хвост каметы».
11.30, 14.30 «Навіны Садружнасці».
12.00 Любімыя акцёры.
14.00 «Праваслаўная сталіца».
16.00 Паэзія Арменіі.
16.15, 23.40 Любоўныя гісторыі.
16.45 Арт-рэвалюцыя.
17.30 «Без палітыкі».
18.00 «Рандэву з зоркай».
18.30 «У нашу гавань заходзілі караблі...».
19.30 Спецыяльны рэпартаж.
20.00 «Разам».
21.00 Маст. фільм «39 прыступак».
22.50 Серыял «Тайнае імя Бога».

9.00 «К-гульні».
9.05, 23.25 «Метэапрагноз».
9.10 «Адшукваецца адпачынак».
9.30 «Мультпарад».
9.55 «К-гульня».
10.00 «Мой любімы гадаванец».
10.15 Маст. фільм «Задыяк».
12.50 Камедыя «Трое ў каноэ».
14.30 «Добрая вестка з Рыкам Рэнерам».
15.00 «К-відэа для дзяцей».
15.20 Фільм для дзяцей.
16.45 Серыял «Эркюль Пуаро».
17.40 Баявік «Місія выратавання».
19.05, 23.15 «Навіны кіно».
19.15, 21.00 «Распродаж. Навінкі. Акцыі».
19.20 Маст. фільм «Кароль малпаў».
20.45 «Вечарніца».
20.55 «К-відэа» для ўсёй сям'і.
21.05 Меладрама «Дзённік памяці».

7.00. 11.00, 14.00 Весткі.
7.10 Маст. фільм «На чужым свяце».
8.30 «Огі і прусакі». Мультсерыял.
8.50 Мультфільм.
9.00 «Дыялогі пра жывёл».
9.30 «Смехапанарама».
10.00 «Сто да аднаго».
11.10 «Сам сабе рэжысёр».
12.10 «Уладар розуму».
12.40 «Формула ўлады».
13.10 «Пакой смеху».
14.20 Мясцовы час. Весткі—Масква.
14.40 Маст. фільм «Продлись, продлись, очарование...».
16.20 Весткі. Дзяжурная часць.
16.50 «Сумленны дэтэктыў».
17.20 «Ізмайлаўскі парк».
19.00 Весткі тыдня.
20.00 «Спецыяльны карэспандэнт».
20.35 Маст. фільм «Расследаванне».
22.45 Камедыя «Паўночны Галівуд».

8.00, 10.00, 13.00, 16.00 Сёння.
8.15 Серыял «Дэтэктывы з табакеркі».
9.10 «Шчаслівы рэйс».
10.25 «Ядзім дома!».
11.05 «Дзікі свет».
11.35 «Іх норавы».
12.10 «Авіятары».
12.40, 20.45 «Надзвычайнае здарэнне». Агляд за тыдзень.
13.25 «Ліхія 90-я».
14.00 «Крамлёўскія дзеці».
15.00 «Масква—Ялта—Транзіт».
16.25 «Адзін дзень. Новая версія».
17.05 Баявік «Выпадковы шпіён».
Сціплы прадавец, няўклюда, улез у гушчыню падзей і быў уцягнуты ў шпіёнскую гульню сусветнага маштабу.
19.00 «Сёння. Падагульняючая праграма».
20.00 «Чыстасардэчнае прызнанне».
21.25 «Галоўны герой».
22.40 «Нядзельны вечар».
23.55 Маст. фільм «Цялец».

4.40 «Асенні марафон». Маст. фільм.
6.30 Марш-кідок.
6.55 Дзённік падарожніка.
7.25 Сялянская застава.
8.00 «Насякомыя». «Свет крывасмокаў».
8.45 «21 кабінет».
9.20 Нашы любімыя жывёлы.
9.55 «Рэальныя гісторыі». «Жыццё пасля славы».
10.30, 23.20 Падзеі.
10.40 Камедыя «Асцярожна, бабуля!».
12.25 «Запрашае Барыс Ноткін». Марыя Парошына.
12.55 «Дэтэктыўныя гісторыі». «Танец з забойцам».
13.30 Падзеі. Маскоўскі тыдзень.
14.00 «Гісторыя дзяржавы Расійскай».
14.25 «Скандальнае жыццё» з Вольгай Б. «Маці-адзіночка».
15.15 «Вялікі Кастрычнік. Голая праўда». Дак. фільм.
16.00 «Праз дваццаць гадоў. Ад усёй душы». Маскоўскае метро.
17.25 Маст. фільм «Простая гісторыя».
20.00 «У цэнтры падзей».
21.05 Дэтэктыў «Пуаро Агаты Крысці».
23.35, 1.35 Маст. фільм.
4.00 Мультпарад.

9.30 «Eurosport Buzz».
10.00 Санны спорт. Кубак свету.
10.30, 13.45 Лыжныя гонкі. Кубак свету.
12.30, 16.30 Скачкі на лыжах з трампліна.
13.00, 18.30, 20.30, 22.00 Горныя лыжы. Кубак свету.
17.00, 19.00 Футзала. Чэмпіянат Еўропы.
22.45, 1.45 Агляд снежнага ўік-энда.
23.15, 2.15 Мотаспорт па выхадных.
23.30 Бокс.
1.15 Вось гэта дзіва!!!

У праграме магчымыя змяненні. Перадрукоўка праграмы забаронена!

ФІЛЬМ ДНЯ

ЛАД 20.50 «ДОМ З ПЯСКУ І ТУМАНУ» (ЗША, 2003 г.)

Узнагароды: кінапрэмія Нацыянальнага савета кінакрытыкаў ЗША (2003 г.), Прэмія «Незалежны дух» лепшай актрысе другога плана (2004 г.) Прэмія кінакрытыкаў Нью-Йорка, Лос-Анджэлеса, Канзас-сіці (2003 г.).

Захапляльная гісторыя амерыканскай мары, асуджанай на крах.

Рэжысёр — Вадзім Перэльман. **У ролях:** Джэніфер Канелі, Бен Кінгслі, Рон Элдард, Фрэнсіс Фішэр.

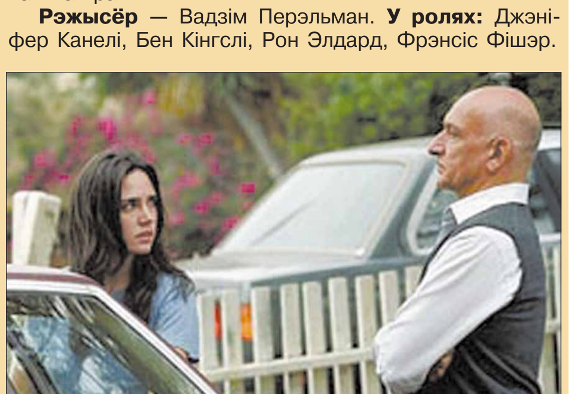

БЕЛАРУСКІЯ ПРЫВАТНЫЯ ГЕРБЫ

Дуб

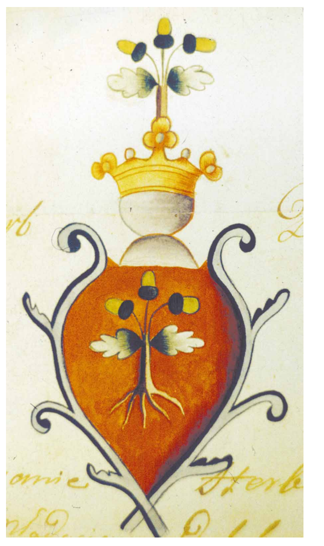

У чырвоным полі дуб залаты з трыма жалудамі, двума лістамі і пяццю каранямі.

Гербам ДУБ карысталіся: Бялькевіч, Жоландзь, Збароўскі, Скірмунт, Шульц.

Дубрава

У блакітным полі срэбная падкова гакамі ўніз, на ёй залаты крыж кавалерскі, у гакі ўбітыя залатыя ж крыжы кавалерскія.

Гербам ДУБРАВА карысталіся: Бачкоўскі, Варанец, Дамброва/Дуброва, Дамброўскі/Дуброўскі, Жукоўскі, Згерскі, Кабылінскі, Клімашэўскі, Клочка, Костка, Коц, Лось, Ляпкоўскі, Ляскоўскі, Мараўскі, Міклашэўскі, Младзяноўскі, Мрочак, Неслуховіч, Расткоўскі, Сержпутоўскі, Струміла, Татур, Цеханавецкі, Шабуневіч, Шапялоўскі, Шостак, Яблонскі, Якімовіч, Янушэўскі.

Дубна

У чырвоным полі срэбны крыж чатырохканцовы, пад левым плячом срэбная лукавіца (геральдычная фігура ў выглядзе лацінскай літары W).

Гербам ДУБНА карысталіся: Дэмбінскі/Дубінскі, Карэва, Карэйва, Крыжаноўскі, Крызаноўскі, Станскі, Сульжынскі, Чайка, Чайкоўскі.

Дрыя

У чырвоным полі две срэбныя стужкі наўкос злева направа, паміж імі тры каштоўныя камяні ў рад, у золата апраўленыя.

Гербам ДРЫЯ карысталіся: Акулевіч, Арэльскі, Барысовіч, Бачыжмальскі, Высоцкі, Градзецкі, Казарын, Казарын-Акуліч, Лукомскі, Радзецкі, Таўрагінскі, Чыжэўскі, Эстка.

Рубрыку вядзе Уладзімір КРУКОЎСКІ.

Доктор Алексей Алексеевич ХАДОРКИН:

при алкогольной, никотиновой, пищевой зависимости люди пытаются бороться со стрессом, употребляя спиртные напитки, сладкое, пищу, включающую жиры и муку, никотин. Это неправильно! Если вы сами не можете отказаться от этих привычек, мы окажем психологическую помощь. Так же успешно лечатся псориаз и энурез у детей.

Запись на прием по телефонам:

Минск 292-72-73
Брест 25-14-67
Барановичи 42-06-95
Борисов 73-37-77
Бобруйск 46-22-01
Витебск 36-40-30
Молодечно 7-01-88
Орша 21-40-40
Полоцк 43-58-61
Солигорск 7-32-39
Слуцк 2-99-19
Жлобин 5-11-42
Могилев 27-26-48
Пинск 37-32-42
Светлогорск 2-72-71, 2-16-55
Речица 3-52-77
Мозырь 2-94-74, 40-60-85
Гродно 74-04-24, 41-42-39
Волковыск 2-11-85
Лида 4-59-20.

Лицензия МЗ РБ № 02040/0311208 от 27.10.2006 г. до 27.09.2011 г.

Тэлесеткі

«Кампанейская» перадача

На тэлеканале «ЛАД» пачала выходзіць новая штотыднёвая перадача для дзяцей «Свая кампанія». Яе героі, збіраючыся ў двары, сумесна вырашаюць свае дзіцячыя праблемы і дзеляцца навінамі.

Дзеянне развіваецца паралельна ў некалькіх месцах адразу — у адным кутку двара малыя лепяць з пяску «піражкі», у другім — старэйшыя дзеці рыхтуюцца да канцэрта. Сцэнкі з жыцця перамяжоўваюцца сюжэтамі, якія таксама рыхтуюць юныя карэспандэнты. «Гэта цікавы вопыт не толькі для дзяцей, але і для нас, — лічыць загадчык аддзела па падрыхтоўцы тэлепраграм для дзяцей і юнацтва Белтэлерадыёкампаніі Алена Будрыцова. — Інфармацыя з вуснаў дзіцяці ўспрымаецца юнымі гледачамі з большай цікавасцю і даверам, ідзе размова на роўных». Юных вядучых больш за дзесяць чалавек ва ўзросце ад 5 да 10 гадоў. Акрамя іх, у праграме ёсць усяго адзін дарослы персанаж — дворнік дзядзька Міша (у яго ролі Аляксандр Абрамовіч), які і пабурчэць на дзяцей можа, аднак і дае часам карысныя парады.

Між іншым, маленькія тэлегледачы могуць паспрабаваць сябе ў якасці вядучых і на адзін выпуск убачыць «Сваю кампанію» знутры. Для гэтага неабодна даслаць расповед аб сабе і фота на адрас: 220807 Мінск, вул. Макаёнка, 9, праграма «Свая кампанія». Аўтараў найбольш цікавых лістоў запросяць на здымкі.

Вікторыя ЦЕЛЯШУК.

Білан супраць Калдуна, і Сярдзючка збоку

У скарбонцы конкурсу двайнікоў, якія абвясціла праграма «Добрай раніцы, Беларусь!», ужо каля 40 заявак, і штодня прыходзяць новыя. На дадзены момант, паводле папярэдніх падлікаў, лідар па колькасці двайнікоў — Дзіма Білан, да якога лічаць сябе падобымі 3 чалавекі; у Дзмітрыя Калдуна і Майкла Джэксана — па дзве «копіі».

Гэтаксама ёсць сярод канкурсантаў двайнікі Уладзіміра Пуціна і Генадзя Зюганава, Тома Круза і Мерылін Манро, Дзітара Болена і Ігара Нікалаева, Веркі Сярдзючкі і Ядвігі Паплаўскай, Сафіі Ратару, Жаны Фрыске, Анатоля Ярмоленкі, Георгія Калдуна, Святланы Бароўскай і адразу абодвух «Братоў Грым».

Самаму малодшаму ўдзельніку конкурсу ўсяго 12 гадоў — Яна Драбышэўская са Светлагорска падобная да Ксеніі Сітнік. Старэйшая з удзельнікаў — 72-гадовая Ніна Ціханаўна Чыкунова — даслала фота 20-гадовай даўніны, дзе яна вельмі падобная да Ноны Мардзюковай. А, напрыклад, фота двайніка П'ера Рышара, Уладзіміра Мароза даслаў нават не ён сам, а яго дачка. Задаў загадку рэдактарам праграмы Аляксандр Кук з Гродзенскай вобласці — прапанаваў самім вырашыць, да каго ён падобны; спрачаюцца да гэтай пары.

Фінал конкурсу двайнікоў адбудзецца ў снежні, а пакуль што — да 30 лістапада — працягваецца прыём заявак. Пераможцы праекта стануць удзельнікамі святочнага навагодняга выпуску «Добрай раніцы, Беларусь!».

Вікторыя ЦЕЛЯШУК.

Ведай нашых!

Без «лейкі» і блакнота, затое «Міс Фота»

Беларуская прыгажуня, мадэль Нацыянальнай школы прыгажосці, удзельніца конкурсу «Міс Беларусь-2006» Яўгенія Няронская з перамогай вярнулася з Паўднёвай Карэі. У гэтай краіне праходзіў міжнародны конкурс прыгажосці сярод студэнтак «The 20th World Miss University 2007».

Фінал конкурсу прайшоў на пачатку лістапада, удзел у ім узялі прадстаўніцы 51 краіны. Галоўнае патрабаванне да канкурсантак было адно — яны павінны з'яўляцца студэнткамі галоўнай ВНУ сваёй краіны. Жэня, хоць і паспела на конкурс літаральна ў апошні момант, стала ўладальніцай тытулу «Міс Фота». Вучыцца 20-гадовая Яўгенія ў Беларускім дзяржаўным універсітэце на факультэце журналістыкі, працуе карэспандэнтам Сталічнага тэлебачання.

Першае месца «The 20th World Miss University 2007» атрымала прадстаўніца Германіі, другое — Літвы, трэцяе — Нігерыі.

Вікторыя ЦЕЛЯШУК.
Фота Нацыянальнай школы прыгажосці.

ШАХМАТЫ

Пад рэдакцыяй майстра спорту Уладзіміра СЫЧОВА

ЧАРГОВЫ МАСАВЫ КОНКУРС

Пачынаем чарговы масавы конкурс рашэння шахматных кампазіцый. У гэтым конкурсе мы прапануем удзельнікам 18 (васемнаццаць) заданняў. У адказах на задачы-двухходоўкі дастаткова ўказваць толькі ўступны ход. А ў астатніх жа — рашэнні ў варыянтах можна абрываць за ход да мата. А ў эцюдах трэба даваць поўнасцю галоўны шлях да выйгрышу ці да нічыёй (згодна з заданнем).

Заданні ацэньваюцца ў ачках лічбай, роўнай колькасці ходаў у заданні. Эцюд — 5 ачкоў.

Калі ў кампазіцыі ёсць пабочныя рашэнні, у залік ідзе толькі пабочнае.

Удзельнікам, якія наберуць 75 працэнтаў ачкоў, прысвойваецца трэці разрад па шахматах, а пры 60 % працэнтаў — чацвёрты. 100-працэнтны вынік дае права шахматыстам трэцяга разраду на атрыманне другога разраду.

Пераможцаў конкурсу чакаюць прызы — шахматная літаратура.

У сваіх пісьмах указвайце прозвішча, імя і імя па бацьку, спартыўны разрад і дамашні адрас.

Заданне № 1. Мат за 2 хады.

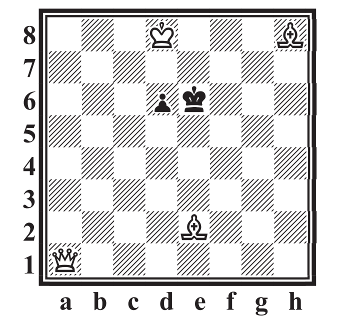

Заданне № 2. Мат за 2 хады.

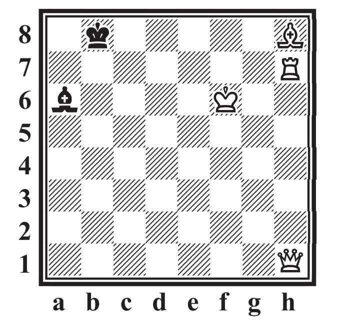

Ліміт часу на абдуманне рашэння двухходовак — дзесяць дзён. Адказы дасылайце на адрас рэдакцыі «Звязды»: 220013, г. Мінск, вул. Б. Хмяльніцкага, 10-а.

Шчаслівага старту!

ВЯСЁЛЫЯ РАДКІ

— Які ваш самы любімы дэбют?

— Дэбют Рэці. Я ім ніводнага разу не прайграў.

— Сур'ёзна? Як вам удалося гэта зрабіць?

— Я ніводнага разу не пачынаў партыю гэтым дэбютам...

НОВЫ ГОД у вёсцы

КРАЙ раскрытых душ і дзвярэй

Многія сядзібы Міншчыны ўжо забраніраваныя турыстамі для сустрэчы новага 2008 года

Асабліва гэта датычыцца тых, якія прымаюць гасцей ужо не першы год. У сядзібы-піянеры «Заранічны» (Пухавіцкі раён), «Вілія» (Вілейка), «Лолуа» (Лагойшчына), «Камарова» (Мядзельшчына) едуць адны і тыя ж кампаніі ўжо па другому альбо трэцяму разу.

— На Новы год і Каляды я і сам імкнуся прыняць тых, каго ўжо ведаю, — кажа Андрэй Ніжнік, гаспадар зарачанскай сядзібы. — На гэты раз мой вясковы дом быў забраніраваны яшчэ ў лютым. Прыедуць некалькі маладых сем'яў, некаторыя з іх, дарэчы, утварыліся дзякуючы сустрэчам на нашай сядзібе. Спачатку яны прыязджалі на чыйсьці дзень нараджэння, потым — адзначаць уласнае вяселле, цяпер вось — сям'ёй.

Сваім гасцям Андрэй прапануе адпраўную забаўляльна-канцэртную праграму. У ёй будзе і паездка ў зімовы лес з прыгатаваннем глінтвейну на вогнішчы, і пераход па двух падвесных мастках праз Пціч (адзін з іх даўжынёй 10 метраў), і лазня, і пераапрананне ў карнавальныя строі (пашыты некалькі новых), і, па жаданню, мясцовыя музыкі і цыганы.

Падобную праграму прапануюць пакуль далёка не ўсе сядзібы. У большасці абмяжоўваюцца ўпрыгожанай у двары альбо камінным зале ёлкай, прапанова лазні, більярда альбо тэніса, ды — наваколльных пагоркаў для катання на санках альбо лыжах, калі пашанцуе са снегам. Некаторыя гаспадары дамаўляюцца з суседзямі альбо гаспадаркамі, якія маюць коней, пра катанне на санях. Але галоўнай перавагай сустрэчы Новага года на вясковай сядзібе лічыцца адчуванне свабоды, прастор, адасобленасці, магчымасць прыгатаваць у двары дома шашлыкі... Ну а рухае людзьмі, якія імкнуцца выехаць на гэтыя дні з горада, напэўна, невынішчальнае жаданне апынуцца ў казцы, прага да прыгод і новых уражанняў.

Цана на такое задавальненне вагаецца ад 20 да 120 і больш умоўных адзінак на чалавека за 2 сутак. Для параўнання: у пансіянатах навагоднее гулянне каштуе ад 190 да 330 тысяч беларускіх рублёў за 2 сутак на чалавека, сюды звычайна ўваходзіць праезд, банкет, дадатковае харчаванне, пражыванне і святочная праграма. У вясковых сядзібах набор паслуг больш гібкі. Напрыклад, гаспадыня адной з іх, якая знаходзіцца ў 20 кіламетрах ад Мінскай кальцавой дарогі, просіць 100 долараў з чалавека; калі кампанія больш як 10 чалавек — па 70 долараў. У гэты кошт уваходзіць пражыванне, харчаванне (уласныя трусы, куры, шашлык) і карыстанне турэцкай душавой-парной кабінай на двух чалавек. Такая ж цана, але без харчавання, затое з лазняй і більярдам, сядзібы на Вілейшчыне. Дарэчы, прыкладна столькі ж будзе каштаваць арэнда катэджа пад Мінскам, таксама з лазняй і більярдам, з 31 снежня па 2 студзеня.

А вось на сядзібе «Нясвіжская» можна сустрэць Новы год, заплаціўшы па 10 долараў з чалавека ў суткі. Гэта — толькі пражыванне. Дом стаіць на ўскрайку горада і мае ўсе выгоды. Тут ёсць магчымасць спалучыць і адчуванне блізкасці да прыроды, і гулянне па Нясвіжы, адзін парк якога многага варты. А яшчэ палац, Фарны касцёл, манастыр бернардзінак, замкавая вежа, ратуша...

Столькі ж каштуе і сустрэча Новага года ў 100 кіламетрах ад Мінска на сядзібе «Іў-Ле» ў Стаўбцоўскім раёне. Тут няма выгод у доме, затое ёсць лазня. На сядзібе «Камарова» такая практыка: за 50 умоўных адзінак здаецца дом на беразе возера (з выгодамі і без гаспадароў) на двух чалавек. За кожнага дадатковага чалавека даплата 10 долараў. Гэта толькі пражыванне. Карыстанне лазняй — 10 умоўных адзінак за гадзіну, святочны стол — па заказу (прыкладна па 30 тысяч на чалавека).

Такім чынам выбар ёсць. І свабодныя сядзібы з усімі названымі варыянтамі таксама пакуль што ёсць. Але практыка паказвае, што калі госці і гаспадары спадабаліся адзін аднаму, то сумесная (альбо адносна сумесная) сустрэча Новага года робіцца традыцыйнай. Гэта значыць, што новай кампаніі трапіць у сядзібу з добрай рэкамендацыяй не так проста. Затое любая кампанія можа адкрыць «сваю» сядзібу, куды будзе ездзіць потым з гарантаваным поспехам кожны Новы год. Добра, што толькі за апошні год на Міншчыне з'явілася 20 новых турыстычных сядзіб, і колькасць жадаючых зарэгістравацца не змяншаецца.

Кіраўніцтва вобласці і мясцовыя ўлады падтрымліваюць адкрыццё вясковых сядзіб. Пры Мінскім аблвыканкаме два гады таму быў створаны Грамадскі савет па развіцці агратурызму, у які ўвайшлі гаспадары сядзіб, прадстаўнікі турфірмаў, дырэктары сельгаспрадпрыемстваў, лідары грамадскіх аб'яднанняў і замежныя эксперты. Сёння інфармацыю пра сядзібы можна знайсці не толькі на сайце Грамадскага аб'яднання «Адпачынак у вёсцы» (www.ruralbelarus.by), але і на сайце Мінскай вобласці (www.minsk-region.gov.by). Па заказу Упраўлення фізічнай культуры, спорту і турызму Мінаблвыканкама выдадзена карта «Вясковыя сядзібы Мінскай вобласці», метадычны дапаможнік для гаспадароў сядзіб, зняты фільм «Адпачывайце ў вёсцы». У вобласці распрацавана Праграма ўдзелу «Белаграпрамбанка» ў развіцці аграэкатурызму і ў кожным раёне створаны працоўныя групы па разгляду магчымасці выдачы гаспадарам сядзіб ільготных крэдытаў. У будучым годзе, запэўніла «Звязду» намеснік начальніка абласнога ўпраўлення фізічнай культуры, спорту і турызму Алена Брок, на пад'ездах да многіх сядзіб будуць усталяваны дарожныя ўказальнікі. Але ўжо сёння ёсць выпадкі, калі дзякуючы з'яўленню турыстычнай сядзібы (і дзеянню Грамадскага савета), у вёсцы адрамантавана дарога і палепшыўся знешні выгляд усіх двароў.

Вольга МЯДЗВЕДЗЕВА.
Фота Анатоля КЛЕШЧУКА.

СЁННЯ

Сонца

	Усход	Захад	Даўжыня дня
Мінск —	7.38	16.10	8.32
Віцебск —	7.33	15.54	8.21
Магілёў —	7.28	16.00	8.32
Гомель —	7.19	16.03	8.44
Гродна —	7.52	16.26	8.34
Брэст —	7.47	16.33	8.46

Месяц

Першая квадра 18 лістапада. Месяц у сузор'і Рыбы.

Імяніны

Пр. Еўдакіі, Аляксандра, Васіля, Вікенція, Георгія, Іосіфа, Мікалая; К. МАЦІ БОЖАЙ ВАСТРАБРАМСКАЙ, Гертруды, Малгажаты, Марка.

НАДВОР'Е на заўтра

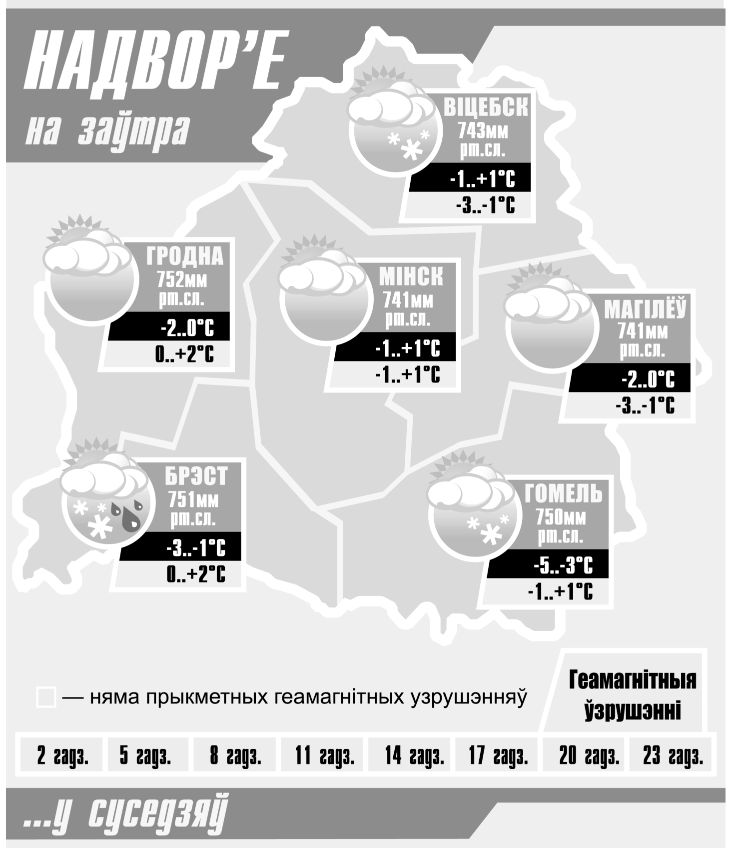

— няма прыкметных геамагнітных узрушэнняў

Геамагнітныя ўзрушэнні

2 гадз. 5 гадз. 8 гадз. 11 гадз. 14 гадз. 17 гадз. 20 гадз. 23 гадз.

...у суседзяў

ВАРШАВА +1..+3°C
КІЕЎ -1..-3°C
РЫГА +1..+3°C
ВІЛЬНЮС -1..+1°C
МАСКВА -4..-2°C
С.-ПЕЦЯРБУРГ -5..-3°C

БЕЛАРУСКАМУ ПАРЫЖУ — ЭЙФЕЛЕВУ ВЕЖУ

У вёсцы Парыж Пастаўскага раёна з'явіцца металічная тэхнічная вышка, якая будзе нагадваць знакамітую Эйфелеву вежу, праўда меншай вышыні — усяго каля 30 метраў.

Як паведамілі «Звяздзе» ў Пастаўскім райвыканкаме, збудаванне паставяць спецыялісты глыбоцкіх электрасетак. Вежа стане асновай для ўстанаўлення крыжа, што будзе ноччу «свяціцца», дзякуючы лямпачкам. Гэтая ідэя належыць знакамітаму ксяндзу: Ёзас Булька — аўтар гэтага ўнікальнага праекта.

Наконт самой назвы вёскі, дзе зараз жывуць каля 400 чалавек, вядуцца спрэчкі. Быццам бы Напалеон у 1812-м годзе сказаў, што мясцовыя краявіды не горш чым Парыжскія. Пасля гэтага і пачалі называць беларускую правінцыю Парыжам. У 70-я вёска была перайменавана ў Навадруцк.

Аляксандр ПУКШАНСКІ.

ПАДАРЫЦЕ ЛЕПШАЕ!

Пасля пісьма

Я чалавек сталы, досыць часта хварэю і таму вельмі ўдзячны медыкам, якія лечаць, дапамагаюць парадамі, — пісаў у рэдакцыю Мікалай Мікалаевіч Шалешка са Шчучына. — Напярэдадні іх прафесійнага свята многіх хацеў павіншаваць — пайшоў купляць паштоўкі. Але сутыкнуўся з тым, што яны ў асноўным, па-першае, не айчыннай вытворчасці, а па-другое — «цяжкія» (больш 20 грамаў). Таму на канверты давялося наклейваць дадатковыя маркі.

Зараз, напярэдадні Новага года, тыя ж праблемы, баюся, узнікнуць ізноў... Напішыце, калі ласка, чаму ў продажы малавата нашых, айчынных, паштовак і такіх, за якія не трэба было б даплачваць пры перасылцы?

Па-першае, Мікалай Мікалаевіч не паведамляе, куды (канкрэтна) ён хадзіў за паштоўкамі — на поштах Шчучына праблемы з імі быць не павінна, — пракаментаваў ліст **начальнік выдавецкага цэнтра «Марка» РУП «Белпошта» сп. СЯНЬКО.** — Больш за тое — якраз у гэтыя дні ва ўсіх раённых і абласных цэнтрах, на сталічным Галоўпаштамце, на ўсіх поштах Мінска і іншых буйных гарадоў, дзе дазваляюць памяшканні, пачалі працаваць перадкалядныя ярмаркі. На іх пакупнікам прапануюцца і прыгожыя навагоднія паштоўкі, і паштовыя наборы, і адмысловыя канверты... Дзесяткі відаў нашай, беларускай вытворчасці, гэта значыць, з нашымі беларускімі пейзажамі, з відамі гарадоў — Мірскім замкам, Віцебскай ратушай, Гродзенскім драмтэатрам, Кафедральным саборам... Іншымі словамі, на тэрыторыі кожнай з нашых абласцей ёсць, так бы мовіць, аб'екты вартыя самай шырокай увагі. Што на гэты раз мы і рашылі падкрэсліць, увасобіць у святочных віншаваннях.

Усе гэтыя паштоўкі (апроч, зразумела, гігантаў фармату А-4) важаць не больш, чым 20 грамаў. Так што напярэдадні Новага года насельнікі Беларусі могуць смела прыходзіць на тыя ж кірмашы, на пошты. Выбіраць ёсць з чаго і ёсць што. Мне здаецца, на любы густ, на любы кашалёк...

Падумалі ў выдавецкім цэнтры і аб тым, як павіншаваць — тых жа медыкаў, настаўнікаў, транспартнікаў, будаўнікоў... У гэтым годзе наладжаны выпуск адмысловых паштовак з прафесійным святам.

Паводле слоў Анатоля Аляксандравіча, усе паштоўкі паступаюць у продаж не толькі ў багатым асартыменце, але і ў дастатковай колькасці. Тым не менш пакупку (ды і адпраўленне тых жа віншаванняў з Новым годам, з Калядамі) не варта адкладваць на апошнія дні. Цалкам магчыма, што зараз — выбар большы. Да таго ж на поштах можна замовіць дзень уручэння.

Так што ёсць сэнс распяшацца...

І любімым падарыць лепшае.

16 лістапада

Дзве даты

1932 год — на базе музычнага тэхнікума і Беларускай студыі оперы і балета створана Беларуская дзяржаўная акадэмія музыкі. Ля яе вытокаў стаялі вядомыя музыканты свайго часу — У. Залатароў, М. Аладаў, І. Жыновіч і іншыя. За час свайго існавання кансерваторыя падрыхтавала 9 тысяч спецыялістаў. Яе выпускнікамі ўкамплектаваны самыя вядомыя айчынныя канцэртныя і творчыя калектывы, музычныя тэатры і навучальныя ўстановы.

1938 год — футбаліст зборнай Англіі Джордж Хол у матчы супраць Ірландыі зрабіў самы хуткі хет-трык у футбольных паядынках, забіўшы тры мячы за 3 хвіліны 30 секунд.

Цытата дня

Цвёрды характар павінен спалучацца з гібкасцю розуму».

Люк дэ Вавенарг (1715—1747), французскі пісьменнік.

Спрэчныя нататкі

ЯК БАЦЬКІ ДА ДЗЯЦЕЙ, ТАК І ДЗЕЦІ ДА БАЦЬКОЎ?

Адносіны бацькоў і дзяцей — праблема спрадвечная, але на гэты раз мы закранём яе маральна-прававы бок. І калі паставіць пытанне: а хто перад кім у большым абавязку, то, напэўна, большасць заявіць, што дзеці перад бацькамі ў неаплатным даўгу. Але ці заўсёды так?

Па тэрміну гэтая гісторыя расцягнулася больш чым на трыццаць гадоў. І толькі цяпер выйшла на фінішную прамую, хоць чым усё закончыцца, невядома.

У адной з вёсак Баранавіцкага раёна муж пакінуў жонку, калі тая была цяжарная шостым дзіцем, і пайшоў да жанчыны з гэтай жа вёскі. Тая мела трое малых дзяцей і мужыка прыняла з радасцю.

Былая жонка працавала тэхнічкай у школе, і калі б не дзед з бабуляй, то шасцёра дзяцей пайшлі б па інтэрнатах. Аднойчы нават прыязджалі малых забіраць, бо нястача была ў сям'і вялікая, але састарэлыя падтрымлівалі дачку як маглі. Бацька на дзяцей аліменты плаціў, толькі бяда ў тым, што яны былі мізэрныя. Працуючы ў калгасе ён частку працаднёў запісваў на новую жонку, каб адлічэнні былі найменшыя. І кантактаў з дзецьмі ніякіх не падтрымліваў, быццам бы і не жыў з імі ў адной вёсцы.

Усе гаварылі, што былая жонка «грызла» мужыка, але ж дзеці тут пры чым? Можна было б хоць іншым разам словам перакінуцца.

Мінулі гады. Родныя дзеці, як і пасынкі, раз'ехаліся, а старыя засталіся ў вёсцы. Першай захварэла былая жонка і яе забрала малодшая дачка, якой было, калі бацька пайшоў з сям'і, чатыры гады.

А неўзабаве занядужала другая жонка і муж застаўся адзін, бо яе ўзялі да сябе дзеці, а айчыму заявілі: «У цябе ёсць свае дзеці, то ідзі да іх». Той, вядома ж, нікуды не пайшоў, а працягваў жыць адзін.

А ці гэта справядліва? Усё ж пасынкаў ён выгадаваў, але тыя хоць і былі малымі, але ведалі, што гэта не родны бацька і «адфутболілі» старога.

І тут прыйшла ўжо вялікая бяда — здарыўся інсульт і ў старога ўзніклі праблемы з правай рукой і нагой. Хадзіць можна, але чалавек хворы.

Вось і пачаў адзінокі наладжваць кантакты са сваімі дзецьмі, найперш дочкамі, якія жывуць у Расіі, і нават наведаў малодшую. А там былая жонка ўжо сустрэла ветліва і ўсё даравала. Але дзеці і слухаць не захацелі.

— Калі вам так добра разам, то давайце на вёску і жывіце там, — чулі ў адказ бацькі.

Вярнуўся стары назад у сваю хату, але працягвае даймаць тэлефоннымі званкамі дачок. Маўляў, я ж аліменты вам плаціў. І ў вёсцы старому спачуваюць, галоўным чынам, састарэлыя. Як ні кажыце — бацька, а веруючыя яшчэ падкрэсліваюць, што бацькам трэба дараваць.

«Шануй бацьку твайго і маці тваю...» — гаворыцца ў адным з біблейскіх запаветаў. «Слухайся бацьку твайго: ён нарадзіў цябе...» — чытаем у прытчах. Трэба думаць, што Біблію пісалі не маладыя людзі. Як дзеці павінны адносіцца да бацькоў, ясна, а вось наконт адносінаў апошніх да дзяцей так канкрэтна не сказана, хоць Святое пісанне напамінае: «Не пакідай юнака без пакарання: калі пакараеш яго розгамі, ён не памрэ».(Прытчы, ар.23-13.)

Напэўна, у тыя часы нікому ў галаву не магло прыйсці, што тысячы дзяцей будуць сіротамі пры жывых бацьках. Безумоўна, калі б тады дзяцей выкідвалі і не хацелі гадаваць, то гэтая праблема абавязкова знайшла б свой водгук у Бібліі.

Заслуга бацькоў не ў тым, што яны нарадзілі, а ў тым, што выгадавалі. Калі маці адракаецца ад немаўляткі ў раддоме, а затым, на старасці, знаходзіць сваё дзіця і пачынае галасіць, ірваць на галаве валасы ды гаварыць: я цябе нарадзіла, то няўжо такая вялікая цана тых родаў?

Нас выбіраюць не бацькі. З агромістай колькасці камбінацый кожнага з нас выбрала Прырода і гэты выбар неабходна ўспрымаць як найвялікшы падарунак. А зачалі падчас уцехі, безумоўна, бацькі.

У якім выпадку бацькі могуць прад'явіць прэтэнзіі дзецям? Толькі ў тым, калі тых дзяцей яны гадавалі — гэта юрыдычны бок праблемы. А калі не, то тут прэтэнзій быць не можа і заявы наконт таго, што «я цябе нарадзіў» да ўвагі не бяруцца, а вось маральны аспект справы можна трактаваць, як хочаш. Чалавек веруючы можа дараваць, бо гэта бацька, які цябе нарадзіў, а другі — успрымаць бацькоў як чужых людзей. Покліч крыві, не толькі для чалавека, але і для жывёлы, нічога не значыць, калі няма прывязанасці па часе. Сумеснае жыццё, суперажыванне, бытавыя кантакты, добразычлівасць, ласка, бяда... — вось што, найперш, звязвае родных людзей, ды і чужых.

Калі перад дзіцем паўстае маці, якая яго нарадзіла, — з аднаго боку, а побач стане жанчына, якая гэтае дзіця з маленства гадавала, то родная маці будзе для таго дзіцяці чужой цёткай.

Як бацькі да дзяцей, так і дзеці да бацькоў — гэта, на маю думку, асноўнае правіла.

А ўжо хто каму будзе дараваць, то гэта чыста душэўныя парывы.

Сымон СВІСТУНОВІЧ.

КУПЮРА З МІНУЛАГА

Паводле інфармацыі аддзела крымінальнага вышуку Ленінскага РАУС г. Гродна, сёлета на тэрыторыі раёна зарэгістраваны ўжо тры выпадкі махлярства з выкарыстаннем даўно выйшаўшых з абароту купюр Нацбанка Беларусі.

Як паведамілі карэспандэнту «Звязды» ў аддзяленні інфармацыі і грамадскіх сувязяў УУС Гродзенскага аблвыканкама, апошняя афера зноў, як і папярэднія, адбылася пры куплі тавару ў камерцыйным кіёску. Невядомы мужчына папрасіў у прадаўца чатыры блокі цыгарэт, маючы намер разлічыцца купюрай вартасцю... 500 тысяч беларускіх рублёў. Спачатку яна прадаўца насцярожыла, аднак пакупнік запэўніў, што, маўляў, гэта купюра даўно ўведзена і проста мала хто ёй разлічваецца. Як гэта ні дзіўна, але дзяўчына паверыла і аддала махляру не толькі цыгарэты, але і больш за 400 тысяч рублёў рэшты. Разгледзець жа яго твар з-за памеру акенца ў кіёску было немагчыма, што ўскладняе работу следства.

Барыс ПРАКОПЧЫК.

Усміхнёмся!

Новы від экстрэмальнага спорту: сплаў па горнай рэчцы ў горных лыжах на горным веласіпедзе.

☺

У рэстаране:

— Афіцыянт! Прынясіце дзверы! Я хачу выйсці!

☺

Джэнтльмен прыходзіць дадому, бачыць жонку голай і кажа ёй:

— Мэры, чаму ты не апранутая? У цябе ж шмат сукенак!

Адчыняе шафу:

— Вось кашміровая, вось атласная, добры дзень, сэр, вось аксамітная...

Кандыдат прызнаўся шчыра

У жніўні 1960 года мяне прызначылі дырэктарам Жураўскай сямігодкі, што была на Ашмяншчыне. Я меў вышэйшую адукацыю, старшыня тамтэйшага калгаса — сярэднюю, а сярод брыгадзіраў былі і такія, што з цяжкасцю маглі распісацца. Але ж, як ні дзіўна (па сённяшнім часе), спраўляліся, кіравалі. З пункту гледжання райкама партыі дрэнна толькі, што беспартыйныя былі. Да таго ж — ні ў нядзелю, ні ў рэлігійныя святы ніколі не працавалі, а запрагалі калгасных коней і ехалі да касцёла ў вёску Мур-Ашмянка.

Вось у райкаме партыі і сталі насядаць на парторга, на старшыню калгаса, каб вялі тлумачальную работу, каб агітавалі людзей уступаць у партыю. Іосіфа Інуцэнтавіча Свірскага — ён узначальваў, можна сказаць, лепшую ферму ў раёне — неяк уламалі. Парторг за яго заяву напісаў, разам статут павучылі, павезлі на бюро. Годна ён там трымаўся, на ўсе пытанні адказаў. Першы сакратар (паважаны быў чалавек Якаў Сяргеевіч Ціханенка) нарэшце пытаецца:

— Іосіф Інуцэнтавіч, вы, ведаю, чалавек набожны. Калі станеце кандыдатам у члены КПСС, касцёл наведваць будзеце?

Той хоць бы для прыліку задумаўся, павагаўся. Не. Адразу выдаў:

— Вы, таварышы, як сабе хочаце, а я — касцёл, як наведваў, так і буду наведваць. Ніколі не адракуся!

...Старшыні калгаса і парторгу потым уляцела: каго, маўляў, прывезлі на прыём, як дапусцілі?

— Ды вартага, — сказалі, — чалавека. Сумленнага.

...Такіх у члены КПСС бралі, на жаль, не заўсёды, а вось хітруноў ды падхалімаў там нямала было.

Іван Говар, *г. Іўе.*

Слова? Сіла!

Майму мужыку, калі пажаніліся, было 32 гады. Любіла яго, можна сказаць, без памяці. Але ж і злавала: галодны будзе, як звер, а халадзільнік не адчыніць, не возьме адтуль (гатовае), сядзе, як панок, і будзе чакаць, пакуль я з работы прыйду, пакуль на стол пастаўлю.

Казала яму, што так нельга, прасіла, сварылася. Усё ўпустую было, пакуль не вычытала ў «Звяздзе», як адна жанчына на халадзільнік «транспарант» павесіла: «Выратаванне галадаючых справа рук саміх галадаючых».

Дай, думаю, і я паспрабую. Напісала, скотчам прыляпіла. Прыбягаю з работы. Не паверыце — муж мой картоплю варыць.

З таго часу ён, хоць зрэдку, але мне памагае. І сыноў да таго ж прывучаем, бо канкрэтны прыклад, як і слова, вялікую сілу маюць: можна і сто разоў некаму тлумачыць, як весці сябе за сталом, а можна адзін раз расказаць, напрыклад, як мой дзядзька гасцей трактаваў.

Было гэта, значыць, даўно, да тэлефонаў. Да дзядзькі, без усялякіх там папярэджанняў, радня ўвалілася — пяць чалавек. Гаспадар на радасцях пляшку на стол. Да яе — хлебца, каўбаскі з салам і літровік баравічкоў. Ды такіх... Уявіце: у талерку высыпаў — мужыкам гарэлкі не хацелася.

Але ж налілі. Пакуль нейкі тост гаварылі, пакуль па-культурнаму, паважліва пілі-занюхвалі, самы маладзейшы з іх тую талерку пад сябе, локцямі з абодвух бакоў абставіў і давай лыжкай махаць.

— Браток, ты сала, каўбаскі пакаштуй. Ото ж добрая! — хацеў запыніць яго дзядзька.

Той яму:

— Мне і баравікі нядрэнна.

І есць гад — аж за вушамі трашчыць! А дзядзьку ж і самому хацелася таго грыбка накалоць, другіх пачаставаць! Што рабіць? Мужыкам падмігнуў, маўляў, не зважайце, заліваць пачну. І пачынае. Кажа:

— Добрыя грыбы... Гэтых во, што ў талерцы, выпадкова нарэзалі: радоўку з бабай адпасвалі. Я ў кусты карову пераймаць і вачам не веру — баравікі! Ножкі, як у Глашы маёй — тоўстыя, ёмкія — шапачкі чорныя... Я ў кашулі каўнер завязаў, праз паўгадзіны — поўная... З лесу вылез, на жонку кажу: «Цяпер ты ідзі». Яна таксама матроску нарэзала. А сабрала ж не ўсе. Што рабіць? Рэйтузы скінула, калошы завяя...

Лыжка з чарговым грыбком завісла ў паветры і з грукатам упала на стол. Ядок, закрыўшы рот пяцярнёю, куляй выскачыў з хаты.

Астатнія застольнікі ціха пасмяяліся, налілі ў чаркі. І прыкусвалі ўжо, як людзі. У тым ліку і грыбамі.

...У нашай радні гэта гісторыя ўспамінаецца часта. Варта некаму падцягнуць пад сябе што смачнейшае, як тут жа гучыць: «Ну ты, брат, наваліўся... Як дзядзькаў госць на грыбы». Спрацоўвае!

І яшчэ. Нядаўна ў пакоі, дзе сыны жывуць, я чарговы «транспарант» павесіла. Напісала: «Разумным — камп'ютар дапамагае берагчы час, дурням — марнаваць яго». Дапаможа ці не, пакуль не ведаю.

Н. Пракапенка, *г. Гродна.*

Рабі, што трэба...

Гэта гісторыя наўрад ці падасца вясёлай, але ж праўдзівая, як кажуць, на ўсе сто.

Бабка Наста ішла аднойчы з набажэнства ля Усходніх могілак і ўбачыла, што хлапчукі нешта падазронае нагамі ганяюць. Прыгледзелася і ледзь не самлела — чэрап.

— Баб, ды супакойцеся, гэта фашыстоўскі, — загаманілі хлопцы.

— Праявы ў вас фашыстоўскія! — стала сварыцца на іх старая. — Адкуль жа нам ведаць, чый ён?!

Забрала... Пахавала пад дрэўцам.

Назаўтра (жанчынам расказвала) сніцца ёй... немчык — маладзенькі, прыгожы, галову перад ёй у паклоне схіляе і кажа:

— Данке, данке.

Расчулілася бабка Наста, рашыла яшчэ і паніхідку якую справіць. Прывяла з царквы пеўчых, праспявалі яны псалмы. Праз нейкі час зноў ёй той хлопец сніцца. Толькі ўжо не кланяецца, не дзякуе, а незадаволена нешта «геркае». «Мусіць, ён іншай веры быў?» — здагадалася бабка, але эксперыментаў рашыла не рабіць. Адно — каля дрэва таго лясных кветак насадзіла.

За гэта (расказвала) нябожчык ёй яшчэ раз прысніўся. Быццам яны — абое ўжо — маладыя, прыгожыя... Яна жыта жне, а хлопец той — памагае. Нажне снапок, распрастаецца, усміхнецца. І далей разам жнуць.

...Міласэрнасць гэтай жанчыны мяне вельмі ўразіла. Я хацеў пазнаёміцца з ёй. Але не паспеў: на гэтым свеце бабка Наста, ужо, як кажуць, сваё «аджала» — гэта значыць, зрабіла, што лічыла патрэбным.

Уладзімір СОДАЛЬ.
г. Мінск.

Не было б шчасця...

У сваёй любімай рубрыцы (і ўжо вельмі даўно) я хачу расказаць, як пазнаёмілася са сваім мужам.

Але ж пачну здалёк, з таго, што ў першы раз закахалася зусім не ў яго, а ў... свайго школьнага настаўніка. Рашыла тады ж: альбо ён, альбо ніхто і ніколі; стала са скуры вылузвацца, каб яму спадабацца. Дзеля гэтага навучылася вадзіць бацькаў «Запарожац», шыць (вельмі хацела прыбрацца), іграць на гітары. Зноў жа дзеля гэтага паступіла ў інстытут...

Але ўсё дарэмна (?): ён ажаніўся з іншай.

Я ж, дурніца, была ўпэўнена, што гэта — прыкрая памылка, што не сёння-заўтра ён абавязкова развядзецца. Чакала, а ён — нават не збіраўся.

На жаль, я зразумела гэта толькі ў 32. Тады ж убачыла, што сярод мужчын-равеснікаў нежанатых няма, а калі хто і ёсць, то зусім «не мой».

Я ўжо амаль змірылася з тым, што час беззваротна ўпушчаны, што замуж не выйду, што трэба б нарадзіць «неяк так», не выходзячы... Але зноў жа паўстала пытанне, ад каго? Для мяне — яно было проста невырашальным, пакуль аднойчы, раніцай...

ЯГО я ўбачыла на аўтобусным прыпынку і вельмі рада была, што нам па дарозе — хоць крадком, але паспела разгледзець.

На другі дзень на тым жа прыпынку я яго крыху пачакала. Далей паехалі разам.

Праз месяц заўважыла, што ён стаіць ля кіёска і як быццам чакае мяне. Пры сустрэчах мы сталі адно аднаму ўсміхацца... Заставалася самае складанае — пазнаёміцца, загаварыць. Але дні ішлі. Ён маўчаў. Я бралася чытаць (думала: ну спытае ж, што?), мяняла колер валасоў (думала, ну скажа ж, каторы лепей?), купляла новы абутак, прасіла, каб перадаў грошы на талончык (хоць купіць праязны ніколі не забывалася), у празрыстай упакоўцы вазіла на працу уласнаручнаспечаны «Напалеон», «забывалася» парасон і мокла пад дажджом, з дому на работу перавезла фікус... (ён дапамог мне ўнесці яго ў салон. І, пачуўшы «дзякуй», моўчкі паставіў)... Што б яшчэ зрабіць?

Ідэі мае былі на зыходзе...

У той дзень раніцай я гатавала салату. Звычайную: яйкі, яблыкі, крышку цыбулі, шчопцікі цукру і зверху сыр з дробнай таркі...

Мыць яе вельмі зручна старой зубной шчоткай.

Выходзячы з кватэры, я падумала яшчэ, што нешта не помню, каб клала яе на месца, у шуфлядку, але засяроджвацца на гэтым ні часу, ні сэнсу не было.

Мужчына, які так падабаўся мне, ужо стаяў на прыпынку. Разам мы зайшлі ў аўтобус. Усміхнуліся адзін аднаму. Я села. Ён уладкаваўся насупраць. Але ж радасці сваёй я не выдала. Рашыла, што вось зараз я адкрыю сумку, дастану чарговую разумную кніжку, потым прыгожыя акулярыкі... І няхай ён зноў прамаўчыць, але ж (быць таго не можа!) — убачыць, што чытаю Караткевіча, што футарал для акуляраў новы, скураны...

Як там у вядомым кіно? «Легким движением руки...» я расшпіліла маланку і...

Наверсе, над усім, у сумцы ляжала... старая, аранжавая зубная шчотка з парыжэлым растрапаным шчаціннем.

Ад сораму ў мяне запалалі шчокі, задрыжэлі рукі. Я падхапілася і куляй рванула да дзвярэй.

Мужчына, які так падабаўся мне, выйшаў... першым, падаў руку. Я стала лапатаць, што гэта недарэчнасць, што шчоткай я мыла тарку, што яе трэба было пакласці ў шуфлядку, што я не ведаю, як яна апынулася тут... Ён жа па-ранейшаму трымаў мяне за руку і ціха казаў, што даўно заўважыў мяне, што загаварыць не рашаўся (і ніколі б не рашыўся!), бо лічыў мяне занадта прыгожай для сябе і зусім... маладой. А цяпер...

Карацей, яго завуць Сяргей. Ён на дзевяць гадоў старэйшы за мяне. Быў жанаты. Але дачку гадаваў адзін. Цяпер — гадуем разам. І ў яе ўжо ёсць брат. А значыць у доме — чатыры зубныя шчоткі, чатыры падставы для штодзённых усмешак.

Дакладней, канешне, пяць. Бо на кухні па-ранейшаму «жыве» тая, старая, аранжавая, з-за якой, уласна, мы і пазнаёміліся.

Галіна Р. *г. Мінск.*

Рубрыку вядзе Валянціна ДОЎНАР.

Ад яе ж. Калі вы таксама хочаце не толькі нешта прачытаць у любімай рубрыцы, але і напісаць, — калі ласка. І не адкладвайце: як тая бабка Наста, рабіце, што трэба, і хай будзе, што будзе.

ЗВЯЗДА
БЕЛАРУСКАЯ ГАЗЕТА
ЗАСНАВАЛЬНІКІ:
Савет Рэспублікі Нацыянальнага сходу Рэспублікі Беларусь,
Палата прадстаўнікоў Нацыянальнага сходу Рэспублікі Беларусь,
Савет Міністраў Рэспублікі Беларусь
РЭГІСТРАЦЫЙНЫ НУМАР 1.

Галоўны рэдактар У. НАРКЕВІЧ.
РЭДАКЦЫЙНАЯ КАЛЕГІЯ: І. БАРАНОЎСКІ, С. ГРЫБ, У. ЗДАНОВІЧ (намеснік галоўнага рэдактара), Н. КАРПЕНКА, Л. ЛАХМАНЕНКА, Т. ПАДАЛЯК, С. ПРОТАС (намеснік галоўнага рэдактара), С. РАСОЛЬКА, Л. РЫЖАНКОВА (першы намеснік галоўнага рэдактара), Л. СВІДРЫЦКАЯ, А. СЛАНЕЎСКІ (намеснік галоўнага рэдактара), В. ЦЕЛЯШУК, І. ШЧУЧЭНКА.
НАШ АДРАС: 220013 г. Мінск, вул. Б. Хмяльніцкага, 10-а.
ТЭЛЕФОНЫ: прыёмная – 287 19 19 (тэл./факс); аддзелаў: пісьмаў — 287 18 64, падпіскі і распаўсюджвання — 287 18 51, юрыдычнага — 287 19 68, сакратарыята — 292 05 82, адказных за выпуск дадаткаў: «Чырвоная змена» — 292 44 12; «Мясцовае самакіраванне» — 292 21 03, уласных карэспандэнтаў: у Брэсце: 20 37 98, Віцебску: 24 31 92, Гродне: 43 25 29, Гомелі: 74 13 92, Баранавічах: 7 26 02, Магілёве: 32 74 31; бухгалтэрыі: 292 22 03; даведкі па рэкламе і аб'явах тэл./факс: 287 17 79, e-mail: reklama@zvyazda.minsk.by, рэдактар рэкламнага аддзела — тэл./факс 292 04 52.
html: www.zviazda.by E-mail: info@zvyazda.minsk.by

Аўтары апублікаваных матэрыялаў нясуць адказнасць за падбор і дакладнасць фактаў. Іх меркаванні не заўсёды супадаюць з меркаваннем рэдакцыі. Рэдакцыя пакідае за сабой права не ўступаць у перапіску з аўтарамі. Передрук матэрыялаў, апублікаваных у «Звяздзе», толькі з дазволу рэдакцыі.
Матэрыялы, пазначаныя гэтым значком, носяць рэкламны характар. Адказнасць за змест рэкламы нясуць рэкламадаўцы.

Газета аддрукавана ў Рэспубліканскім унітарным прадпрыемстве «Выдавецтва «Беларускі Дом друку».
Мінск, пр. Незалежнасці, 79. Выходзіць 250 разоў на год.
Тыраж 32.67. Індэкс 63850. Зак. № 6259. Нумар падпісаны ў 19.30.
М 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12
П 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12

КАЛЕКТЫЎ, ЯКІ ГАРАНТУЕ НАМ СМАЧНАЕ ЖЫЦЦЁ

Сёння ва ўрачыстай абстаноўцы адзначае 75-годдзе

Барысаўскі хлебазавод — галаўное прадпрыемства РУП «Барысаўхлебпрам».

Калектыў, які ў прамым сэнсе слова корміць сваёй апетытнай і спажытной прадукцыяй тысячы людзей. Напярэдадні свята тут пабывала творчая брыгада «Звязды»

1. Галоўны прадукт на стале ў людзей

З калектывам-юбілярам нас знаёміць генеральны дырэктар РУП «Барысаўхлебпрам» Васіль Паўлавіч ГУР'ЯНАЎ:

— Хлебазавод у Барысаве пачаў працаваць 7 лістапада 1932 года. Яго будаўніцтва і пуск былі выкліканы бурным ростам прамысловасці, што прывяло да такога ж бурнага росту гарадскога насельніцтва.

Сёння на галаўным прадпрыемстве дзейнічаюць такія асноўныя цэхі: кандытарскі, цэх фармавога хлеба, булачны і цэх подавага хлеба. Выпускаем у суткі ў сярэднім 40—43 тоны хлебабулачных вырабаў больш за 36 найменняў. І кандытарскі цэх выпрабляе недзе 500—600 кілаграмаў разнастайнай прадукцыі ў суткі. А асартымент — больш за сто назваў. Маем магчымасць выконваць асартыментныя заяўкі гандлю цалкам.

Асноўны рынак збыту — сталічная вобласць, перш за ўсё Барысаў і рэгіён, Смалявіцкі і Крупскі раёны, Пухавіцкі і Мінскі раёны і гэтак далей.

Зараз наладжваем шляхі для рэалізацыі прадукцыі і ў Расію. Пакуль ідзём туды параўнальна з невялікімі аб'ёмамі, пастаўкі ажыццяўляем у блізкія да нас тэрыторыі, двойчы на тыдзень адпраўляем машыны са сваёй прадукцыяй. Аб'ёмы экспарту нарошчваем, дагавор на пастаўку хлебабулачных вырабаў заключаны пакуль што на год. Для нас гэта ўдалы старт, які будзе спрыяць пад'ёму. У расійскіх калег, не ў крыўду ім будзе сказана, больш вузкі асартымент хлебабулачных вырабаў. Так што нашы хлябы, асабліва выпечаныя па новых тэхналогіях, ідуць на «ўра».

Развіваем уласную гандлёвую сетку. Маем тры фірменныя магазіны, і да канца года плануем увесці яшчэ два. Дзякуючы Мінскаму аблвыканкаму адкрылі прыкладна 50 фірменных секцый у буйных магазінах сталічнай вобласці, што дазваляе больш аператыўна, у разліку на канкрэтнага пакупніка рэалізоўваць сваю прадукцыю. (А пакупнік ведае, што фірменныя магазін ці секцыя — гэта заўсёды свежая прадукцыя і адсутнасць гандлёвых надбавак.) Сродкі, якія ўкладваем у будаўніцтва магазінаў і арэнду гандлёвых плошчаў пад фірменныя секцыі, акупляюцца.

Арганізуем таксама выязны гандаль у сельскую мясцовасць — маем некалькі аўталавак, мы іх закупілі, каб і ў аддаленых вёсках былі даступнымі барысаўскія хлябы.

Удзяляем вялікую ўвагу далейшаму абнаўленню і пашырэнню асартыменту, без гэтага не абысціся. Канкурэнтаў у нас шмат, у тым ліку прыватных прадпрыемстваў, і каб не адстаць, трэба старацца. Працуе над гэтым увесь калектыў, адчувальна дапамагае наша тэхналагічная лабараторыя. Кожны тыдзень праводзім распрацоўку 3—4 новых відаў хлебабулачных і кандытарскіх вырабаў, у цэлым за месяц абнаўляем да 30 найменняў прадукцыі — каб не «прыядалася». А каб абнаўляць, трэба пастаянна праводзіць тэхнічную рэканструкцыю, пераабсталёўваць цэхі. Распрацавана і ажыццяўляецца сур'ёзная праграма тэхнічнага пераўзбраення нашага прадпрыемства да 2010 года.

У РУП «Барысаўхлебпрам» уваходзяць таксама прадпрыемствы-філіялы ў Мінскай вобласці — Вілейскі, Маладзечанскі, Жодзінскі, Нясвіжскі, Дзяржынскі і Салігорскі хлебзаводы.

Кіраўніцтва філіяламі ажыццяўляем не намінальнае, а абсалютна канкрэтнае, гэта нашы структурныя падраздзяленні, і мы працуем з імі ўшчыльную. Што адымае палову рабочага часу, затое адчувальна дапамагаем у вырашэнні іх праблем. З іх удзелам пастаянна праводзім тэхнічныя і кулінарныя саветы, і такім чынам цэнтралізуем тэхнічнае абнаўленне і ўкараненне новых тэхналагічных распрацовак. Трымаем на кантролі выкананне прагнозных паказчыкаў. У дробязі, канешне, не лезем, сваю асноўную задачу бачым менавіта ў аказанні эфектыўнай дапамогі. Сёння з нашым удзелам вядзецца рэканструкцыя Нясвіжскага завода, атрымана новае абсталяванне. Новую лінію адладжвае Маладзечна, у снежні будзем таксама запускаць новую лінію ў Салігорску. У такіх выпадках мы рыхтуем дакументацыю, фінансы, дагаворы, праводзім тэндары.

Рынкавыя ўмовы патрабуюць пастаяннага ўдасканалення дзейнасці структурных падраздзяленняў. Пашыраем і ўмацоўваем службу маркетынгу, якая займаецца не толькі прасоўваннем тавару на рынак, але і вывучэннем рынку. Калі нейкая прадукцыя не «пайшла», змяншаем яе выпуск ці наогул замяняем іншай, на якую існуе попыт. Удасканальваем службу перавозак. Стараемся максімальна выкарыстоўваць уласны транспарт, нарошчваем свой аўтапарк. Сёння палову прадукцыі развозім спажыўцам самі, а ў бліжэйшай перспектыве збіраемся цалкам даручыць перавозку прадукцыі ўласнаму транспарту. Самавываз забяспечвае і чыста эканамічны, і якасны выйгрыш, і гарантавана своечасовая дастаўка. Бо ў нас вельмі далікатная прадукцыя. Каб яна трапіла спажыўцу свежай, выпякаем большую яе частку не днём, а начамі, і ў пяцьшэсць гадзін раніцы першыя машыны з ёю павінны ўжо выйсці за вароты прадпрыемства. Яшчэ раз скажу, што канкурэнцыя вельмі сур'ёзная, і патрэбна, каб была і якасць прадукцыі, і якасць дастаўкі, і якасць продажу — усё ў комплексе. Калектыў гэта разумее, тут працуюць людзі высокапрафесійныя і адказныя. Карыстаючыся магчымасцю, назаву са старонак рэспубліканскай газеты імёны перадавікоў. Гэта Л.Б. Віхарава, А.П. Сахончык, Л.І. Ганчар, Г.М. Марчак, Т.Р. Каршакевіч, Ж.А. Сямашка, А.С. Пацеева, А.К. Жумабекаў, Н.М. Кавецкая, Г.А. Ясковіч, С.М. Бародзіч, В.І. Вярбіцкая, К.Ф. Касцюкевіч, Л.М. Клімковіч, Н.І. Высоцкая, Л.І. Гаўрыленка, В.Ф. Пашкевіч, Р.В. Трутчанка, І.У. Данскі, Д.В. Абрамовіч і шмат іншых добрасумленных працаўнікоў.

Дзякуючы дружнай рабоце прагнозныя паказчыкі прадпрыемства выконвае пастаянна, працуе рэнтабельна. Увесь прыбытак накіроўваем на тэхнічнае пераўзбраенне, на пашырэнне матэрыяльна-тэхнічнай, вытворчай базы.

2. Заварныя хлябы на хмелевай заквасцы — адзіныя ў СНД

Мазгавым цэнтрам прадпрыемства па праву лічыцца калектыў вытворча-тэхнічнай лабараторыі, якой кіруе галоўны тэхнолаг Ала Анісімаўна ДЗЯМЕНЦЬЕВА. Яна расказвае:

— Паколькі мы — галаўное прадпрыемства, то лабараторыя з'яўляецца тэхналагічным «сэрцам» усяго аб'яднання. Своеасаблівасць заключаецца ў тым, што мы самі распрацоўваем новую прадукцыю і даводзім гэтыя распрацоўкі да філіялаў, аказваем метадычную і практычную дапамогу ў асваенні гэтых тэхналогій.

Лабараторыя распрацоўвае вельмі вялікую колькасць прадукцыі па новых тэхналогіях. У гэтым годзе за 9 месяцаў распрацавалі 35 новых найменняў хлебабулачных вырабаў, 18 найменняў кандытарскіх вырабаў па абсалютна новых рэцэптурах. І асвоілі каля 100 найменняў. Гэта і ўласныя распрацоўкі, і па рэцэптурах іншых хлебзаводаў.

Павінна сказаць, што мы адзіны хлебзавод, адзіная лабараторыя ў рэспубліцы, якая распрацавала дзве запатэнтаваныя тэхналогіі па вытворчасці хлебабулачных вырабаў. Такіх няма і ў СНД. Гэта заварныя хлябы на хмелевай заквасцы — з выкарыстаннем натуральнага хмеля, і на кефірнай заквасцы, з выкарыстаннем кефірнага грыбка. У выніку атрымалі прадукцыю з большым тэрмінам захоўвання плюс цудоўны смак і арамат. «Хмелевыя» хлябы карыстаюцца вялікім попытам, яны неаднаразова выходзілі пераможцамі ў конкурсах — такія, як «Губернскі», «Губернскі новы», «Класічны», «Класічны новы»... У нас вялікае мноства рэцэптур на аснове гэтых тэхналогій.

Выкарыстанне кефірных грыбкоў дало нам такія хлябы, як «Любамірскі», «Любамірскі асобы», «Любамірскі з пасыпкай», якія ўжо любімы нават мінчанамі. У сталіцу возім таксама і «Губернскі», і «Класічны», таму што там гэтая тэхналогія адсутнічае. Зараз аддаём гэтыя хлябы на конкурс, які будзе праводзіцца ў сталіцы пад назвай «Прадукт года».

Ганарымся мы і сваім хлебам «Ізабільны». Тут сапраўды прысутнічае ў вялікай колькасці курага, чарнаслоў, разынкі. Ён карыстаецца вялікім попытам як у Барысаве, так і ў Мінску.

Штогод удзельнічаем у конкурсе «Лепшыя тавары Рэспублікі Беларусь», і гэты хлеб абавязкова ў ліку пераможцаў. Але галоўнае, што яго сапраўды любіць пакупнік.

Мы робім шмат найменняў, толькі хлебабулачных выпрацоўваем на галаўным прадпрыемстве на працягу двух сутак 82 назвы, у тым ліку здобных 30, дыетычных і дыябетычных 19, заварных хлябоў — 22. Не забываем пра звычайныя фармавыя хлябы, на фармавых — так званых «кірпічыках» выхоўвалася старэйшае пакаленне, пакупнік шануе іх і сёння. Кандытарскія вырабы прадстаўлены 112 найменнямі. З іх 35 найменняў тортаў, і кожны адрозніваецца сваёй рэцэптурай, смакавымі і спажыўнымі якасцямі. Выпускаем 23 найменні піражных, у тым ліку дыябетычных, 7 найменняў пячэння — «Аўсянае», «Аўсянае з шакаладам», якое таксама перамагала на конкурсах за званне «Лепшыя тавары Рэспублікі Беларусь». А таксама «Казку», «Дняпроўскае», «Нёманскае дэкараванае» і іншую смакату. Пяць найменняў пернікаў, прысмакі мучныя ў выглядзе розных звяркоў, яны ў вялікай пашане ў дзятвы. Цукровыя «Валянцінкі» на Дзень святога Валянціна ідуць нарасхват, складана купіць у горадзе.

Працаваць з поўнай аддачай дапамагае тое, што ў лабараторыі сабраліся людзі неабыякавыя, гэта прафесіяналы, якія маюць вышэйшую спецыяльную адукацыю інжынера-тэхнолага хлебапякарнай і кандытарскай вытворчасці. Людзі хоць і працуюць па 20 і больш гадоў, усё роўна пастаянна павышаюць свой прафесійны ўзровень, вучацца, ездзяць абменьвацца вопытам — у краіны Прыбалтыкі, у Еўропу. Мы бачым усе навінкі, усе запатрабаваныя тэхналогіі, а таксама наваўвядзенні ў афармленні прадукцыі.

Дух наватарства дазволіў нам пайсці далей традыцыйных тэхналогій, мы распрацавалі некалькі нечаканых, нават з пункту гледжання прафесіянала, рэцэптур: хлябоў з грудзінкай, з салам, з карэйкай, ужо выпрабавалі іх і прапануем пакупніку. Гэта «Светлахлапчанскі з цыбуляй», «Барысаўскі з салам», а хлеб «Лошніцкі пікантны», мяркую, выклікае агульнае захапленне, бо ў якасці прыправы прадугледжана таксама сушоная пятрушка, парашок часнаку.

У нас многа задумак. Сталі выкарыстоўваць у сваёй прадукцыі фінікі, алівы, мюслі, зараз пачынаем працаваць з працёртымі журавінамі. Да канца года плануем пачаць выпускаць хлеб з прарошчанага зерня, а гэта цэлая кладоўка вітаміну Е. Выкарыстоўваем абагачальныя дабаўкі і сумесі для таго, каб прыдаць галоўнаму прадукту на стале яшчэ больш лекавых уласцівасцяў. УНІТЭХПРАМ БДУ распрацаваў больш за 30 найменняў комплексных дабавак і сумесяў з выкарыстаннем пекціна, марской капусты, фоліевай кіслаты, зярнятак гарбуза і гэтак далей.

Усіх задумак, сакрэтаў раскрываць не буду, бо газету чытаюць і нашы канкурэнты.

Асабліва добра заўсёды выступаем на прафесійным свяце «Хлебная і кандытарская справа», якое праходзіць пад эгідай часопіса «Хлебапёк». Тут конкурсную прадукцыю ацэньваюць менавіта прафесіяналы. Сёлета ў верасні мы выступілі як ніводзін хлебзавод, атрымалі найбольшую колькасць залатых і сярэбраных медалёў, два гран-пры, і ў гэтым ёсць вялікая заслуга і спецыялістаў прадпрыемства наогул, і лабараторыі ў прыватнасці. Узнагароды атрымалі і хлябы з салам, з цыбуляй, з выкарыстаннем фінікаў. А хлеб для тостаў «Барысаўскі» быў узнагароджаны гран-пры. Хлеб на кефірных грыбках заваяваў залаты медаль. Так што поспехі відавочныя, мы пастараліся да свайго юбілея, але думаю, што зможам дабіцца яшчэ больш вынікаў.

З 1998 года РУП «Барысаўхлебпрам» не мае забраковак, рэкламацый, эканамічных санкцый. За поспехі ў вытворчасці высакаякаснай прадукцыі ўзнагароджана Ганаровай граматай Дзяржстандарта РБ. А гэта ўжо своеасаблівы Знак якасці. І апошняе: летась мы атрымалі 16 залатых, сярэбраных медалёў і іншых адзнак за сваю працу. Думаю, гэты год будзе не менш «ураджайным».

3. Сучаснае абсталяванне дазваляе ісці на паўкрока наперадзе

— Прадукцыя хлебапякарнай галіны Рэспублікі Беларусь сапраўды адрозніваецца ад такой жа прадукцыі суседніх краін — Расіі і Украіны — у выгодны бок, — упэўнены ў гэтым **галоўны інжынер Міхаіл Сідаравіч ШЫЦЬКО.** — Мы зараз працуем недзе на ўзроўні Прыбалтыкі, якая яшчэ ў савецкія часы вырвалася далёка наперад. Сучасныя тэхналогіі дазваляюць беларусам ісці на паўкрока ўперадзе і ў плане асартыменту, і ў сэнсе якасці. Асабліва па хлябах. Маю на ўвазе подавыя хлябы, якія выпрацоўваюцца па складанай чатырохстадыйнай тэхналогіі, заварныя хлябы з выкарыстаннем белага соладу, чырвонага ферментаванага соладу. Такія тэхналогіі ні на водным расійскім прадпрыемстве не ўкаранёныя. Сёння яны ўжо цікавяцца ў нас, як гэта робіцца.

Адчуваць некаторую перавагу перад калегамі дазваляе пастаяннае тэхнічнае пераўзбраенне — як аснова для новых тэхналогій. Пры гэтым за базу бяром укараненне энергаэфектыўнага абсталявання і энергазберагаючых тэхналогій. Такі падыход быў заўсёды, але асабліва актуальным стаў зараз, з прыняццем дырэктывы Прэзідэнта № 3. Што, канешне, патрабуе дадатковых капітальных укладанняў. Для прыкладу скажу, што мы цалкам замянілі ўсё электраабсталяванне на кандытарскай вытворчасці, перш за ўсё электрапечы, якія былі энергаёмістымі і неэфектыўнымі. Устанавілі ратацыйныя газавыя печы расійскай і італьянскай вытворчасці, атрымалі сур'ёзную эканомію энергетычных рэсурсаў.

Зараз пачалі работы па першаму этапу рэканструкцыі склада безтарнага захоўвання мукі, гэта вельмі энергаёмісты ўчастак, там працуе кампрэсарная станцыя з вялікімі кампрэсарамі. Наперадзе — другі этап, мэтай якога будзе замена абсталявання на самой кампрэсарнай станцыі і на тым тэхналагічным ланцужку, па якому ажыццяўляецца дастаўка мукі са склада на вытворчыя ўчасткі — сістэм дазіравання, прасейвання і гэтак далей. Энергаёмістасць новага абсталявання будзе меншай у два з паловай раза. Ужо ёсць праектная дакументацыя і маем напрацоўкі па абсталяванню.

Выконваем даведзены Барысаўскаму хлебазаводу паказчык па энергазберажэнню. Аб'ёмы спажываемых энергарэсурсаў пры стопрацэнтным захоўванні аб'ёмаў вытворчасці знізіліся на 9,5 працэнта.

Пастаянна паляпшаем умовы працы калектыву — на аснове механізацыі і аўтаматызацыі працэсаў. І яшчэ адзіннакірунак у тэхнічным пераўзбраенні — стварэнне матэрыяльнай базы для пашырэння асартыменту. Працуем на тэхналагічным абсталяванні італьянскай, іспанскай вытворчасці, нямецкіх і польскіх фірмаў, і сёння маем магчымасці выпускаць шырачэзны асартымент, асабліва кандытарскіх вырабаў. Іх рынак насычаны настолькі, што адчувальна зменшылася патрэба ў тортах, і мы пайшлі па шляху стварэння мабільных участкаў — напрыклад, па вырабу заварных пернікаў, атсаднога пячэння — з выкарыстаннем імпартных атсадачных і глазіровачных машын, збівальнага абсталявання.

Усё ў кандытарскім цэху прыводзім у адпаведнасць з новымі патрабаваннямі САНПІНа і рыхтуемся да ўвядзення сістэмы ХАССП. Закупляем новае абсталяванне на 200 мільёнаў рублёў. Інакш кажучы, далейшае развіццё кандытарскай вытворчасці лічым стратэгічным і актуальным.

Адначасова клапоцімся пра тэхнічны прагрэс на хлебабулачнай вытворчасці. Вядзецца пастаянная яе мадэрнізацыя і ўкараненне новага абсталявання, асабліва дазіруючага. Ужо ў 2008 годзе цэх перапрацоўкі сыравіны ў нас павінен быць цалкам аўтаматызаваны, ён будзе кантралявацца камп'ютарамі. Праграма распрацавана спецыялістамі ўласнага аддзела АСУП.

Сёлета запушчана тэхналагічная лінія па вытворчасці дробнаштучных хлебабулачных вырабаў шырокага асартыменту. Гэты мабільны ўчастак дапаўняе асноўную вытворчасць, якая на чыста спецыялізаваных лініях выпускае асноўны асартымент — фармавыя хлябы, батоны і булачныя вырабы.

Два тыдні назад на нарадзе з работнікамі гандлю мы не атрымалі ніводнай заўвагі па якасці сваёй прадукцыі. Гэта азначае, што прадукцыя наша знаходзіцца на сучасным спажывецкім узроўні.

Калі гаварыць пра перспектывы, то сёння маем у наяўнасці пяць праектаў, накіраваных на далейшую мадэрнізацыю вытворчасці. Праект па энергазберажэнні ўжо ў рабоце, ён прадугледжвае рэканструкцыю кацельні, укараненне ўтылізатараў цяпла адпрацаваных газаў.

Што датычыць развіцця матэрыяльнай базы вытворчасці, то плануем у 2008 годзе ўстанавіць яшчэ дзве новыя тэхналагічныя лініі. Адна комплексная механізаваная лінія для вытворчасці батонаў з печчу ППП, з сістэмай СЦІР. І другая лінія прызначана для пашырэння асартыменту булачных вырабаў.

Хачу адзначыць, што ў нас працуе і дае свае вынікі сістэма кіравання якасцю на базе ІСО 9001, у адпаведнасці з ёю падтрымліваем у парадку вытворчыя і складскія памяшканні, тэмпературныя рэжымы, работу халадзільнага абсталявання. Сёлета паставілі новыя халадзільныя камеры і агрэгаты на суму каля 70 мільёнаў рублёў, што забяспечвае стабільныя тэмпературныя рэжымы.

І яшчэ адна важная навіна. Заключаны кантракты на пастаўку абсталявання для выпуску зернавых хлябцоў тыпу галет з «узарванага зерня» — з рысу, кукурузы, грэчкі, пшаніцы, любой іншай зерневай культуры. Гэта экалагічна чысты прадукт, з захаваннем абалонкі, клятчаткі. Пакуль такая прадукцыя ў Рэспубліцы Беларусь не выпускаецца, мы будзем першымі.

4. Зямля трымаецца на хлебным коласе

Намеснік генеральнага дырэктара па ідэалагічнай рабоце і быту Таццяна Уладзіміраўна БАНДАРЭНКА:

— Аснову кожнага прадпрыемства складае калектыў. А калектыў — гэта людзі. Нашы людзі разумеюць, што маюць непасрэднае дачыненне да стварэння таго, што ўваходзіць у лік вечных каштоўнасцяў, галоўных набыткаў чалавецтва — Хлеба. На прадпрыемстве — цудоўны калектыў, у пашане настаўніцтва, працуюць шматлікія сямейныя дынастыі. Хацелася б адзначыць сям'ю Аганесян — Валянціну і Барыса. Сям'ю Мурасёвых — Сяргея і Наталлю. Наскаўцоў — Генадзя і Святлану. А яшчэ Сяргея і Яўгенію Каралёнкаў, Іну і Леаніда Радзюкевічаў, Васіля і Ірыну Сарычавых, Юлію і Аляксандра Мінчыкаў, Руслана і Таццяну Наскаўцоў. І іншыя дастойныя сем'і. Прычым, часта дзеці прадаўжаюць справу бацькоў. Шмат гадоў адпрацавала на прадпрыемстве Марыя Паспелава, а зараз на самым, можна сказаць, адказным участку ў кандытарскім цэху працуе яе дачка Людміла Элькінд. Усе гэтыя людзі стараюцца працаваць так, каб не было сорамна перад бацькамі, адзін перад адным.

Адміністрацыя сумесна з грамадскімі арганізацыямі праводзіць інфармацыйную, выхаваўчую і культурна-масавую работу. Імкнёмся ўдасканальваць яе, шукаем новыя формы, пры гэтым не адмаўляемся ад старых, правераных гадамі. Найбольш эфектыўная ўсё ж — індывідуальная работа, калі чалавек прыходзіць да цябе са сваімі праблемамі, і разам шукаем шляхі вырашэння. Генеральны дырэктар, іншыя прадстаўнікі адміністрацыі стараюцца дапамагаць людзям па-максімуму.

Адзіныя дні інфармавання праводзім у асноўным сіламі заводскай прапагандысцкай групы, хоць запрашаем і ідэалагічных работнікаў з горада. Абавязкова знаёмім сваіх работнікаў з асноўнымі вытворча-эканамічнымі паказчыкамі, каб яны працавалі не ў «сляпую», а ведалі сапраўдны стан спраў. На сходах калектыву, якія праводзім штоквартальна і па выніках работы за год, гаворым пра надзённае і агульную нашу перспектыву. І лічым сваім прамым абавязкам пазнаёміць членаў калектыву з указамі, дэкрэтамі Прэзідэнта, пастановамі ўрада, з заканадаўствам Рэспублікі Беларусь — адсюль пачынаецца прававая культура ў прыватным жыцці і на вытворчасці.

Асаблівая ўвага — прафілактычнай рабоце. Працуюць камісіі «Сям'я і дзеці», па барацьбе з п'янствам. Аказваем сацыяльную дапамогу працуючым і пенсіянерам, яна прадугледжана калектыўным дагаворам. А таксама шэфская дапамога дзіцячаму садку № 18 і СПК «Халхоліца», Барысаўскаму дзяржаўнаму каледжу.

Разам святкуем дзяржаўныя і прафесійныя святы.

Якраз сёння збіраемся ўрачыста адзначыць 75-годдзе завода. Ушануем перадавікоў вытворчасці, адбудзецца прысвячэнне ў рабочыя. Запрасілі ветэранаў, якія адпрацавалі больш за 35 гадоў на прадпрыемстве. Лепшыя з працаўнікоў атрымаюць граматы, падарункі, грашовыя прэміі. Адбудзецца і святочны канцэрт мастацкай самадзейнасці. Разлічваем, што святкаванне 75-годдзя яшчэ больш сцэментуе калектыў.

РУП «БАРЫСАЎХЛЕБПРАМ»
пр. Рэвалюцыі, 78,
222120, г. Барысаў
Мінскай вобласці
Рэспубліка Беларусь
Тэл. (01777) 76 20 43,
73 26 63, т/ф 76 20 40
e-mail: borisovhleb@tut.by

ГЛЯДЗІЦЕ НА ЗДЫМКАХ:

1. **Інжынер-тэхнолаг Наталля ВЫСОЦКАЯ разам з іншымі работнікамі вытворча-тэхнічнай лабараторыі стварае новую прадукцыю — вось такую сапраўдную прыгажосць.**
2. **Інжынеры-тэхнолагі Таццяна КУЗНЯЦОВА і Святлана ГРЫГОР'ЕВА змаглі паказаць нам толькі невялікую частку сапраўднага багацця, якое кожны дзень радуе людзей.**
3. **За работай пекар Таццяна ТРЫКУЦЕНЬ.**
4. **Галоўны тэхнолаг Ала ДЗЯМЕНЦЬЕВА.**
5. **Ужо з самага ранку машыны выстройваюцца ў чаргу за барысаўскім хлебам.**
6. **Галоўны інжынер Міхаіл ШЫЦЬКО.**
7. **Хутка спатрэбіцца сапраўдны музей, каб захоўваць усе ўзнагароды.**
8. **Тэхнолаг Вольга ДЗІДЗЕНКА: «А гэта наш хлябец «Маладзецкі».**
9. **Інжынер па якасці Людміла КАЖУРА.**
10. **Цеставод Алеся ГУРАНОК замешвае цеста на абсталяванні фірмы TOPOS.**
11. **Фірменны магазін прадпрыемства. Прадавец 1-й катэгорыі Вольга ВЯРБІЦКАЯ.**

Матэрыял падрыхтавалі Уладзімір ХІЛЬКЕВІЧ і Вераніка АРЛОЎСКАЯ. Фота Яўгена ПЯСЕЦКАГА.